

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskii San Lucas

'Én xi kiskii-la Teófilo jè Lucas

1 ¹Kjoa kixi xi komà ijìn naxandá it'aà ts'e Cristo, jye kjìn ma-ne xita xi kiskii chiba ²koni s'ín tsakóya-najen jñà xita xi xkon kijtseè-ne skanda tàts'en-la kjoa, tijñà-ne xi kis'e-la xá nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo. ³Ngaji Na'èn Teófilo xi 'nó ndeè, tikoáá 'an, ndaà sasén-na nga tikji-lè xojon jè, koni s'ín tjín nga jngoò ijngoò skoya kjoa; ndaà tsohotsjì-jñàa yije skanda tisa tàts'en-la kjoa ⁴mé-ne nga isa ndaà jcha-ne kjoa kixi xi nguì kos'ín tjín, jñà 'én xi k'oas'ín tsakóya-lè xita.

'Én xi kiichja jngoò àkjale-la Nainá nga iskan
jts'ín Juan xi kis'iin bautizar xita

⁵Koi nchrjein k'e nga jè tjina xitaxá ítjòn Herodes ján nangui Judea, tjina jngoò no'miì xi Zacarías 'mì xi tje-la ts'e Abías. Jè Zacarías tjín-la chjoón xi Elisabet 'mì xi tikoá tje-la ts'e Aarón. ⁶Jñà ingajò, xita kixi-né nga nguixkon Nainá. Síkitasòn yije-né ngats'iì kjotíxoma-la Nainá. ⁷Tsjìn-la ixti; jè Elisabet, chjoón 'ndi-né; ingajò, jyeé 'nó xita jchínga.

⁸Jngoò nchrjein, jñà xita no'miì xi síxákjoè Zacarías, jñà tsako-la nga kisixá nguixkon Nainá. ⁹Koni s'ín tjín kjotíxoma xi ts'e no'miì Israel, tsako-la suerte Zacarías nga jahas'en ni'ya tsjeè-la Nainá, ya iya ingo ítjòn, nga jè kokà chrjongó-la Nainá. ¹⁰Jè hora k'e nga tì chrjongó-la Nainá ngats'iì xita naxandá, yaá túsajna nditsin nga nchichjat'aà-la Nainá. ¹¹Jè Zacarías tsatsejèn jngoò-la àkjale-la Nainá xi síjna kixi ya ngobà kixi-la ñánda tìsòn chrjongó-la Nainá. ¹²Jè Zacarías k'e

nga kijtsee, tà kjòxkón-la, tà kitsakjòn-né. ¹³Tanga jè àkjale-la Nainá kitsò-la:

—Ngaji, Zacarías, kì tsakjoòn-jèn; jè kjoa bitsi'ba-lè jye kina'yà-la; jè chjoón-lè Elisabet, jts'ín jngoò-la ki'ndí x'ín; k'oaá s'ín kí'taà 'ín-la nga Juan k'oín. ¹⁴Nó s'e-lè kjotsja. Koi kjoa-la nga jè ki'ndí xi jts'ín, kjìn xita kjotsja-la. ¹⁵Xita ítjòn kíjna nga nguixkon Nainá; mìkiì xán sk'óí nga xó k'oaá s'ín kitjaàjìin-ne; Inima Tsjeè-la Nainá sijiìn inima-la skanda tik'e-ne nga tisa tijnaya'ma indso'ba nea-la. ¹⁶Xi it'aà ts'e, kjìn xita naxandá Israel koófat'aà-la Nainá. ¹⁷Jè kjoí ítjòn-la Na'èn-ná. Sijiìn inima-la nga'ño xi kisikjeén jè Elías xita xi kùichja ngajo-la Nainá. Inima-la xita jchínga, 'nchán sìkítasajnakò ixti-la. Jña xita xi tájaàjìin tjin inima-la nga mìkiì síkitasòn, sìkijatjìya-la kjohítsjeèn-la mé-ne nga s'e-la kjoa chjine xi tjin-la xita kixi. K'oaá s'ín sìkíyijòndaà xita naxandá mé-ne nga kítasajnandaà-ne k'e nga kjoí Na'èn-ná.

¹⁸Zacarías kitsò-la jè àkjale:

—¿Kó s'ín skoeè-na tsà kixi kjoa? 'An, jye 'ño xita jchínga; tikoá chjoón-na jye tífehèt'aà nachrjein-la.

¹⁹Jè àkjale kitsò:

—'An-ná Gabriel xi tijnáa nguixkon Nainá; kisikasén-na nga kichjàko-lè, tsjaà-lè 'én ndaà-la Nainá. ²⁰I'ndeí, kijna chisín-né, mìkiì koma kinókjoi skanda k'e nga kijchò nachrjein nga kítasòn 'én koi, koií kjoa-la nga mìkiì kòmokjeín-lè 'én-na xi kàxan-lè.

²¹Jña xita naxandá, nchikoña-la Zacarías. Kjònangui-la xíkjin nga tífichrjein-la nga mìkiì xátí bitjo-ne ni'ya tsjeè-la Nainá.

Zacarías itjo-ne ingo nga mì tì kù ma chja-ne.

²² K'e nga jye itjo-ne jyeé kjòchisín; mì tì kii ma chja-ne; jñà xitá xi nchikoña-la kis'ejiin-la nga tjín kjoa xi kijtseè ya iya ni'ya tsjeè-la Nainá; Zacarías tà jmeé chisín-isa tsja. K'oaá s'ín tsibijna nga mikii komà kiichja.

²³ Zacarías, k'e nga jye kisisòn jñà nachrjein nga kisikitasòn xá-la, kii-ne ni'ya-la. ²⁴ K'e nga komà iskan, jè chjoón Elisabet, ki'ndí ts'a; 'òn sá mì tì kii itjo-ne ni'ya-la. Kitsò: ²⁵ “K'oaá s'ín kisiko-na jè Nainá xi it'aà ts'an: kijtseè imaá-na nga kitsjaà-na kjondaà-la mé-ne nga mì kii tì kochrjekàngui-na xitá.”

Kii komà k'e nga jngoò àkjale tsibénojmí nga iskan jts'ín jè Jesús

²⁶ K'e nga ijchò joòn sá, jè àkjale Gabriel, Nainá kisikasén jngoò naxandá xi chja-ne Galilea ñanda 'mì Nazaret. ²⁷ Kiikon jngoò chjoón xongó xi tjín-ne nga jè kixan-ko jngoò xitá xi 'mì José xi tje-la ts'e xitaxá ítjòn xi ki'mì David. Jè 'ín-la chjoón xongó, María 'mì. ²⁸ Jè àkjale, k'e nga jahas'en ni'ya nga kijtseèxkon María, kitsò-la:

—iNdaà-lè, ngaji xi jì kitjoé-lè kjondaà jè! Nainá tíjnakò-lè. Ngaji xi ndaà kjòchikon-t'ín mì k'oaá-ne koni íchjín xi kj'eíí.

²⁹ Jè María k'e nga kijtseèxkon, tà kjòxkón-la koni s'ín kitsò-la jè àkjale; kisikitsjeèn kó tsòya-ne nga kos'ín j'iì síhixat'aà-ne. ³⁰ Jè àkjale kitsò-la:

—María, kì tsakjoòn-jèn, jye kitjoé-lè kjondaà nga nguixkon Nainá. ³¹ I'ndeí koxk'é-né, ki'ndí jcha jngoíí. K'oaá s'ín kít'ìí 'ín-la nga Jesús k'oín. ³² Xitá ítjòn koma; Ki'ndí-la Nainá k'oín xi isa 'ñó 'nga tíjna; Nainá, jè siingatsja kjotíxoma-la. Xitaxá ítjòn kíjna koni s'ín tsibijna David xi xitá jchínga-la komà. ³³ Jè kotíxoma-la naxandá Israel. Kjotíxoma-la mì kì kjoehet'aà nita kjé-ne.

Jè àkjale Gabriel xi tthóko María.

³⁴ Jè Maríá k'èé kitsò-là àkjale:

—¿Kó s'ín koma jè kjoa koi? Nga mìtsà x'ín tjín-na.

³⁵ Jè àkjale kitsò:

—Jè Iníma Tsjeè-là Nainá kítjojen-nè-lè. Jè nga'nó-là Nainá xi 'nó 'nga tjína koiìjtsat'in-lè koni jngoò 'nguién-là ifi mé-ne jè ki'ndí tsjeè xi jts'ín, Ki'ndí-là Nainá k'oín. ³⁶ Jè xinguii Elisabet xi chjoón 'ndí, kò joòn sá tjín-là nga ki'ndí 'ya nas'ín jye 'nó xita jchínga. ³⁷ Xi it'aà ts'e Nainá, nijngoò kjoa xi mìkìi koma-là —kitsò àkjale.

³⁸ K'èé kitsò Maríá:

—'An-ná xi chjoón chi'nda-là Nainá; k'oas'ín kàtama koni s'ín kò'mì-ná.

Jè àkjale tinguixkoón-ne kiì-ne.

Kií komà k'e nga jè Maríá kiì katsejèn-là Elisabet

³⁹ Nachrjein koi, jè Maríá nitoón kiì jngoò naxandá xi kijna'nchò nindoò ján nangui Judea. ⁴⁰ Jahas'en ni'ya-là Zacarías; kisihiat'aà Elisabet. ⁴¹ K'e kiì'nchré Elisabet nga kisihiat'aà Maríá, ki'ndí xi 'ya, kiskì'nga iya indso'ba. Jè iníma-là Elisabet ndaà kis'ejiin Iníma Tsjeè-là Nainá. ⁴² K'èé 'nó kiichja, kitsò:

—jNainá, isaá 'nó ndaà tísichikon-t'in-lè mì k'oaá-ne koni jñà íchjín xi kj'eíi; tikoá ki'ndí-lè xi tjínaya indso'boi 'nó ndaà tímachikon-t'in! ⁴³ ¿Yá-ná 'an? jMé tà ndaà kòf'ijichon-ná ji xi nea-là Na'èn-ná! ⁴⁴ Tik'e-né nga kà'nchrè nga kànìhiat'aà-ná, ki'ndí-nà kàkjì'ngaya indso'ba nga tsja kòma-là. ⁴⁵ jMé tà ndaà-lè nga mokjeiín-lè 'én xi kis'enojmí-lè! Jè 'én xi kiichja Nainá kitasòn-né —kitsò Elisabet.

⁴⁶ Jè Maríá kitsò:

Iníma-na 'nó 'nga
tísíkijna Nainá.

⁴⁷ Matsja-na it'aà ts'e Nainá
xi ochrjekátjì-na.

⁴⁸ Kijtseè imaá-na, 'an xi
chjoón chi'nda-là ma;
j'ndeí skanda nita kjé-ne
k'oaá s'ín kitso-na xita:
“Mé tà ndaá-là.”

49 'Nó ndaà tse kjoa kisìko-na Nainá, jè, nga ìsa tse nga'ño tjin-la.

Nainá, xita tsjeè-né.

50 Tjin kjit'aà-la kjohimatakòn it'aà ts'e jña xita xi beèxkón skanda tàts'en-la kjoa nita kjé-ne.

51 K'oaá s'ín okó nga tse nga'ño tjin-la; jña xita xi 'ño 'nga ikon jjiin inima-la, ochrjekàngui kjohítsjeèn-la.

52 Jña xitaxá ítjòn xi 'nga títsajna, faáxìn kjotíxoma-la, koa jña xi nangui títsajna, ìsaá 'nga síkítsajna.

53 Jña xita xi tsjin-la tsojmi xi kine, 'ño kjìn tsjá-la, koa jña xita nchiná, nimé tsjá-la, tà síkasén tiyaá-ne.

54 Nainá síchját'aà-la naxandá Israel, jña xita chí'nda-la; mìkii síjchàajiin nga tjòkèè Abraham,

55 ngats'iì tje-la nita mé nachrjein-ne.

Nga Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba jña xita jchínga-ná.

Kitsò María.

56 Jè María, jàn sá tsibìjnako Elisabet; k'e komà iskan kiè-ne ni'ya-la.

K'e nga kits'iìn Juan xi kis'iìn bautizar xita

57 K'e nga jye ijchò nachrjein-la, Elisabet, kits'iìn jngoð-la ki'ndí x'in. 58 Nainá, 'ño ndaà kisìko. K'e nga kiè'nchré xita xíkjin ko xita indiì ni'ya-la tikoaá kjòtsja-la. 59 Nga komà jiìn nachrjein, kiiko jè ki'ndí nga nguixkon no'miì, mé-ne nga kisit'aà chiba-la yijo-la kjoa ts'e circuncisión. Jña xita xi kj'eíí, k'oaá s'ín mejèn tsibít'aà 'ín koni 'mì na'èn-la nga Zacarías 'mì.

60 Tanga jè nea-la kitsò:

—Majìn, Juan k'oín.

61 Kitsò jña xita xi títsajna:

—¿Mé-ne kos'ín k'oín-ne? Nijngoð xita xingui xi kos'ín 'mì 'ín-la.

62 K'eé kitjònangui chisín-la na'èn-la kó k'oín. 63 Zacarías kisijé jngoð iteè nga kiskijno, tsibít'aà: “Juan 'mì 'ín-la.” Ngats'iì xita xi ya títsajna, tà k'oaá komà-la. 64 Zacarías tik'eé-ne kitáx'a-ne tso'ba ko tsaniyá-ne nijèn, ikjoàn komà kiichja-ne. K'eé kitsjaà-la kjondaà Nainá. 65 Ngats'iì xita xi títsajna chrañà indiì ni'ya-la, tà kjòxkón-la k'e nga kiè'nchré nga jye ma kiichja-ne Zacarías. Xki xi ján tsabísòn kjoa koi

kóhokji inçhò nindoò nangui Judea. ⁶⁶Ngats'iì xit̃a xi kiì'nchré kjoa koi, tsohóko jjiin inima-la; kitsò:

—Jè ki'ndí, k'e nga kojchínga, ¿yá xit̃a xi koma?

Nga jè nga'nó-la Nainá tíjnako.

Kií komà k'e nga jè Zacarías kiichja it'aà ts'e Nainá

⁶⁷Zacarías, na'èn-la Juan, kisijiin inima-la Inima Tsjeè-la Nainá. Kiichja ngajo-la Nainá, kitsò:

⁶⁸¡Mé tà ndaà kji-la Na'èn-ná jè xi Nainá tsò-la naxandá

Israel nga j'iì kíchjítjì naxandá-la tikoá j'iì síkíjnandeií!

⁶⁹Kitsjaà jngod-ná xit̃a xi tse nga'nó tjín-la nga j'iì

kachrjetjì-ná kjo'in xi kjoa ts'e jé-ná,

jè xi tje-la David xi chí'nda-la Nainá tsibijna.

⁷⁰Nainá kisikjeén tso'ba jñà xit̃a tsjeè-la xi kiichja ngajo-la.

K'oaá s'ín kitsò nga tisa tàts'en-la kjoa nga

⁷¹kochrjekátjì-ná it'aà ts'e xit̃a kondra-ná,

ko xit̃a xi jtikeè-ná.

⁷²K'oaá tì kitsò Nainá nga skoe ima jñà xit̃a jchínga-ná.

Mikiì sijnchàajiin jè 'én xi kitsjaà-la xit̃a jchínga-ná

Abraham nga tsibíndaajiin-ko jngod kjoa tsjeè.

⁷³Nainá, k'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba Abraham xi xit̃a jchínga

kjiin-ná nga

⁷⁴sìkítsajndeií-ná ts'e xit̃a kondra-ná mé-ne nga mikiì

kiskoán nga sixá-lá.

⁷⁵Kjit'aà nachrjein tsjeè kitsajnaá tikoá kixi kitsajnaá nga

nguixkon Nainá.

Kitsò Zacarías.

⁷⁶K'eé kitsò-la ki'ndí-la:

Ngaji, sijnjeén-lè Nainá xi 'nó 'nga tíjna nga kinókjoa

ngajo-la.

Ngají k'oin ítjòn-la Na'èn-ná nga kíndiì ndiyá-la.

⁷⁷Kénojmí-la naxandá-la kós'ín s'ín Nainá nga kochrjekátjì-ná

jé-ná.

Nainá, 'nó tse kjohimatakòn tjín-la nga síjchàat'aà-la jé-la

jñà xit̃a.

⁷⁸Nainá sijnkasén jngod-ná xi nchrobá-ne ngajmiì.

K'e nga kjoí, k'oaá s'ín sijnhiseèn-la xit̃a koni s'ín mahiseèn

k'e nga tajñòya.

⁷⁹Jñà kohiseèn-la kjohítsjeèn-la xit̃a xi i'nde jñò títsajnajin,

ko xi jye ndiyá kjoa biyaà t́ímaya.

Yaá kjiko-ná ndiyá ñánda t́ín kjoa'nchán.

Kitsò Zacarías.

⁸⁰Ki'ndí jè t́ímajchínga t́ikoa t́is'e-la nga'ñó xi ts'e inima-la.

Yaá tsibìjna i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn skanda k'e nga tsibíts'ia nga tsibìjna osen-la naxandá Israel.

Kíí komà k'e nga kits'iin Jesús

(Mateo 1:18-25)

2 ¹Koi naxrjein k'e nga t́ín-la xá ítjòn César Augusto tsjachrje jngò òkixì nga ngats'iì xitá naxandá xi otíxoma-la Roma, xojoón sít'aà 'ín-la. ²Jè xojoñ censo xi kisindaà ítjòn k'e nga t́jna gobernador xitá xi 'mì Cirenio ján i'nde ñánda 'mì Siria. ³Kiì yije xitá nga kiì kít'aà xojoñ yijo-la nga jngò ìjngò naxandá-la xi chja-ne.

⁴José itjo-ne Nazaret, naxandá ts'e Galilea, kiì nangui ñánda 'mì Judea ya naxandá Belén ñánda kits'iin xitá ítjòn xi David ki'mì nga jè José, tje-la ts'e David-né. ⁵Kiì kít'aà xojoñ yijo-la; t́ikoaá kiì jè María, chjoón-la xi t́jna'ñó-la nga jè kixan-ko, tanga jyeé ki'ndí 'ya. ⁶K'e nga jye t́tsajna Belén, María ijchò naxrjein-la nga kits'iin ki'ndí-la. ⁷Kits'iin ki'ndítjòn-la xi ndí ki'ndí x'in; kisikájté nikje-la; ya kisikánaya kaxa ñánda kjèn-ya cho, nga mì tì kiì t́ín-ne i'nde ya ni'ya ñánda ma níkjáya.

Kií komà k'e nga jñà àkjale-là Nainá j'iikon jñà paxtò

⁸Yà chrañàt'aà-là Belén títsajna paxtò xi nchisíkinda cho orrè-là nga nítjen. ⁹Tà nitoón ijchòkon jngod àkjale-là Nainá. Jè kjoajeya-là Nainá xi 'nó ote kji, kisihiseèn yije kóhokji jngod itjandiù nándá títsajna jñà paxtò. K'e nga kijtseè, tsí ndaà kitsakjòn. ¹⁰Jè àkjale kitsò-là:

—Kiì tsakjoòn-jèn; 'an, koíí xá j'i-na nga síkí'nchré jngod-nò 'én xitse xi ndaà tsò xi 'nó kjotsja-là ngats'iì naxandá: ¹¹I'ndeí kats'iìn jngod ki'ndí yà naxandá-là David jè xi kochrjekàjiiin-ná kjo'in, jè xi Cristo, [xità xi xó kisikasén-ne Nainá], nga jè kotixoma-ná. ¹²Tjín jngod seña nga kixí kjoa: sakò jngod-nò ki'ndí xi tsjájtejiiin nikje-là; kjinaya kaxa nándá kjèn-ya cho.

¹³Tik'e-ne kjìn jchán àkjale tsatsejèn-kjoò-isa xi inchrobà-ne ngajmii xi 'nga kisikíjna Nainá. Kitsò:

¹⁴Nainá kàtas'e-là kjoajeya ján ngajmii;
ko ì it'aà nangui,

'nchán kàtas'e kjoa, it'aà ts'e xità xi tjín-là kjondaà-là Nainá.

¹⁵K'e nga kiì-ne jñà àkjale ján ngajmii, jñà paxtò kitsò-là xíkjin:

—Tíkjaán skanda Belén nga jchaá kjoa xi kòma koni s'ín kàsikí'nchré-ná Nà'ènná.

¹⁶ Nìtoón kii jñà paxtò ján Belén; k'e nga ijchò, kisakò-là ñánda tíjna María ko José, koà jè ki'ndí, kjinaya kaxa ñánda kjèn-ya chò. ¹⁷ K'e nga kijtseèxkon ki'ndí jè, tsibénojmí yije koni s'ín kitsò jè àkjale it'aà ts'e ki'ndí. ¹⁸ Ngats'iì xità xi kii'nchré koni s'ín kitsò jñà paxtò tà k'oaá komà-là. ¹⁹ Tanga jè María yaá tsibíjiin yije ijiin iníma-là jñà 'én xi kis'enojmí-là. 'Nó kisikítsjeèn-jiin kjoa koi. ²⁰ Kii ìjngoò k'a-ne jñà paxtò; jeya tsachrje tikoà ndaà kisikíjna Nainá ngats'iì kjoa xi kii'nchré ko xi kijtseè, nga nguì k'oaá s'ín komà koni s'ín kis'enojmí-là.

K'e nga jñà xità jhínga-là Jesús kiiko ingo íjtòn ya Jerusalén nga kisingatsja Nainá

²¹ K'e nga ijchò jiin nachrjein nga kits'iin ki'ndí jè, kisit'aà chiba-là yijo-là kjoa ts'e circuncisión; Jesús kisit'aà 'ín-là koni s'ín kitsò àkjale-là Nainá k'e nga tisa kisinaya'ma indso'ba nea-là.

²² Ijchò nachrjein nga k'oa'sín s'ín xità koi, koni s'ín tíchja kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, mé-ne jè María tsjeè kíjna-ne nguixkon Nainá. Nachrjein koi, kiiko Jesús ingo íjtòn ya Jerusalén nga kisingatsja Nainá. ²³ K'oaá s'ín jíjt'aà kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés: “Ngats'iì ki'ndí x'in xi jts'ín íjtòn, ts'eé Nainá, jè kongatsja.” ²⁴ Xità jhínga-là Jesús kiiko kjotjò-là nguixkon Nainá; jò tjoní'ña ko tsà jò pichón koni s'ín tjín kjotíxoma-là Nainá.

²⁵ Koi nachrjein ján Jerusalén tíjna jngoò xità kixi xi ndaà beèxkón Nainá, Simeón 'mì. Tikoáá tíkoña-là jè xi siikíjnandeíj naxandá Israel; jè Simeón, yaá tíjnako Iníma Tsjeè-là Nainá. ²⁶ Jè Iníma Tsjeè-là Nainá k'oaá s'ín tsibénojmíya-là Simeón nga mìkii kiyá skanda k'e nga skoexkon Cristo xi Nainá siikasén. ²⁷ Jè Iníma-là Nainá kisikasén Simeón ján ingo íjtòn Jerusalén. K'e nga ijchòko Jesús jñà xità jhínga-là mé-ne nga kisikitasòn-ne koni s'ín sjé kjotíxoma-là, ²⁸ Simeón kiskoé ki'ndí jè, tsohóya tsja; 'nga kisikíjna Nainá. Kitsò:

²⁹ Na'èn, jyeé kòbitasòn 'én-lè koni s'ín ki'mì-ná, i'ndeí, 'nchán kàtiyaà 'an xi chi'nda-lè ma.

³⁰ Jyeé kòbe-na xkoaàn jè xi kochrjekátjì-ná kjo'in,

³¹ jè xi kànikíjna-osin nguixkon ngats'iì naxandá,

³² jè xi siihiseèn-là kjohítsjeèn-là jñà xità xi mìtsà xità naxandá Israel.

It'aà ts'e ki'ndí jè, naxandá-lè Israel jeyaá kíjna.

³³ Jñà xitá jchínga-lá Jesús tà k'oaá komà-lá koni s'ín kitsò Simeón it'aà ts'e ki'ndí-lá. ³⁴ Simeón kisijét'aà-lá Nainá nga kàtasíchikon-t'in; ikjoàn kitsò-lá María, nea-lá Jesús:

—It'aà ts'e ki'ndí jè, k'oaá s'ín tjinè-lá nga kjìn xitá naxandá Israel kitjojiìn kjo'in koa kjìn kixojiìn. Señá-lá Nainá kíjna ³⁵ mé-ne nga jcha-lá kó s'ín tjin kjohítsjeèn-lá nga jngodè ijngodè xitá, tanga kjìn xitá xi mìkii kokjeiín-lá; tikoáá ngaji, k'oaá s'ín s'e-lè kjo'on-takòn koni tsà jngodè kicha ndojò kotokjá inima-lè.

³⁶ Tikoáá yaá tjna chjoón Ana xi chjaya 'én-lá Nainá, tsòti-lá Fanuel xi tje-lá Aser. Jyeé 'nó xitá jchínga. Itoð nó tsibijnako x'in-lá. ³⁷ Nàchrjein koi, jè chjoón Ana kò ñijòn kaàn kò ñijòn nó tjin-lá nga tjna ka'àn. Yaá bijnaya nachrjein inchijòn ya nditsin ingo ítjòn; kò nachrjein kò nitjen beèxkón Nainá; bítsi'ba-lá koa bijnachjan. ³⁸ Tijè-ne hora, chjoón jè ijchò kasijnat'aà chraña-lá xitá jchínga-lá Jesús; kitsjaà-lá kjondaà Nainá; kiichja-lá ngats'iì xitá it'aà ts'e ki'ndí jè, jñà xi tikoá nchikoña-lá nga kitjotji yije naxandá xi chja-ne Jerusalén.

K'e nga kii ijngodè k'a-ne Nazaret

³⁹ José kò María, k'e nga jye kisihitasòn yije koni s'ín tíchja kjotíxoma-lá Nainá, kii ijngodè k'a-ne ján Galilea ya naxandá-lá Nazaret. ⁴⁰ Ki'ndí jè tímajchínga; tís'e-lá nga'nó ijiìn inima-lá; tikoáá isa ndaà tímachiya-lá; yaá tijnako kjondaà-lá Nainá.

Kíí komà k'e nga jè Jesús tsibijnaya ingo ítjòn ján Jerusalén

⁴¹ Jñà xitá jchínga-lá Jesús, xki nó fi ya Jerusalén k'e nga bitjo s'eí Paxko. ⁴² Jesús, k'e nga jye tjin-lá tejò nó tikoá kii ján Jerusalén koni s'ín choòn kjotíxoma ts'e s'eí Paxko. ⁴³ K'e nga inchrobà-ne xitá nga jyehet'aà s'eí, jè Jesús yaá tsibijna Jerusalén; koa jñà xitá jchínga-lá mìkii kisijiìn-lá tsà ya tsibijna. ⁴⁴ Jngodè nachrjein chinchimaya ndiyá. Maá-lá tsà yaá tsóhojiìn-lá jñà xitá xi nchifi-ne. K'e nga tsohótsjijiìn-lá xíkjin kò xitá xi beèxkon, ⁴⁵ mìkii kisakò-lá. K'eé kii ijngodè k'a ján Jerusalén nga kii kátsji.

⁴⁶ K'e nga komà jàn nachrjein nga nchihótsji, kisakò-lá ya nditsin ingo ítjòn; tijnajiìn-lá xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá; tí'nchré-lá tikoá tíkjòngangui-lá. ⁴⁷ Ngats'iì xitá xi nchi'nchré-lá tà k'oaá komà-lá jè kjohítsjeèn xi tjin-lá koni s'ín tíchja. ⁴⁸ Jñà

xita jchínga-la, k'e nga kijtsee nga ya tǐjna, tikoáá tà k'oaá komà-la; jè nea-la kitsò-la:

—Jì na'èñ, ¿mé-ne nga kos'ín nìko-nájen? Na'èñ-lè ko 'an tímakájno-najen nga kichijì, tìtsabínchaàtsji-lèjen.

⁴⁹ Jesús kitsò:

—¿Mé-ne nga binchaàtsji-ná? ¿A mì tíjiin-nò nga tǐjné-na nga ya kótijna ni'ya-la Na'èñ-na?

⁵⁰ Tanga jñà xita jchínga-la mìkiì jahas'en-jiin-la jè 'én xi kitsò Jesús.

⁵¹ Jesús, kiì ijngod k'a-ne ján Nazaret ko nea-la ko na'èñ-la; Jesús ndaà kisikitasòn-la xita jchínga-la. Jè nea-la tà yaá tsibíjiin-ikon iníma-la ngats'iì kjoa koi. ⁵² Jesús, tímajchínga koa nàchrjein inchijòn, isa ndaà tímachiya-la; tikoá tís'e-la kjonda-la Nainá ko ts'e xita.

'Éñ xi kiichja Juan xi kis'iin bautizar xita

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 ¹K'e nga jye tǐjn-la chrj'oòn nó nga tíhotíxoma-la isò'nde xi chja-ne Roma jè xi 'mì Tiberio César, ko ján nangui Judea, jè tǐjna gobernador Poncio Pilato; ko jè Herodes, xitaxá ítjòn tǐjna ya nangui Galilea; ko jè Felipe xi 'ndse ma

Herodes, xitaxá ítjòn tíjna ya nangui ñánda 'mì Iturea kò ya nangui Traconite; kò jè Lisantias, xitaxá ítjòn tíjna ya nangui Abilinia. ²Kò ján Jerusalén, nò'miù ítjòn títsajna jè Anás kò Caifás. Tíkoi-ne nachrjein, Juan, ki'ndí-la Zacarías, kits'iì-la 'én-la Nainá ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn.

³Juan, kiì kóhokji indii xajngá nandá Jordán nga kiichjaya nga kàtasíkájno jé-la jñà xità nga mì tì jé kohótsji-ne, ikjoàn kàtas'ín bautizar yijo-la mé-ne nga sùjchàat'aà-la Nainá jé-la.

⁴K'e nga k'oas'ín kiichjaya Juan, jñà tíbitasòn 'én xi kiskii Isaías, xità xi kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Na'yà-la 'én xi 'nó chja ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn:

“Tjandaà ndiyá-la Nainá ya jjiin inima-nò; kixì tikíjna koni jngoò ndiyá ñánda kojmeèya Na'èn-ná.

⁵Ngats'iì xajngá kongásòn-né;
ngats'iì nindoò kò chrjangui, kokixi-né;
jñà ndiyá xi tsó'ño tíjn, tikoaá kokixi-né;
koa jñà ndiyá xi tjen-jen-jno tjen-jen-t'aà choòn,
kojchoòn-la.

⁶Ngats'iì xità nga tíjtsa isò'nde, skoe-né kó s'ín s'jin Nainá nga kochrjekátjì jé-la xità.”

Kitsò Isaías.

⁷Juan kitsò-la jñà xità xi ijchò nga mejèn-la koma bautizar:

—jJñò xi xità tje-la ye 'mì-nò! ¿Yá xi okitsò-nò nga kinchat'aàxìn-là jè kjo'in xi sa nchrobá machrañàt'aà-nò?

⁸Ndaà tíjn kjoa xi t'een nga ndaà kàta'ya-nò nga jyeé kinikájno jé-nò nga mì tì jé binchaàtsji-nò. Kì bixón-jèn ya jjiin inima-nò:

“Ngajen, [mikii s'e-najen kjo'in] nga yaá inchrobàt'aà-najen tje-la Abraham.” K'oaá xan-nò, Nainá, skanda jñà ndajo komaá-la sùkijatjìya-la nga ixti-la Abraham koma. ⁹Jè kichayá jyeé kjjjnandaà nga kotesòn yá; ngats'iì yá xi 'mì ndaà toò ojà-la, skanda kò ima-la, jtísòn-né, ikjoàn sìnchájjiin ni'ín nga kitì.

¹⁰Jñà xità kiskònangui-la kitsò-la:

—¿Mé xi s'en-jen?

¹¹Juan kiichja kitsò-la:

—Jè xi jò ma nachro-la kàtatsjá jngoò-la jè xi tsjin-la; jè xi tíjn-la tsojmì xi kine, kàtatsjá-la jè xi tsjin-la.

¹²Tikoaá j'iì i'nga xità-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì nga mejèn-la koma bautizar. Kitsò-la Juan:

—Maestro, ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

¹³ Juan kitsò:

—Kì tsato níkichjió koni s'ín tichja kjotíxoma.

¹⁴ Tikoáá kiskònangui i'nga jñà soldado, kitsò:

—Ngajen, ¿mé xi s'en-jen?

Juan kitsò-la:

—Kì xitá bínchaxkón-là, kì 'én ndiso nìyasòn-là k'e nga nì mé kjoa tjin-la nga ton mejèn-nò nachrjekajno-là; kàtajngòd-takòn koni tjin machjí-nò.

¹⁵ Nchikoña jñà xitá naxandá; nchisíkítsjeèn jiiin inima-la xi it'aà ts'e Juan: tsà jè xi Cristo, [xitá xi xó kisikasén-ne Nainá].

¹⁶ Juan kitsò-la ngats'iì xitá naxandá:

—Okixi-né, 'an, tà nandá s'iin-nò bautizar; tanga nchrobá ìjngòd xi isa tse nga'ño tjin-la mì k'oaá-ne koni 'an; skanda mìkii tji'nde-na nga skijnda'ñoá xox'ín-la xojté-la; jè xi sa nchrobá, s'iin-nò bautizar kò Inima Tsjeè-la Nainá koa kò ni'ín. ¹⁷ Jyeé kjinaya tsja jè pala nga siitsjeè tjé-la trigo. Kínchàxkó trigo ya iya ni'nga; tanga jè tjé-la trigo, kòkà-né ya jiiin ni'ín ñanda mìkii bits'o nita mé nachrjein-ne.

¹⁸ Juan, k'oaá s'ín kiichjayajiiin-la xitá 'én ndaà-la Nainá; kjin skoya kjotíxoma tsibít'in-la xi ndaà tsò. ¹⁹ Juan, tsohótiko jè Herodes xi xitá ítjòn tjna, koií kjoa-la nga jè tijnako Herodías chjoón-la Felipe xi 'ndse Herodes. Tikoá tsohótiko Herodes ngats'iì kjoa xi ch'o tís'ín.

²⁰ Tanga jè Herodes, isaá 'ño ch'o kis'iin-isa: ndayá kiskinìs'en Juan.

Kíí komà k'e nga komà bautizar Jesús

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

²¹ K'e nga tikj'eè ndayá fahas'en Juan nga tís'ín bautizar ngats'iì xitá naxandá, tikoáá k'eé komà bautizar Jesús; k'e nga tichjat'aà-la Nainá Jesús, kitáx'a ngajmii. ²² Ikjoàn itjojen-nè-la Jesús jè Inima Tsjeè-la Nainá xi okji koni kji nise paloma; koa kina'ya jngòd-la 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Ji-né xi ki'ndí-na xan-lè xi 'ño matsjake-lè; tsja tjin-la takoàn it'aà tsiji.

Tje-la Jesucristo

(Mateo 1:1-17)

²³ Jesús k'e nga tsibíts'ia nga kisixá, tjin-la tsà katé nó. K'oaá s'ín tjiin-la xitá, nga ki'ndí-la xó José; José, ki'ndí-la Elí;

- 24 Elí, ki'ndí-là Matat; Matat, ki'ndí-là Leví; Leví, ki'ndí-là Melqui; Melqui, ki'ndí-là Jana; Jana, ki'ndí-là José;
- 25 José, ki'ndí-là Matatías; Matatías, ki'ndí-là Amós; Amós, ki'ndí-là Nahúm; Nahúm, ki'ndí-là Esli; Esli, ki'ndí-là Nagai;
- 26 Nagai, ki'ndí-là Maat; Maat, ki'ndí-là Matatías; Matatías, ki'ndí-là Semei; Semei, ki'ndí-là Josc; Josc, ki'ndí-là Judá;
- 27 Judá, ki'ndí-là Joanán; Joanán, ki'ndí-là Resa; Resa, ki'ndí-là Zorobabel; Zorobabel, ki'ndí-là Salatiel; Salatiel, ki'ndí-là Neri;
- 28 Neri, ki'ndí-là Melqui; Melqui, ki'ndí-là Adi; Adi, ki'ndí-là Cosam; Cosam, ki'ndí-là Elmodam; Elmodam, ki'ndí-là Er;
- 29 Er, ki'ndí-là Josué; Josué, ki'ndí-là Eliezer; Eliezer, ki'ndí-là Jorim; Jorim, ki'ndí-là Matat;
- 30 Matat, ki'ndí-là Leví; Leví, ki'ndí-là Simeón; Simeón, ki'ndí-là Judá; Judá, ki'ndí-là José; José, ki'ndí-là Jonam; Jonam, ki'ndí-là Eliaquim;
- 31 Eliaquim, ki'ndí-là Melea; Melea, ki'ndí-là Mainán; Mainán, ki'ndí-là Matata; Matata, ki'ndí-là Natán;
- 32 Natán, ki'ndí-là David; David, ki'ndí-là Isaí; Isaí, ki'ndí-là Obed; Obed, ki'ndí-là Booz; Booz, ki'ndí-là Salmón; Salmón, ki'ndí-là Naasón;
- 33 Naasón, ki'ndí-là Aminadab; Aminadab, ki'ndí-là Aram; Aram, ki'ndí-là Esrom; Esrom, ki'ndí-là Fares; Fares, ki'ndí-là Judá;
- 34 Judá, ki'ndí-là Jacob; Jacob, ki'ndí-là Isaac; Isaac, ki'ndí-là Abraham; Abraham, ki'ndí-là Taré; Taré, ki'ndí-là Nacor;
- 35 Nacor, ki'ndí-là Serug; Serug, ki'ndí-là Ragau; Ragau, ki'ndí-là Peleg; Peleg, ki'ndí-là Heber; Heber, ki'ndí-là Sala;
- 36 Sala, ki'ndí-là Cainán; Cainán, ki'ndí-là Arfaxad; Arfaxad, ki'ndí-là Sem; Sem, ki'ndí-là Noé; Noé, ki'ndí-là Lamec;
- 37 Lamec, ki'ndí-là Matusalén; Matusalén, ki'ndí-là Enoc; Enoc, ki'ndí-là Jared; Jared, ki'ndí-là Mahalaleel; Mahalaleel, ki'ndí-là Cainán;
- 38 Cainán, ki'ndí-là Enós; Enós, ki'ndí-là Set; Set, ki'ndí-là Adán; Adán, xi jè sobà Nainá tsibíndaà.

K'e nga jè xità neí kiskoòt'aà Jesús

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 ¹ Jesús, nga ndaà tíjìn inima-la jè Inima Tsjeè-la Nainá, inchrobà ìjngod k'a-ne ya xajngá nandá Jordán, koa jè Inima Tsjeè-la Nainá kiiko jngod ì'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn. ² Ichán nàchrjein tsibijna. Jè xità neí kiskoòt'aà nga mejèn-la kátátsji jé Jesús. Ngats'iì nàchrjein koi, Jesús mikìi tsakjèn, tsibijnachjan-né. K'e nga jyehet'aà nàchrjein, jyeé 'ñó kjòhojò-la. ³ Jè xità neí kitsò-la:

—Tsà kixì kjoa nga ngaji xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè, tjiì-la okixì ndajo jè nga inchrajín kàtama.

⁴ Jesús kiichja kitsò:

—Tjít'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Mìtsà tà koi tsojmì xi ma chine kítsakon-ne xità, tìkoá kítsakoón-ne ngats'iì 'én-la Nainá.”

⁵ Jè xità neí kiiko Jesús jngod nindoò 'nga, tà jngodhijta tsakó yije-la ngats'iì naxandá xi tjín isò'nde. ⁶ Jè xità neí kitsò-la Jesús:

—Ngajíi tsjaà yije-lè ngats'iì naxandá koi, nga jì kotixoma-la nga jeya kijni. Nga 'aán kjòngatsja yije. Tsà mejèn-na maá sìngatsja nita yá-ne. ⁷ Ngaji, tsà kosixkó'nchit'aà-ná ko jeya sikíjna-ná, tsijií koma kóhotjín.

⁸ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tisít'aà xìn-ná jì, xità neí. K'oaá s'ín tjít'aà Xojon-la Nainá nga tsò: “Jeya tikíjni Na'è-ná xi Nainá; tà jè tajngod chaxkoín.”

⁹ Jè xità neí, ikjoàn kiiko Jesús ján Jerusalén; kisikíjnasòn ingo ítòn ñánda isa 'nga kji; kitsò-la:

—Tsà kixíi kjoa nga jì xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè, tikatjengui yijo-lè ijndé; ¹⁰ k'oaá s'ín tjít'aà Xojon-la Nainá nga tsò:

Nainá koií xá-la àkjale-la mé-ne nga sìikinda-lè,

¹¹ nga ko tsja tsoba'ñó-lè mé-ne nga nijngod ndajo satíngui-ne ndsokoiì.

¹² Kiichja Jesús, kitsò-la:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “Kì taxkì chít'aà-jèn Na'è-ná xi Nainá.”

¹³ Jè xità neí, k'e nga mì tì kii kisakò-la kós'ín skónachan-la Jesús nga mejèn-la kohótsji jé, tsasít'aà xìn chiba nàchrjein-la skanda komà iskan.

Kíi komà nga tsibíts'ia Jesús nga kisixá nangui Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴ Jesús j'iì ìjngòd k'a-ne Galilea, kò nga'ñò-là Inìma Tsjeè-là Nainá ndaà tjiìn inìma-là; kina'yà-là it'aà ts'e, kóhokji nga jngòd itjandiì nangui ts'e Galilea. ¹⁵ Tsakóya ya ni'ya ingo sinagoga xi ts'e naxandá ñánda tsajmeè; ngats'iì xita xi kii'nchré 'én-là ndaà kisikíjna Jesús.

Kó kitsò Jesús nga mì kii kòkjeiín-là jñà xita ya naxandá-là Nazaret

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Jesús ijchò Nazaret ya nangui-là ñánda kòjchá. Jè naxchrjein nìkjáya, koni s'ín s'ín kjit'aà, jahas'en ni'ya ingo sinagoga. Tsasijna kixi nga tsibíxke Xojon-là Nainá. ¹⁷ Kits'iì-là xojon-là Isafas, xita xi kiichja ngajo-là Nainá; k'e nga kiskíjndaya jè xojon, kjòtsji-là ñánda tjit'aà 'én xi tsò:

¹⁸ Jè Inìma Tsjeè-là Nainá tijnako-na nga 'aán tsibít'aà-na xá nga sika'bí-là xita ima 'én ndaà-là Nainá;

'aán kisikasén-na nga sindaà-na xita xi kjo'on tjiìn inìma-là;

tikoáá koi xá kisikasén-na nga 'an kichjàjiiin-là xita xi ndayá títsajna nga kítsajnandeí-ne;

sindaà-na jñà xita xi mìkii tsejèn-là;

kítsajnandeí xita xi tíyatoòn;

¹⁹ kichjàya jè nó-là Nainá k'e nga tsjá-là kjotjò xita-là.

²⁰ Tsibíxkóya-ne xojon, kitsjaà-là jè xita xi síchjât'aà xá ts'e ni'ya ingo sinagoga, ikjoàn tsibijna. Tà nchikotsejèn-là ngats'iì xita xi ya títsajna. ²¹ K'eé tsibíts'ia Jesús nga kiichja kitsò:

—I'ndeí, jyeé kàna'yà-là nga nguixkoòn kòbitasòn koni s'ín tíchja Xojon-là Nainá xi 'an kòbixkee.

²² Ngats'iì xita ndaà kiichja it'aà ts'e Jesús. Tà k'oaá komà-là nga 'ño ndaà tsò 'én xi chja. Jñà xita kitsò-là xíkjin:

—¿A mìtsà jè jèe xi ki'ndí-là José?

²³ K'eé kitsò Jesús:

—Xi okixi, jñò, k'oaá k'oín-ná 'én xi tsò: “Chjine xkiì, tiji tixkiì-là yijo-lè.” K'oaá tís'ín k'oín-ná: “Koni s'ín kina'yà-jen kjoa xi ki'nì ján Capernaum nga kinixkiì-là xita, k'oa tís'ín tixkiì-là i nangui-lè.”

²⁴ Jesús kitsò-ìsa:

—Okixií xi xan-nò, nijngodò xita xi chja ngajo-la Nainá xi yaxkón ya nangui-la. ²⁵Tikoáá okixií xi xan-nò, kjìn íchjín ka'àn tjin ya Israel jè nachrjein ts'e Elías k'e nga jàn nó osen mì tì kiì ts'a-ne jtsí; j'iì kjinchrá 'nó kóhokji i'nde Israel.

²⁶Tanga jè Elías mìtsà ya kiì nándá títsajna íchjín ka'àn ts'e naxandá Israel; yaá kinìkasén nándá tíjna chjoón ka'àn ts'e naxandá Sarepta xi chja-ne Sidón. ²⁷Tikoáá kjìn ma xita xi tíbindojno chrjoa yijo-la ya Israel koi nachrjein ts'e Eliseo, xita xi kiìchja ngajo-la Nainá. Tanga nijngodò xi xita Israel kjòndaà-ne, tà jè tajngodò Naamán xi Siria ts'e.

²⁸Ngats'iì xita xi ya títsajna ya ni'ya ingo sinagoga, 'nó kòjti-la k'e nga kiì'nchré 'én xi kiìchja Jesús nga k'oaá s'ín kiskaàya-la nga kondrà ts'e-né. ²⁹Ngats'iì xita koi tsasítjen, tsachrjeiìn Jesús ya naxandá jè, kiìko isò'nga nindodò nándá kijna naxandá-la nga mejèn-la sùikatjen-ngui naxi nándá nga 'nó tjen-jen-jno choòn. ³⁰Tanga jè Jesús jahajiìn osen-la koa kiì.

Jngoò x̣iṭa xi in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄ s̄ix̄áj̄iìn yijo-l̄a

(Marcos 1:21-28)

³¹ Jesús kiì ñánda 'mì Capernaum, naxandá xi chja-ne Galilea; tsakóya-l̄a x̣iṭa k'e nga nachrjein n̄ikj̄aya. ³² Jñ̄a x̣iṭa, tà k'oáá komà-l̄a koni tsò 'én xi tsakóya, nga jè 'én xi kiichja, t̄j̄ín-l̄a kjot̄ixoma.

³³ Ya ni'ya ingo sinagoga t̄jna jngoò x̣iṭa xi in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄ s̄ix̄áj̄iìn yijo-l̄a; x̣iṭa jè, 'ñó kiichja:

³⁴ —Jesús xi Nazaret tsiji, k̄i k'oáá n̄iko-náj̄en. ¿Mé kjoa xi t̄j̄ín-lè k̄o ngajen? ¿Mé-ne ngajen n̄j̄ti-náj̄en? ¿A kòf̄i n̄ikjehesòn-náj̄en? Beèxkon-lè; j̄i-né xi X̄iṭa Tsjeè-l̄a Nainá —kitsò.

³⁵ Jesús tsohótiko jè x̣iṭa neif̄:

—j̄yò t̄jni, titj̄oj̄iìn yijo-l̄a x̣iṭa jè! —kitsò-l̄a.

Jè in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄, tsajndoòt'aà nangui nga nguixkon ngats'iì x̣iṭa, ikjoàn itj̄oj̄iìn yijo-l̄a x̣iṭa jè, tanga n̄i mé xi kisiki'on. ³⁶ Ngats'iì x̣iṭa xi t̄itsajna, tà kitsakjòn-né; k'eé tsohóko x̄ikj̄ín:

—¿Mé 'én-ne koi? K'e nga chja x̣iṭa jè, t̄j̄ín-l̄a nga'ñó t̄ikoa t̄j̄ín-l̄a kjot̄ixoma nga s̄ikitasòn-l̄a in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄ —kitsò.

³⁷ Jesús, kina'yà-l̄a kóhok̄ji nga jngoò itjand̄i nangui xi chja-ne Galilea.

Kif̄ kis'iìn Jesús nga kisindaà-ne nachíya-l̄a Pedro

(Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)

³⁸ Jesús tsasítjen; itjo-ne ni'ya ingo sinagoga; kiì; jahas'en ni'ya-l̄a Simón. Jè nachíya-l̄a Simón 'ñó xk'én. Ch'in t̄j̄nga t̄j̄ín-l̄a. Jñ̄a x̣iṭa kiichjat̄j̄i nga skótsejèn-l̄a. ³⁹ Jesús tsasiñiat'aà-l̄a, tsohótiko ch'in t̄j̄nga; jè chjoón n̄itoón kjòndaà-ne. Ikjoàn tsasítjen, kisìs'in-l̄a x̣iṭa.

Kif̄ kis'iìn Jesús nga kj̄ìn x̣iṭa xk'én kisindaà-ne

(Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)

⁴⁰ K'e nga tíkaàt̄j̄i ts'oi, ngats'iì x̣iṭa xi t̄j̄ín-l̄a x̣iṭa xk'én xi kj̄ìn skoya ch'in t̄j̄ín-l̄a, j'iik̄o ñánda t̄jna Jesús. Jè Jesús tsohót'aà-l̄a tsja nga jngoò ìjngoò x̣iṭa xk'én; ngats'iì x̣iṭa koi, kjòndaà yijeé-ne. ⁴¹ T̄ikoaá kj̄ìn ma x̣iṭa xi in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄ itjok̄aj̄iìn yijo-l̄a nga kjòndaà-ne. 'Ñó kiichja in̄im̄a ch'o-l̄a neif̄:

—j_i-né xi Ki'ndí-là Nainá 'mì-lè! —kitsò.

Tānga jè Jesús tsohótikò. Mìkiì kitsjaà'nde-là nga kiìchja, koií kjoa-là nga jyeé beèxkon nga jè xi Cristo, [xìtā xi xó kisikasén-ne Nainá].

Kií komà k'e nga jè Jesús kisika'bí 'én-là Nainá

(Marcos 1:35-39)

⁴²K'e nga jye kis'e isén, itjo Jesús; kii jngoò i'nde it'aà xìn ñánda tsjìn xìtā. Jñà xìtā tsohótsji ñánda kiì. K'e nga ijchò ñánda tǐjna, mejèn-là nga yā kíjnakò nga mì xìn kjoì. ⁴³Tānga jè Jesús kitsò-là jñà xìtā:

—Tìkōáá mochjeén-né nga xìn naxandá kǐjkoāa 'én ndaà-là Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Koií xá kisikasén-na Nainá.

⁴⁴K'oaá s'ín chjaya 'én-là Nainá kóhokji ni'ya ingo sinagoga xi tǐjn yā nangui-là xìtā judío.

Kjoxkón xi komà k'e nga kjìn tǐn tsibíxkóya Pedro

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 ¹Jesús k'e nga sǐjna yā indii ndáchikon ts'e Genesaret kjòjtínè jñà xìtā xi ijchò nga mejèn-là kǐj'nchré 'én-là Nainá. ²Jesús, kijtseè jò chitso xi yā kjoòndii yā indii nandá. Jñà xìtā nei-là xi bíxkóya tǐn, jyeé itjojen chitso nga nchihoníjno na'ya-là. ³Jesús jahas'en jngoò chitso xi ts'e Simón, tsibítsi'ba-là nga skínikjá-isa chitso-là yā ijìin ndáchikon. Ikjoàn tsibijnaya nga tsakóya-là xìtā. ⁴K'e nga jye tsakóya-là xìtā, kitsò-là Simón:

—Tikoìi chitso-lè ñánda nga isā 'ñó nāngā nandá; ikjoàn tìkatjen-ngui-ndá na'ya-nò mé-ne nga kíxkóya-nò tǐn.

⁵Simón kiìchja kitsò:

—Maestro, kànik'a-nájjen nǐtjen nga kànixá-jen, nímé xi kàsakó-najen; tānga tsà jì xi osi nga siikatjen-ngui-ndá na'ya-na, koma-né.

⁶K'e nga ijngoò k'a kisikatjen-ngui-ndá na'ya-là, kjìn jchán tǐn tsibíxkóya, tsí mejèn xajndà na'ya-là. ⁷K'eé kisikatjii-là tsja xíkǐjín nga kiìchja-là jñà xìtā xi tǐtsaya chitso xi ijngoò mé ne nga kisìchját'aà-là. Ingajò chitso jngoò k'a kitseè tǐn. Mejèn tsà bixòngui-ndá nga 'ñó i'í komà. ⁸Jè Simón xi tìkōā Pedro 'mì, k'e nga kijtseè kjoā koi, tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús, kitsò-là:
—jìtsit'aàxìn-ná Na'è, 'an xìtā jé-ná!

⁹Jè Simón kò x̄it̄a x̄íkjín xi taña síxákjoò, tà kjòxkón-la nga 'ñó kjìn t̄in kjòxkóya-la. ¹⁰T̄ikoaá tà kjòxkón-la jè Jacobo kò Juan, ixti-la Zebedeo, j̄nà x̄it̄a xi taña síxákjoò Simón. Jesús kitsò-la Simón:

—Kì tsakjoòn-jèn, i'ndeì mì t̄i kiì t̄in kíxkóya-ne, x̄it̄aá kíxkóyi xi it'aà ts'an.

¹¹K'e nga jye kiìko-ne chitso-la ya indì ndáchikon, yaá kitsjeiìn-takòn yije tsojmì-la, i'kjoàn kiit̄j̄ngui-la Jesús.

K'e nga jè Jesús kisitsjeè jngòò x̄it̄a xi t̄ibindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹²Jesús k'e nga tsibìjna jngòò naxandá, ijchò jngòò x̄it̄a x'in xi t̄ibindojno chrjoa yijo-la; nga kijtseè Jesús, tsohojna-ñiat'aà nangui nga kijtseèxkón Jesús, tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, t̄itsjeè-ná ch'in xi t̄jín-na.

¹³Jesús tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la x̄it̄a jè, kitsò-la:

—Mejèn-na; ¡kàtandaà-ne!

X̄it̄a jè, n̄it̄oón kjòndaà-ne. ¹⁴Jè Jesús kitsò-la:

—Kì yá x̄it̄a xi bènojmi-la; t'in ñánda t̄jna no'miì; takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; t̄jiì-la kjotjò xi síjé kjotíxoma-la Moisés mé-ne nga tsjeè kijna-ne nguixkòn Nainá t̄ikoa skoe j̄nà x̄it̄a nga jye kjòndaà-ne ch'in-lè.

¹⁵Tanga Jesús, ìsaá 'ñó kina'yà-ìsa-la; kò ìsaá kjìn x̄it̄a kjòxkóya xi mejèn-la nga kji'nchré-la; t̄ikoa mejèn-la nga kòndaà-ne ch'in xi t̄jín-la. ¹⁶Tanga Jesús xìn i'nde fì ñánda tsjìn x̄it̄a nga chjat'aà-la Nainá.

**Kií kis'iìn Jesús nga kisindaà jngòò-ne x̄it̄a
xi mì k̄i ma síhiníyá yijo-la**

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷Jngòò naxrjein k'e nga tíhokóya-la x̄it̄a Jesús, ya t̄ítsajnajìin x̄it̄a fariseo kò x̄it̄a xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés. X̄it̄a koi, ján inchrobà-ne naxandá xi chja-ne Galilea, Judea kò Jerusalén. Jesús ya t̄jijnajìin injma-la nga'ñó-la Nainá nga s̄iindaà-ne ngats'iì x̄it̄a xi xk'én. ¹⁸J'iìko jngòò x̄it̄a xk'én xi mìkìi ma síhiníyá yijo-la; kjiya-la naxchan-yá. Tsohótsji'nde-la kó s'in s̄iikas'en xotjoa ni'ya ya ñánda t̄jna Jesús. ¹⁹Tanga mìkìi komà jahas'en ni'ya nga 'ñó kjìn x̄it̄a t̄ítsajna; k'eé tsijin isò'nga ni'ya; jaaxìn nitja;

kiskinijen-jiin-la xita koni s'in kjiya nanchan-ya-la je xita xk'én. Yaá tsohójna nguixkon ñánda tijná Jesús. ²⁰Jesús k'e nga kijtseè nga mokjeiín-la it'aà ts'e, kitsò-la je xita xk'én:

—Ngaji, jyeé kàchàat'aà-lè jé-lè.

²¹Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés tsohóko inima-la, kitsò: “Xita je, chjajno-la Nainá koni s'in tsò. ¿Yá-né je nga ma-la síjchàat'aà-ná jé-ná? Tajngod Nainá xi síjchàat'aà-ná jé-ná.”

²²Jesús kijtseèya-la koni s'in nchisíkítsjeèn; kiichja, kitsò-la: —¿Mé-ne kotsò-ne inima-nò? ²³¿Mé xi isa chiba 'in tjin, tsà xán-la je xita xi xk'én: “Jé-lè jyeé kichàat'aà-lè”, ko tsà xán-la: “Tísítjiin koa títjéí”? ²⁴Kokod-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tji'nde-na nga síjchàat'aà-la jé-la xita i isò'nde.

Jè Jesús k'ée kitsò-la je xita xi mikii ma síkjaníyá:

—Ji, k'oaá xan-lè, tísítjiin, chjoí nanchan-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

²⁵Jè xita xk'én nitoón tsasítjen nga nguixkon ngats'iì xita xi ya títsajna; kiskoé nanchan-la xi kijnasòn; k'e nga tífi-ne ni'ya-la, jeya chjat'aà-la Nainá. ²⁶Ngats'iì xita xi ya títsajna tà kjòxkón-la, tikoáá jeya kiichjat'aà-la Nainá. Tsakjón-ko-ne, kitsò:

—I'ndeí kàyxkon jngoáá kjòxkón.

Mé kjoa xi komà k'e nga je Jesús kiichja-la Leví

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷K'e nga jye os'in komà kjoa koi, itjo Jesús, kii; k'ée kijtseè jngod xita xi 'mì Leví, xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì. Tíjnat'aà ímíxa ya ñánda síkíchjítjì tsojmì ts'e Roma. Jesús kitsò-la:

—Nchrobátjिंगui-ná.

²⁸Leví, tsasítjen; kisikítsajna yije tsojmì xi tjin-la; kiitjिंगui-la Jesús.

²⁹Leví, ya ni'ya-la, tsí ndaà kis'iin-la s'eí Jesús. Tikoáá kjin xita xíkjin títsajna xi tikoá tsojmì síkíchjítjì, ko xita xi kj'eíí; títsat'aà ímíxa. ³⁰Jñà xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés tsatít'aà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne jñà xita xi síkíchjítjì tsojmì, ko xi tjin-la jé, 'yò-ko koa bichi-ko?

³¹K'ée kiichja Jesús kitsò:

—Jñà x̄it̄a xi mìtsà ch'in t̄jín-là mìtsà chjine x̄kiì
 mochjeén-là, tà jñà x̄it̄a xi xk'én xi mochjeén-là chjine x̄kiì.
³²Mìtsà koi xá j'i-na 'an nga j'ikjaàjñàa x̄it̄a kixi, jñà-né x̄it̄a xi
 t̄jín-là jé nga kàtasíkájno jé-là nga mì t̄i jé kohótsji-ne.

**Kó kitsò Jesús k'e nga kitjònangui-là mé-ne
 mì bitsajnachjan-ne x̄it̄a-là**

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³Jñà x̄it̄a kitsò-là Jesús:

—¿Mé-ne jñà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Juan tsí ndaà
 bitsajnachjan t̄ikoá tsí ndaà bítsi'ba; k'oáá t̄is'in jñà x̄it̄a
 fariseo; tanga jñà x̄it̄a tsiji, kjèn-né koá 'bii-né?

³⁴Jesús kitsò-là:

—K'e nga bixan jngoò x̄it̄a, ¿a komaá sikítsajnachjaán x̄it̄a xi
 báhihtako-ná k'e nga tákó t̄jna x̄it̄a x'in xi kòbixan? ³⁵Tanga
 kijchò nàchrjein nga t̄jxìn-là x'in xi kòbixan, k'e-né nga
 kítsajnachjan x̄it̄a.

³⁶T̄ikoáá tsibénojmí jngoò-là 'én xi mangásòn [nga tsakóya-là
 nga jñà kjot̄ixoma jchínga, mìkiì sasén-là xi kjot̄ixoma x̄it̄se].
 Kitsò-là:

—Mìtsà yá xi ote chiba nikje x̄it̄se nga bíjto-ne ko nikje
 ìbaà. Tsà kos'ín s'een k̄its'ón nikje x̄it̄se; t̄ikoáá mìkiì ndaà
 kóngásòn nikje x̄it̄se ko nikje ìbaà. ³⁷T̄ikoáá mìtsà yá xi binchá
 xán ixii chrjoa jchínga; tsà kos'ín s'een, k'e nga jye kojchá
 xán, s̄ixajndà chrjoa jchínga, ìkjoàn x̄ixteèn xán; t̄ikoáá
 chija jè chrjoa. ³⁸Jè xán ixii, chrjoa x̄it̄seé sinchá mé-ne nga
 ndaà s̄inchátjò-ne. ³⁹Tsà yá xi skoí xán jchínga xi kjòt̄seé
 jncha, mìkiì n̄it̄on s̄ijjè ìjngoò k'a xi xán ixii. K̄it̄so-né: “Jè xán
 jchínga, ìsáa ndaà.”

**K'e nga jñà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús tsate
 natín jè nàchrjein n̄ikjáyá**

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

6 ¹Jngoò k'a jè nàchrjein n̄ikjáyá, ja Jesús ñánda t̄it̄je trigo.
 X̄it̄a xi kota'yàt'aà-là tsate natín-là trigo, tsafèya-ne tsja,
 ìkjoàn kiskine. ²T̄jín i'nga x̄it̄a fariseo xi kitsò:

—¿Mé-ne ko'nè-enò jè kjoa xi mìkiì t̄j'nde nga kos'ín koma
 jñà nàchrjein n̄ikjáyá?

³Kiichja Jesús, kitsò-là:

—¿Jñò, a mìtsà jye tíjìin-nò koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá koni kis'iin xitaxá ítjòn xi ki'mì David kò jñà xitá-la xi kjihijtakò k'e nga kjòhojò-la? ⁴Jahas'en ni'ya-la Nainá; kiskoé inchrajín tsjeè-la Nainá; tsakjèn. Tikoá kitsjaà-la xitá-la xi tjikò. Mikii tjí'nde nga jñà kòkjen. Tà jñà nò'miì tjí'nde-la nga kòkjen.

⁵Jesús kitsò-isa-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na, 'aán otiixoma-la nachrjein nìkjáya.

Xitá xi kixit'aà jngoò tsja

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶Jngoò k'a k'e nga jè nachrjein nìkjáya, Jesús jahas'en ni'ya ingo sinagoga; tsibíts'ia nga tsakóya-la xitá. Koá yaá tíjna jngoò xitá xi kixit'aà tsja kixi. ⁷Jñà xitá xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés kò xitá fariseo nchisíkinda Jesús kó s'iin, a sìindaá-ne jè xitá xi xk'éen jè nachrjein nìkjáya; mejèn-la nga skoe mé-ne nga koma kohòngui-ne. ⁸Tanga Jesús jyeé tíjìin-la kó s'ín nchisíkítsjeèn jñà xitá koi. Kitsò-la jè xitá xi kixit'aà tsja:

—Tisítjìin, tisijna kixi ya jngoò osen.

Xitá jè tsasítjen, tsasijna kixi. ⁹Jesús, k'ee kitsò-la ngats'iì xitá xi ya títsajna:

—Jngoò kjoa skònangui-nò: ¿A tjí'nde-né k'e nga jè nachrjein nìkjáya nga ndaà s'eén, o xi ch'o s'eén? ¿A sikh'en-ná o xi sìindaá-ná jngoò xitá?

¹⁰Jesús kiskootsejèn yije-la kóhotjín xitá xi ya títsajnandiì-la. K'ee kitsò-la jè xitá xi kixit'aà tsja:

—Tjeendojoi ndseji.

Xitá jè, tsijmeé tsja, nitóon kjòndaà-ne. ¹¹Jñà xitá fariseo, 'nó jti komà-la; k'ee tsibíts'ia nga tsajoóya-ne mé xi sìikò Jesús.

Kó 'mì 'ín-la xitá-la Jesús xi kota'yàt'aà-la xi tejò ma-ne

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹²Tijñà-ne nachrjein koi, Jesús kiimijìn-jno jngoò nindoò nga kiichjat'aà-la Nainá; kisìk'a nitjen nga tíchjat'aà-la. ¹³K'e nga kis'e isén kiichja-la xitá xi kota'yàt'aà-la; ikjoàn jaàjìin tejò xitá xi tsibíxáya-la. ¹⁴Jè Simón xi tikoá Pedro tsibít'aà 'ín; Andrés xi 'ndse ma Simón; Jacobo; Juan; Felipe; Bartolomé;

¹⁵Mateo; Tomás; Jacobo, ti-la Alfeo; Simón xi ya fit'aà-la kjoṭixoma ts'e xita Celote; ¹⁶Judas, ti-la Jacobo; ko Judas Iscariote, jè xi iskan komà kondra-la Jesús.

K'e nga jè Jesús, kjin xita kisindaà-ne

(Mateo 4:23-25)

¹⁷Jesús itjojen-jno-ne nindoò, tjiko xita xi kota'yàt'aà-la; j'iì jngoò i'nde nãnda isòn choòn; yaá tsibìtsajna. Kjin ma xita-la xi ya nchikoña-la; tikoáá kjin ma xita xi kj'eíí xi inchrobà-ne kóhokji i'nde Judea ko naxandá Jerusalén ko xi inchrobà-ne Tiro ko Sidón, naxandá xi kjijijòndiù ndáchikon. Koi xá j'iì-ne nga kjì'nchré-la Jesús, tikoá mejèn-la kondaà-ne ch'in xi tjín-la. ¹⁸Jñà xita xi inima ch'o-la neií síjti-la, tikoáá kjòndaà-ne. ¹⁹Ngats'iì xita, mejèn-la nga koòt'aà-la tsja yijo-la Jesús nga tsee nga'nó tíbitjoiìn yijo-la nga mandaà yije-ne xita.

Kó kitsò Jesús it'aà ts'e xita ima ko xita nchiná

(Mateo 5:1-12)

²⁰Jesús kiskoòtsejèn-'a xita xi kota'yàt'aà-la kitsò-la:
—Mé tà ndaà-anò jñò xi xita ima 'mì-nò, nga tsajòn-nó jñà kjòndaà xi tsjá Nainá nga jè tíhotixoma.

²¹'Mé tà ndaà-anò jñò xi ijò-nò i'ndeì, nga koma iskan, koskii-nò.

'Mé tà ndaà-anò jñò xi chihindáya i'ndeì, nga koma iskan kijno-nò.

²²'Mé tà ndaà-anò k'e nga tjín xita xi síjtikeè-nò tà 'an ngatji-na xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na; k'e nga síkítsajnat'aaxìn-nò, k'e nga chja'on-ko-nò, k'e nga ochrjekàngui-nò koni tsà jngoò xita xi 'nó ts'en. ²³Tsja t'è-là takòn jè nachrjein koi; tìtsja-là inima-nò; tsee kjòndaà tjoé-nò ján ngajmiì; tikoáá jñà xita jchínga-la xita xi beètoòn-nò, k'oaá tìs'ín kijtseètoòn jñà xita xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁴Tanga ima-xó-nò jñò xi xita nchiná 'mì-nò nga tjín yije-nò xi mochjeén-la yijo-nò [tanga mìkii níkítsjeèn kjòndaà-la Nainá xi mochjeén-la inima-nò].

²⁵Ima-xó-nò xi skii titsajnaà i'ndeì; k'e nga koma iskan, kohojò-nò.

'Ima-xó-nò jñò xi bijnò ì'ndeì; k'e nga koma iskan kobaá-nò koa jchìhindáya-nò.

²⁶'Ima-xó-nò jñò k'e nga ndaà síkítsajna yije-nò xíta. Jñà xíta jchínga k'oaá tís'ín ndaà kisikítsajna jñà xíta xi 'én ndiso kiichjaya.

Kó s'ín sikoáá xíta kondra-ná

(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷Tanga jñò xi titsana'yà, k'oaá xán-nò: Títsjacha kondra-nò, ndaà tìkoo jè xi jtikeè-nò. ²⁸Tijét'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà xi chja'on-ko-nò, titsi'batjiò jè xi ch'o síko-nò. ²⁹Jè xi síjts'iin-t'aà kjiodn, tìkoa tjiì-là xi ngobà; jè xi fa'an nachrokisòn-nò, tìkoa tjiì-là nachro-nò xi ìjngod. ³⁰Nita yá xíta xi síjé-nò tsojmì, tjiì-là; tsà yá xi skoé xi tsojmì tsajòn, kì tì kii nijé-là. ³¹Koni s'ín mejèn-nò nga sìko-nò xíta, k'oaá tís'ín tìko ngajo-nò.

³²Tsà matsjacha jè xi matsjakeè-nò, nímé kjondaà xi s'e-nò, nga k'oaá tís'ín jñà xíta ts'en, matsjakeè xíkjin. ³³Tsà tà jñà ndaà sikod xíta xi tìkoa ndaà síko-nò, nímé kjondaà xi s'e-nò. Jñà xíta ts'en, k'oaá tì síko xíkjin. ³⁴Tsà sikiña-là jè xi yaxkoèn nga koìichjí, tìkoaá nímé kjondaà s'e-nò. Tìkoaá jñà xíta ts'en síkiña-là xíkjin nga jyeé tíjiin-là nga koìichjí yije kóhotjin.

³⁵Títsjacha kondra-nò; ndaà tìkoo; tìkìña-là mé xi síjé-nò, nímé xi chiña-là it'aà ts'e. Tsà kos'ín s'een, isaá tse kjondaà s'e-nò. Ixti-là Nainá xi 'nó 'nga tíjna komaà k'e nga k'oas'ín s'een koni s'ín Nainá, nga tíjn-là kjohimatakòn it'aà ts'e xíta xi 'nga ikon ko xi ch'o s'ín. ³⁶Chahimaa xinguioo koni s'ín beèhima-nò Nainá xi Na'èn-ná 'mì-là.

Mì kii koma jñá sikiindaá jé-la xíta xinguiáá

(Mateo 7:1-5)

³⁷Kì jé-la xinguioo 'nè kindaa mé-ne nga Nainá tìkoa mìkii sikiinda jé-nò; kì jé binchanè-là xinguioo mé-ne nga Nainá mì jé kìnchanè-nò; tijchàat'aà-là jé-la xinguioo mé-ne nga Nainá tìkoa siìjchàat'aà-nò jé-nò. ³⁸Tjiì-là xinguioo; jè Nainá tsjá ngajo-nò; Nainá siichibà-nò chibà xi ndaà kitseè, xi 'nó jncha, xi ndaà kisitsajneè ko xi tíxíteèn-tji nga kìncha chijtsa-nò; jè chibà xi siichibaya-là xinguioo, tijè siichibaya ngajo-nò Nainá.

³⁹Jesús tsibénojmi jngod-là kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

—Jngodò x̄it̄a xi mìkiì tsejèn-l̄a, mìkiì koma kòkò-l̄a ndiyá ìjngodò xi t̄ikoa mìkiì tsejèn-l̄a. Ingajò, yá k̄ixoya ngajo ñanda ch'o choòn. ⁴⁰Jngodò x̄it̄a xi kota'yà mitsà is̄a 'nga t̄jna koni maestro-la; t̄anga k'è nga kjoehet'in-l̄a nga ndaà skóta'yà, t̄ikoaá kongásòn-né koni jè maestro-la.

⁴¹'[¿Mé-ne jé-l̄a xingui n̄ikinda-ne koa tsiji mìkiì n̄ikindii?]
¿Mé-ne chitsejèn-l̄a t̄jé xi kjinangui xk̄on xingui, koa jè yá ch̄iso xi kjinangui xkoiìn mìkiì chitsejèn-l̄a? ⁴²¿A mì 'ya-jèn yá ch̄iso xi kjinangui xkoiìn? ¿Mé-ne k̄o'mì-l̄a xingui: “Ndsè, t̄jiì'nde-ná nga kochrjekànguia t̄jé xi kjinangui xkoiìn”? Ngaji xi jò ma isén-lè; ìt̄jòn t̄inachrjekàngui ch̄iso xi kjinangui xkoiìn, mé-ne nga ndaà k̄otsejèn-lè, ìkjoàn t̄inachrjekàngui t̄jé xi kjinangui xk̄on xingui.

Kós'ín 'ya-l̄a kós'ín t̄jín in̄ima-l̄a j̄nà x̄it̄a

(Mateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³Tsjìn yá xi ndaà kjoàn k̄o ch'o kjoàn toò xi ojà-l̄a; t̄ikoaá tsjìn yá xi ch'o kjoàn k̄o ndaà kjoàn toò xi ojà-l̄a. ⁴⁴Nga jngodò ìjngodò sk̄oya yá, k'oaá s'ín yaxkon-l̄a koni kjoàn toò xi ojà-l̄a. Jè toò ìko, mitsà yá na'yá ojà-l̄a. T̄ikoaá j̄nà toò uva mitsà na'yá xanchroò ojà-l̄a. ⁴⁵Koni kjoàn yá, k'oaá t̄i kjoàn x̄it̄a; jngodò x̄it̄a xi 'én ndaà ch̄ja, koií-né nga k̄jondaà t̄jjiìn in̄ima-l̄a; koa jngodò x̄it̄a xi 'én ts'én ch̄ja, koií-né nga kjoats'eén t̄jjiìn in̄ima-l̄a; nga k'oaá tsò 'én xi nokjoá koni tsò k̄johítsjeèn xi t̄jjiìn in̄ima-ná.

Chrjó ni'ya xi jò ma-ne

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶¿Mé-ne kós'ín 'mì-ná nga bixón: “Na'èn, Na'èn”, koa mìkiì n̄ikitasòn koni xan-nò? ⁴⁷K'oaá xan-nò yá xi mangásòn jè x̄it̄a xi 'an fit'aà-na, xi 'nchré 'én-na, t̄ikoa síkitasòn. ⁴⁸Jè mangásòn jngodò x̄it̄a xi b̄indaà ni'ya-la; 'n̄ó n̄anga ò'nguiì; b̄ijna tàts'en chrjó ni'ya ya isòn nax̄i. K'è nga 'ba jtsí xk̄on, f'ii xajngá nandá, kaàt'aà'n̄ó-l̄a ni'ya; n̄imé xi síko nga ya t̄jindaàsòn nax̄i. ⁴⁹T̄anga jè xi 'nchré 'én-na koa mìkiì síkitasòn, k'oaá ngaya-l̄a koni jngodò x̄it̄a xi b̄indaàsòn ni'ya-la ñanda tà nangui; mìkiì ndaà b̄indaà tàts'en chrjó; f'ii xajngá nandá, kaàt'aà'n̄ó-l̄a ni'ya; yá bixòña ni'ya jè; jngodò k'a bixòjen.

Kíí komà nga kjòndaà-ne chí'nda-là xi xitá sko-là soldado

(Mateo 8:5-13)

7 ¹ Jesús, k'e nga jye tsakóya-là xitá naxandá xi nchi'nchré 'én-là, kii, jahas'en-jiin naxandá Capernaum. ² Yá tǐjna jngoò soldado ítjòn. Jè chí'nda-là, 'nó xk'én. Kǐjomeè biyaà. Tǎnga 'nó tjòkeè. ³ K'e nga kii'nchré xitá jè ít'aa ts'e Jesús, kisikasén xitá jchínga xi ts'e xitá judío nga kii kítsi'ba-là Jesús mé-ne nga kàtjanchrobá, kàtasíxkii-là jè chí'nda-là xi xk'én. ⁴ Jǎa xitá jchínga, k'e nga ijchòkon Jesús 'nó tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Ok'ín-là nga síchját'aà-là xitá ítjòn jè. ⁵ Tsjakeè naxandá xi chǎ-ne Judea, koǎ jè tsibíndaà jngoò-ná ni'ya ingo sinagoga i naxandá-ná.

⁶ Jesús kii ko jǎa xitá jchínga koi, tǎnga k'e nga jye kjomeè bijchó chrañàt'aà-là ni'ya, jè xitá ítjòn-là soldado kisikasén i'nga amigo-là nga kitsò-la Jesús:

—Na'èn, kì yijo-lè nǐjti-là. 'An, mìkii ok'ín-na nga ngaji k'oín sobi ni'ya-na. ⁷ Tǐkooá mìkii ok'ín-na nga 'an kòfikon sobà-lè. Tǎnga tǐjii okixi nga kàtandaà-ne chí'nda-na. ⁸ 'An, tǐjiin-na nga tǐjín-lè kjotíxoma. Tǐkooá 'an, tǐjín-na xitá ítjòn xi otíxoma-na, tǐkooá tǐjín-na soldado xi 'an otíxoma-là, k'e nga xan jngoò-la: “T'in”, fi-né; xan-là xi ijngoò: “Nchroboí”, nchrobá-né; koǎ k'e nga xan-là jè xi chí'nda-na: “K'oa t'jin”, síkitasòn-na.

⁹ K'e nga kii'nchré Jesús jǎa 'én koi, tà kjòxkón-la. K'eé kiskòtsejèn-'a jǎa xitá xi tǐjngui-là; kitsò-la:

—K'ooá xan-nò, yá Israel, nǐ saà jngoò xitá sakó-na xi kòs'ín ndaà mokjeiín-là koni jè xitá jè.

¹⁰ Jǎa xitá xi kii kǐjaá Jesús, k'e nga j'i-ne, jè chí'nda xi xk'én, jyeé kjòndaà-ne.

Kós'ín komà k'e nga jè Jesús kisikjaáya-là ki'ndí-là chjoón ka'àn

¹¹ Nga komà iskan Jesús kii jngoò naxandá xi 'mì Naín. Tǐjiko xitá xi kota'yát'aà-là, tǐkooá kjin xitá xi tà xitá naxandá tǐjngui-là. ¹² K'e nga jye ijchò chraña ijto xotjoǎ naxandá, kjin ma xitá naxandá xi kjihijtakò chjoón ka'àn nga nchifi kíhijjìn jngoò mik'en xi ti tǎ jngoò-là jè chjoón ka'àn. ¹³ Na'èn-ná Jesucristo, k'e nga kǐjtseèxkon, kjòhímakeè; kitsò-la chjoón ka'àn:

—Kì chihindáya-jèn.

¹⁴Kìi kasit'aà chrañà-la jè kaxa mik'en, tsohósòn-la tsja; jñà xita xi yangui mik'en chinchako. Kitsò Jesús:

—Ngaji ti, k'oaá xán-lè: ¡Tísítjiin!

¹⁵Jè mik'en nitoón tsibijna kixi; ikjoàn kiichja. Jesús, k'ee kisingatsja nea-la. ¹⁶Ngats'iì xita xi tjiko, tà kitsakjòn-né; k'ee jeya kisikíjna Nainá kitsò:

—Jngòd xita tijnako-ná xi 'ñó ndaà chja ngajo-la Nainá.

Tikoáá tjin xi kitsò:

—Nainá j'iì kasiko naxandá-la.

¹⁷Jñà 'én koi, kina'ya-la kóhokji nangui Judea, ngats'iì i'nde nga jngòd itjandiì nangui Judea.

Xita xi kota'yat'aà-la Juan xi kis'iin bautizar xita

(Mateo 11:2-19)

¹⁸Juan xi kis'iin bautizar xita kiin'chré yije kjoa xi tís'in Jesús; jñà xita xi kota'yat'aà-la tsibéojmí-la. K'ee kiichja jò-la xi xita ts'e. ¹⁹Kisikasén ñánda tijná Jesús nga skonangui-la, ¿a jè-né xi Cristo xi tjinè-la nga kjoí a xi k'eií chíña-lá? ²⁰Jñà xita-la Juan, k'e nga ijchòkon Jesús, kitsò-la:

—Jè Juan kásikasén-najen xi it'aà tsiji nga chjinangui-lèjen, ¿a ji-né xi Cristo xi tjinè-lè nga kjoii a xi k'eií chíña-lajen?

²¹Tijè-ne hora, Jesús, kjin xita kisindaà-ne xi xk'én, xi kjo'in nchisíkjeiín, xi inima ch'o-la neií tjiin inima-la; tikoáá kjin xita xi mìkiì tsejèn-la kjòndaà-ne. ²²Jesús kitsò-la jñà xita xi ijchòkon:

—Tanguió tènójmí-là Juan jñà kjoa xi kà'yaà kò xi kàna'ya. Jñà xita xi mìkiì tsejèn-la, jyeé tsejèn-la; jñà xi tsá'yá kjoàn, jyeé ma fi-ne; jñà xi t'bindojno chrjoa yijo-la, tímatsjeèjnoó-ne yijo-la; jñà xita xi jtayaà, jyeé 'nchré-ne; kò xita xi jye k'en, nchifaáyaá-la; koa jñà xita ima, jye tís'enojmí-la 'én ndaà-la Nainá. ²³¡Mé tà ndaà-la jè xita xi nguì jngòd k'a ndaà mokjeiín-la it'aà ts'an nga nimé xi osìjna-ikòn-la!

²⁴K'e nga jye kiì-ne xita xi kisikasén Juan, tsibíts'ia Jesús nga tsohóko xita xi it'aà ts'e Juan, kitsò-la:

—¿Mé xi tsanguì chitsejèn-là ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn? ¿A jè tsanguì chitsejèn-là jngòd yá ínaxò xi síjtiya-la tjo? ²⁵¿Mé-né xi tsanguì chitsejèn-là? ¿A jngòd xita xi 'ñó ndaà kji nikje-la? Jñò, jyeé 'yaà, jñà xi ndaà kjoàn nikje

xi ókjá, xi tikoá 'nó ndaà kjoàn tsojmì xi tjin-la, yaá títsaya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ²⁶Tanga, ¿mé xi tsanguì chitsejèn-là? ¿A jngodò xita xi chja ngajo-la Nainá? Okixi-né, k'oaá xan-nò, Juan, isaá 'nó ndaà koni jngodò xita xi chja ngajo-la Nainá.

²⁷It'aà ts'e Juan, yaá tíchja Xojon-la Nainá nga tsò:

'An, sikasén ítjòn-lè xita-na xi kjiko 'én;
jè xi kojindaàya ítjòn-lè ndiyá-lè.

²⁸K'oaá xán-nò, ngats'iì xita xi tjin i isò'nde, nijngodò xita xi mangásòn koni jè Juan xi kis'iìn bautizar xita, tanga ya ijìin naxandá nãnda otíxoma Nainá, jè xita xi fehet'aà-ne, isaá jeya tíjna mì k'oaá-ne koni Juan.

²⁹K'e nga kiì'nchré jñà xita naxandá ko jñà xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì, kjòjngodò-ikon nga ndaà tjin jè ndiyá kixi-la Nainá, nga jye komà bautizar it'aà ts'e Juan. ³⁰Tanga jñà xita fariseo ko xita chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá, mìkiì komà bautizar it'aà ts'e Juan. Tsachrjengui-né kjondaà xi tjinndaà-la Nainá nga tsjá-la xita koi.

³¹Jesús kitsò:

—¿Yá xi siìngásòn-koa jñà xita xi tjin nachrjein i'ndeì? ¿Kó kjoàn xi kongásòn-ko? ³²Jñà kongásòn-kjodò jñà ixti xi bitsajna nditsin nga síská, chja-la xíkjin, tsò-la: “Kànìkjaneé-nòjen xobì tanga jñò mìkiì kàchè; kàjndaá-nòjen sò xi ba tsò tanga mìkiì kàchèhindáyaa.” ³³J'iì Juan xi kis'iìn bautizar xita xi mìtsà inchrájin tsakjèn, tikoá mìtsà xán kits'iì koa jñò bixón-nò: “Inimá ch'o-la neií tjin-la.” ³⁴Ikjoàn j'iaa xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na; ma-na kjeen, tikoá ma-na 'biaa; jñò, k'oaá s'ín bixón i'ndeì: “Xita chrjá'a-né, xita ch'i-né, amigo-la-né jñà xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmì ko jñà xi xita jé.”

³⁵Tanga jè kjoachjine-la Nainá, 'yaá-la nga kixi tjin k'e nga jye bitasòn.

Kó tsò 'én xi kiichja Jesús k'e nga jngodò chjoón xi tse jé tjin-la tsaníjno ndsoko

³⁶Jngodò xita fariseo kiichja-la Jesús nga mejèn-la kokjen-ko. K'e nga jahas'en ni'ya-la jè xita fariseo, tsibijnat'aà ímíxa.

³⁷Ya naxandá jè, tíjna jngodò chjoón xi tse jé tjin-la. K'e nga kiì'nchré nga ya tíjnat'aà ímíxa Jesús, ya ni'ya-la jè xita fariseo, ijchòko jngodò chitsín xi tjíya-la xkiì xi ndaà jne. ³⁸Yaá tsasijnat'aà ijton ndsoko Jesús nga tíkjindáya. Ikjoàn tsaníjno

ndsokò Jesús kò ndáxkon. K'eé kisìxìjno-ne kò tsja skò. Kjin k'a kiskine'a ndsokò. Ikjoàn kiskaàjno xkiì xi ndaà jne. ³⁹Jè xita fariseo xi kiichja-là Jesús, k'e nga kijtseè kjoa koi, kitsò jjiin inima-la: “¿Mé-ne nga mìkiì beèxkon-ne yá chjoón-ne xi otísiko? Tsà kixi kjoa nga jè xita xi chja ngajo-la Nainá, skoexkon-né nga chjoón xi jé tjín-la.” ⁴⁰K'eé kiichja Jesús, kitsò-la:

—Simón, jngò kjoa koxán-lè.

Simón kitsò:

—Maestro, kot'in-ná.

⁴¹Jesús kitsò:

—Jò xita títsajna xi ton tjen-la ts'e xita xi síkiña ton; jngò xi 'òn sìndò tjen-la; jè xi ijngò icháte tjen-la. ⁴²Ingajò xita koi, tsjin-la ton xi kojichjí ngajo-ne. Jè nei-la ton kisijchàat'aà-la ingajò. Kot'in-ná, ¿ná-laá ingajò xita koi xi isa 'nó matsjakeè jè nei-la ton?

⁴³Kiichja Simón kitsò:

—'An, k'oaá s'ín sìkítsejèn, jè-la xi isa tse ton kitjen-la.

Jesús kitsò:

—Ndaà kichoòsòn-la.

⁴⁴Jesús kiskoòtsejèn-jno jè chjoón, kitsò-la Simón:

—Chítsejèn-la chjoón jè. 'An, k'e nga kòfahas'eèn ni'ya-lè [mìkiì kànikitasoin koni s'ín tjín kjotíxoma tsaján]; mìkiì kò'biì-ná nandá xi mochjeén-la ndsokoaà nga saníjno; tanga chjoón jè, ndáxkon kòhoníjno-ne ndsokoaà koa tsja skò kàsìxìjno-ne. ⁴⁵K'e nga kànìhixat'aà-ná mìkiì kichine'a-ná tanga chjoón jè, kóni kòfahas'eèn ni'ya-lè tíkine'a ndsokoaà.

⁴⁶'Ngaji, mìkiì kànáhijnoi asiti skoaà, tanga chjoón jè, kòfahijno ndsokoaà xkiì xi ndaà jne. ⁴⁷Koif k'oas'ín xan-lè: Chjoón jè, jyeé kachàat'aà yije-la ngats'iì jé-la koi kjoa-la nga 'nó matsjakeè-na, tanga jè xita xi chiba kachàat'aà-la jé-la, isaá chiba matsjakeè-na.

⁴⁸K'eé kitsò-la Jesús jè chjoón:

—Jé-lè jyeé kachàat'aà-lè.

⁴⁹Jná xita xi tãña títsajnat'aà ímixa kitsò-la xíkjín:

—¿Yá xita-né jè nga tikoá ma-la síjchàat'aà-ná jé-ná?

⁵⁰Jesús kitsò ijngò k'a-la jè chjoón:

—Koi-né nga mokjeín-lè it'aà ts'an nga bitjotji-ne jé-lè; t'in-là ndaà-ne.

Íchjín xi kisìchját'aà-la Jesús

8 ¹K'e nga komà iskan, Jesús, kjin naxandá tsajmeè, ko rancho, nga kiichjaya ko kisika'bí 'én ndaà-la Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. Tjiko xita-la xi tejo ma-ne. ²Tjikoá tjiko i'nga íchjín xi jye kjòndaà-ne ch'in neif-la ko xi kj'eif ch'in. Yaá tjiko María jè xi Magdalena 'mì, xi itod inima ch'o-la neif itjojin yijo-la; ³tjiko Juana, chjoón-la Chuza xi síkinda tsojmì-la xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes; tjikoá tjiko xi 'mì Susana koa kjin-isa íchjín tjiko xi síchját'aà-la mé tsojmì xi tjín-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi bitje xojmá

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴K'e nga jye kòkjìn xita xi xki xi ján naxandá j'i-ne, Jesús, tsibénojmi-la kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

⁵—Jngod xita xi ki kíjndi xojmá. K'e nga tsibíts'ia nga kiskíjndi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Koa chinchané xita koa jña nise tsakjèn. ⁶Nguì k'oa tjin chixòsòn ya nãnda naxi choòn, tanga k'e nga isò xojmá, nitoón kixi nga mìkii 'nchi'nde nangui. ⁷Nguì k'oa tjin chixò ya jjin na'yá; yaá taña isòkjod; k'e nga kjò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-la xojmá. ⁸Nguì k'oa tjin chixò nãnda nangui ndaà; isò, kjò'nga, koa tsajà-la toò; kitsjaà jngod sìndo nga jngod ijngod.

Jesús k'e nga jye tsibénojmi kjoa koi, 'nó kiichja, kitsò: —jNdaà tiná'yaà koni xan-nò!

Mé-ne kjoa xi mangásòn kisikjeén-ne Jesús

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹Jña xita xi kota'yàt'aà-la Jesús kiskònangui-la kó tsòya-ne jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojmi-la xita. ¹⁰Jesús kitsò:

—Jñò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa'ma-la xi bénojmiya kó s'ín otíxoma Nainá; tanga jña xita xi kj'eif, tà kjoa xi mangásòn s'enojmi-la, mé-ne nga mìkii skoe-ne xi kjoa kixi nas'ín skótsejèn, mìkii kochiya-la nas'ín nchi'nchré.

Kó tsòya-ne kjoa xi mangásòn ts'e xita xi bitje xojmá

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹Jè kjoa xi mangásòn ts'e xojmá, kí tsòyaá-ne: Jña xojmá, jè 'én-la Nainá. ¹²Jña xojmá xi chixò iya ndiyá, jña

ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, ikjoàn f'iì xita neií, faáxìn jè 'én ijiìn inima-la mé-ne nga mìkiì kòkjeiín-la koa mìkiì kitjòjìn kjo'in inima-la. ¹³ Jñà xojmá xi chixòsòn naxi, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá, k'e nga tàts'en-la kjoa tsjaá ma-la nga mokjeiín-la, tanga tsjìn-la i'ma; tà chibaá nàchrjein mokjeiín-la; k'e nga mé kjoa xi sakó-la, nitoón síkíjna-ne. ¹⁴ Jñà xojmá xi chixò ijiìn na'yá, jñà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá; k'e nga jye tjímaya ndiyá-la Nainá, bíts'ia nga síkájno-la yijo-la, ótsji xi kjoa nchiná kò xi kjoa kjotsja. Jñà kjoa koi xi tjin isò'nde bíchjoà-ikòn-la nga mìkiì makixi nga ojà-la toò. ¹⁵ Jñà xojmá xi chixò ñánda nangui ndaà, jñà ngaya-la xita xi ndaà tjin kò xi kixi tjin inima-la; 'nchré 'én-la Nainá tikoá bíjiìn-ikon 'én xi 'nchré; ndaà bincha kixi skanda k'e nga ndaà makjìn-ya jñà 'én.

Kjoa xi mangásòn ts'e ni'ín xi síhiseèn

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Tsjìn xita xi oká ni'ín, ikjoàn bíjtsa'ma, o xi ya síkíjnangui nàchan; jngòè ni'ín xi tì, sijna 'nga-né; yaá sijnaya candelero mé-ne nga kòhiseèn-la jñà xita xi kjoahas'en ni'ya. ¹⁷ Nímé kjoa tjin xi tji'ma i'ndeí xi mìkiì kòtsejèn nga koma iskan; tikoáá tsjìn kjoa xi tji'ma i'ndeí xi mìkiì jcha-la. Ngats'iì kjoa skoexkon yije xita.

¹⁸ T'een kindá kjohítsjeèn-nò k'e nga kiná'ya 'én-la Nainá. Ndaà tiná'yaà. Nga jè xi tjin-la kjohítsjeèn k'oií isa-la; tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la mé xi k'oas'ín síkítsjeèn nga tjin-la.

Nea-la Jesús kò 'ndse

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Nea-la kò 'ndse kiìkon ñánda tijná Jesús. Tanga mìkiì komá ijchò skanda ñánda tijná nga 'nó kjìn ma-ne xita xi títsajna.

²⁰ Jesús kis'enojmi-la, kitsò-la:

—Nea-lè kò jñà 'ndsì, ján ndítsiaán títsajna, mejèn xó-la nga skòtsejèn-lè.

²¹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Xi nea-na kò xi 'ndsè xan-la, jñà-né xi 'nchré 'én-la Nainá, tikoá síkitasòn.

K'e nga jè Jesús kisikíjnajyò tjojkón

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²²Jngoò nàchrjein, Jesús kò xitá xi kota'yàt'aà-la jahas'en jngoò chitso, kitsò Jesús:

—Tíkjaán, kítjájtoaá ján xijngoà ndáchikon.

Ikjoàn kiì. ²³Tanga k'e nga kiìsòndá chitso, Jesús tsohojnafè-né. Ikjoàn kjòts'ia nga j'iì tjojkón ya jjiin ndáchikon. Jyeé tífahas'en nandá chitso; xkón tjín tsà ya skajiin-ndá. ²⁴Jñà xitá-la k'eé kiìkon nga kisikjaá-la Jesús; kitsò-la:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Chitso, jye tíkaànguindá! Jyeé-la kiyá.

Jaá-la Jesús; ikjoàn tsohótiko tjojkón kò ndáchikon, niñoón kisijyò-ne, kjòndaàya-ne. ²⁵Jesús kitsò:

—¿Mé-ne mìkiì mokjeiín-nò it'aà ts'e Nainá?

Jñà xitá-la tà kitsakjòn-né. Tà kjòxkón-la. Kitsò-la xíkjín:

—¿Yá xitá-ne jè nga chja-la tjo kò nandá koá síkitasòn-la?

Xitá Gadara xi kjìn inima ch'o-la neíí tjiin inima-la

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶Ikjoàn ijchò ya nangui-la xitá Gadareno xi kijna xijngoà ndáchikon ts'e Galilea. ²⁷K'e nga itjojen chitso, Jesús, ijchò kasit'aà jngoò-la xitá x'in xi ya i'nde-la naxandá Gadara. 'Nó kjòtsee tjiin yijo-la inima ch'o-la neíí; mitsà nikje ókjá, koá mì ni'ya tjín-la; yaá xó bijnaya ngajo-la mik'en. ²⁸Xitá jè, k'e nga kijtsee Jesús, 'nó kiskindàyat'aà-la koá tsasèn-xkó'nchit'aà-la; ikjoàn 'nó kiichja, kitsò:

—Jesús, ngaji xi Ki'ndí-la Nainá 'mì-lè xi 'nó 'nga tjina, ¿mé xi mejèn-lè kò 'an? ¡Bitsi'bà-lè, kì yatoòn-ná!

²⁹Koif okitsò-ne, nga jè Jesús, jyeé kos'ín tsatixoma-la jè inima ch'o-la neíí nga kàtitjoiin yijo-la xitá jè. Jyeé kjòtsee kos'ín tjiin yijo-la nga biyaaxín; nas'ín na'nó kichá cadena sit'aà'nó ndsoko kò tsja, chíkjoaá-la nga otejtso, ikjoàn fiko jè inima ch'o-la neíí ya nangui kixi ñánda tsjin xitá. ³⁰Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Kó 'mì-lè?

Xitá jè kitsò:

—Legión 'mì-na.

Koií kò'mì-ne nga 'nó k̀jìn inìma ch'o-la neíí t̀jìin yijo-la.

³¹ J̀nà inìma ch'o-la neíí tsibítisi'ba-la Jesús nga mì yaá s̀ìkatsjòya nìtjan-la neíí ǹánda t̀jìn k̀jò'in. ³² Ya ìt'aà nindoò, 'nó k̀jìn ma chinga xi nchikjèn-jno j̀jìin ijnà. J̀nà inìma ch'o-la neíí, tsibítisi'ba-la Jesús nga tsjá'nde-la nga ya k̀joahas'en-jìin yijo-la chinga. Jesús, kitsjaà'nde-la. ³³ J̀nà inìma ch'o-la neíí, nga jye itjòjìin yijo-la xita jè, ikjoàn jahas'en-jìin yijo-la j̀nà chinga. Ikjoàn j̀nà chinga tsatíkjàjen-jno ya naxi skanda j̀jìin nandá; yaá k'en-jìin nandá ngats'iì j̀nà chinga.

³⁴ J̀nà xita xi nchikondà chinga, k'e nga kijtseè kjoa xi komà, tsangachikon nga kisikí'nchré naxandá kóhokji ǹánda rancho. ³⁵ J̀nà xita naxandá, k'e nga kù'nchré, itjo katsejèn j̀nà kjoa xi komà. Kù ǹánda t̀jna Jesús. T̀ikoá ya t̀jnat'aà ndsòko Jesús jè xita xi jye itjòjìin-ne yijo-la j̀nà inìma ch'o-la neíí. Jyeé íkjá-ne nikje-la, t̀ikoá jyeé ndaà t̀jìn-ne kjohítsejèn-la. J̀nà xita k'e nga kijtseèkxon, tà kitsakjòn-la. ³⁶ J̀nà xita xi kijtseè kjoa koi, tsibénojímí-la xíkjín kó s'ín komà nga kjòndaà-ne jè xita xi inìma ch'o-la neíí kisijìin yijo-la. ³⁷ Ngats'iì xita xi t̀tsajna ya nangui-la xita Gadareno, kóhokji jngod itjandiì, tsibítisi'ba-la Jesús nga kàtjì-ne, koií kjoa-la nga 'nó kitsakjòn xita koi. Jesús jahas'en-ne chitso, ikjoàn kù-ne. ³⁸ Jè xita xi jye itjokàjìin-ne yijo-la inìma ch'o-la neíí tsibítisi'ba-la Jesús nga mejèn-la nga ya kojmeiiko; tanga jè Jesús kitsjaà-la okixi nga kàtjina; kitsò-la:

³⁹—T'in-ne ni'ya-lè, t̀enojmí yije-la xita nga 'nó tse kjoa kàsiko-lè Nainá.

Xita jè, kù-ne; ikjoàn tsibítisi'ia nga tsibénojímí, kisihingasòn 'én kóhokji naxandá jè nga 'nó tse kjoa kisiko Jesús xi ìt'aà ts'e.

Tsòti-la Jairo kò chjoón xi kitsobà itjòn nikje-la Jesús

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰ K'e nga jye j'iì jngod k'a-ne Jesús ján xijngoaà ndáchikon, kjòtsjaà-la j̀nà xita xi k̀jìn ma-ne, koií kjoa-la nga ngats'iì, nchikoña-la. ⁴¹ J'iìkon jngod xita sko-la xi ts'e ni'ya ingo sinagoga xi 'mì Jairo; tsasèn-xkó'nchit'aà ndsòko Jesús, tsibítisi'ba-la nga mejèn-la kjiko ni'ya-la. ⁴² Koií xá j'iikjaá-ne nga jye tíbiyaà ndí tsòti-la xi tajngod ma-ne xi tejò nó t̀jìn-la.

Jesús, k'e nga tífì, jǎà xítà nga kjin ma-ne, chibà-là tsohò'nchò'ńó-né. ⁴³ Yà tsóhojin jngòd chjoón xi jye kjò tejò nó tjin-là ch'in jní. Jye kjò tse tòn kò tsojmì xi tjin-là kisikjeheya xi kjoà ts'e chjinexkiì; mìkiì mandaà-ne nítà yá xi síxkiì-là.

⁴⁴ Chjoón jè, kiì kasit'aà chrañà-là Jesús ya ijton íts'in nga kitsobà'ńó itjòn nikje-là, koà jè jní xi tíxíxteèn-là, nitoón kisijyò-ne. ⁴⁵ K'eé kiskònangui Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi kàtsobà-na?

Ngats'iì xítà kitsò:

—Mìtsà yá-jèn.

K'eé kitsò Pedro kò xítà xi i'nga:

—Maestro, jǎà xítà nga kjin ma-ne fàhitjen-lè koà ó'nchò'ńó-lè, ngaji si-né: “¿Yá-né xi kàtsobà-na?”

⁴⁶ Jesús kitsò ijngòd k'a:

—Tjin xi kàtsobà-na; kàbeéyaá-na nga kòbitjojìn nga'ńó yijo-na.

⁴⁷ Jè chjoón, k'e nga kijtseè nga mìkiì koma kójna'ma nga ki'yat'in-là, chibà-là tíhotsé yijo-là nga tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús. Tsibénojmi-là nga nguixkòn ngats'iì xítà naxandá mé kjoà-ne nga nikje-là Jesús kitsobà-ne, koà kó s'in nga nìton kjòndaà-ne ch'in-là. ⁴⁸ Jesús kitsò-là:

—Ndí nea, koi-né nga mokjeiín-lè it'aà ts'an nga kòmandaà-ne. T'in-là ndaà-ne.

⁴⁹ Tákó tik'eé tíchja-isa Jesús nga j'iì jngòd xítà xi ts'e xítà ítjòn xi inchrobà-ne ni'ya-là nga kitsò:

—Ndí tsòti-lè jyeé k'en; kì tì kiì nìjti-là Maestro.

⁵⁰ K'e nga kiì'nchré Jesús kitsò-là:

—Kì tsakjoòn-jèn; tà jè-né nga kàtakjeiín-lè, jè ndí tsòti-lè kòndaá-ne.

⁵¹ K'e nga jahas'en ni'ya, Jesús, mìkiì kitsjaà'nde-là xítà xi kj'eíí nga jahas'en-ko, tà jè Pedro, Jacobo, Juan, kò na'lèn-là kò nea-là ndí tsòti. ⁵² Ngats'iì xítà xi títsajna, nchikjindáya-né koà nchisíkájno-né xi it'aà ts'e ndí tsòti. Tanga jè Jesús kitsò-là:

—Kì chihindáya-jèn; mìtsà kòbiyaà ndí tsòti, tà kjinafè-né.

⁵³ Jǎà xítà xi títsajna tà tsijnòkeè Jesús nga tíjìn-là nga jyeé k'en. ⁵⁴ Tanga Jesús kiskoé tsja ndí tsòti; 'ńó kiìchja-là kitsò-là:

—Tsòti, ¡tísítjin!

⁵⁵ J'iì ìjngòò k'a-ne inìma-là; ìkjoàn nìtoón tsasítjèn; Jesús kitsjaà okixi nga tsjá-là xi skine. ⁵⁶ J'ñà xita jchínga-là, tà kjòxkón-là; tanga jè Jesús kitsò-là:

—Kì yá xita xi bènojímí-là jè kjoa xi kòma.

K'e nga jè Jesús kitsjaà-là xá xita-là xi tejò ma-ne

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 ¹ Jesús kiichja-là xita-là xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-là; kitsjaà-là nga'ñó kò kjotíxoma nga kochrjejiin yije inìma ch'o-là neí xi tíjiin yijo-là xita; tíkoa koma-là sìindaà-ne xita xi ch'in xk'én tjín-là. ² Kisikasén nga kichjaya kó s'ín otíxoma Nainá, tíkoa sìindaà-ne xita xi ch'in tjín-là. ³ Kitsò-là:

—Nímé xi ch'aà xi ts'e ndiyá; kì yá garrote ch'aà; kì nalyáá ch'aà; kì inchrájin ch'aà; kì toón ch'aà; tíkoa kì jò nachro ch'aà. ⁴ Nita ñánda ni'ya nga kijchoò, yaá titsajna, skanda k'e kitjoo-nò. ⁵ Tsà jngòò naxandá ñánda kijchoò, tsà mìkii skoétjò-nò, titjòjòò, titsajneè chijo-là ndsokòò nga kàteè kjoa koi koni jngòò seña, nga jñò, mì tí kii sis'in-là; kjo'íin s'e-là nga mìkii mokjeíin-là.

⁶ Itjo xita koi, xki xi ján naxandá kii; kisika'bí 'én ndaà-là Nainá xi kjoa ts'e Cristo; tíkoaá kisindaà-ne xita xi ch'in tjín-là nga kijjndà naxandá.

K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar xita

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷ Jè xitaxá ítjòn xi 'mì Herodes, k'e nga kii'nchré ngats'iì kjoa xi tís'in Jesús, mìkii beè kó s'ín sikkítsjeèn, nga tjín i'nga xita xi tsò: “Juan, jyeé jaáya-là.” ⁸ Xita xi i'nga tsò: “Jè Elías xi tsatsejèn ìjngòò k'a-ne.” Tíkoaá xita xi kj'eíí tsò: “Jaáya jngòò-là xita jchínga xi kiichja ngajo-là Nainá.” ⁹ Kitsò Herodes:

—'An sobà tsibíxá-là xita xi kisik'en Juan nga tsatesin. ¿Yá xita-ne jè xi kos'in tís'in kjoa xi 'nchrè?

K'oaá ma-ne nga mejèn-là skoexkon Jesús.

K'e nga 'òn jmiì xita kisikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰ K'e nga j'iì ìjngòò k'a-ne jñà xita xi tsibíxáya-là Jesús, tsibénojímí ngats'iì kjoa xi kis'iin. Jesús, k'eé kiiko jngòò i'nde

ts'e naxandá Betsaida ñánda tsjìn xitá. ¹¹ Jñà xitá, k'e nga kiì'nchré nga jye kiì Jesús, kiìtjingui-lá; k'e nga ijchòtjingui-lá, Jesús, kisis'in-lá, tsohóko, tsibénojmi-lá kó s'ín otíxoma Nainá, tikoá kisindaà-ne xitá xi mochjeén-lá nga kondaà-ne.

¹² K'e nga jye tímahixòn, jñà xitá-lá xi tejò ma-ne, ijchò kinchat'aà-lá Jesús, kitsò-lá:

—Kot'in-lá ngats'iì xitá kàtjì-ne mé-ne nga kàtasíkjáya ya naxandá chrañàt'aà ko rancho ñánda sakò-lá xi skine. I i'nde ñánda titsajnaá, it'aà xìn-né, nímé tjín.

¹³ Jesús kitsò-lá:

—Tjiì-lá jñò xi kòkjen xitá koi.

Jñà xitá-lá kitsò:

—Nímé tjín-najen, tà 'òn ma inchrajín-najen koá jò ma tin, tà jè-la tsà konguí kindaà-lajen xi kòkjen ngats'iì xitá koi.

¹⁴ Maá-lá tsà 'òn jmiì xi nguì xitá x'in.

Jesús kitsò-lá xitá xi kota'yàt'aà-lá:

—Tikítsajnajtión, icháte icháte tikítsajna-nò.

¹⁵ K'oaá s'ín kisikítsajna kóhotjín. ¹⁶ Jesús, kiskoé jñà inchrajín xi 'òn ma-ne ko jñà tin xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoótsejèn ngajmiì; kitsjaà-lá kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrajín, k'ée kitsjaà-lá jñà xitá xi kota'yàt'aà-lá nga kisika'bí-lá jñà xitá xi kjìn ma-ne. ¹⁷ Tsakjèn yije kóhotjín xitá, kó nga kjòskii; k'ée tsibíxkó-ne jñà xi tsiningui-ne; nguì tejò nisiyá komà.

Kós'ín kiìchja Pedro nga jè Jesús xi Cristo

(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

¹⁸ Jngodò k'a k'e nga tíjnat'aàxìn Jesús nga tíchjat'aà-lá Nainá, ya títsajnakò xitá xi kota'yàt'aà-lá. Jesús kiskònangui, kitsò-lá:

—¿Kó tsò xitá, yá-ná 'an?

¹⁹ Jñà xitá-lá kitsò:

—Tjín xi tsò: jè Juan xi kis'iìn bautizar xitá, tikoáá tjín xi tsò: jè Elías, koá tjín i'nga xi tsò: jaáyaá-la jngodò-lá xitá xi chinchima kjòtseé xi kiìchja ngajo-lá Nainá.

²⁰ Jesús kiskònangui-lá kitsò-lá:

—Jñò, kó bixón. ¿Yá-ná 'an?

K'ée kiìchja Pedro, kitsò:

—Ji-né xi Cristo xi xó kisikasén-lè Nainá.

K'oaá s'ín tsibénojmi Jesús kjoabiyaà-la

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

²¹Tanga Jesús 'nó tsibít'in-la nga mì yá xita xi keènojmi-la kjoa koi. ²²Kitsò-la:

—'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tsee kjo'in siikjiaán; kochrje-nguí-na jñà xita jchínga, ko xita sko-la no'miù ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskiì Moisés. Siik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein kjoaáya-na.

²³Xi komà iskan kitsò-la kóhotjín:

—Tsà yá xi mejèn-la nga xita ts'an koma, kàtatsjeiin-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngod xita xi 'yajen krò-la, nachrjein inchiòn kàtijnandaà nga siikjeiín kjo'in xi kjoa ts'an; ndaà kàtjìt'aà-na. ²⁴Nga nita yá xita xi mejèn-la kochrjetji yijo-la nga nimé kjo'in sakò-la, tà saá sìichija-né ko kjo'in kíjnajiin; tanga jè xi tijnandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an, jè-né xi kitjokàjiin kjo'in nga it'aà ts'an ndaà kíjna. ²⁵¿Mé xi siikijne jngod xita nas'ín tjoé yije-la isò'nde tsà chija inima-la koa siikits'ón yijo-la? Nimé. ²⁶Tsà tjín i'nga xita xi kosobà-la it'aà ts'an ko it'aà ts'e 'én-na, tikoá 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, kosobà-na k'e nga kitjojen ijngod k'a nga skoe xita kjoajeya-na, skoe kjoajeya-la Na'èn-na tikoá skoe kjoajeya-la ts'e àkjale tsjeè-la Nainá. ²⁷Xi okixi, k'oaá xán-nò, ijndé títsajnajiiin i'nga xita xi mìkiì kiyá skanda k'e nga skoe kó s'ín otíxoma Nainá.

Kií komà k'e nga jè Jesús jahatjya í'nó isén-la kóhokji yijo-la

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸Tjín-la tsà kó jiin nachrjein nga tsibénojmi 'én koi, Jesús, kiimijin-jno jngod nindod nga kiichjat'aà-la Nainá. Kiiko Pedro, Juan ko Jacobo. ²⁹K'e nga tíchjat'aà-la Nainá, Jesús, jahatjya í'nó isén-la; jè nikje-la 'nó kjòchroba; tsí ote tsatsejèn. ³⁰Jò xita x'in tsatsejèn xi nchijoókjoè Jesús, jè Moisés ko Elías. ³¹Xita koi, tsí ote choòn kjoajeya-la nga jngod itjandiì nànda jncha. Nchijoóya-ne nga jè Jesús, jye tífi síkitasòn kjoa ján Jerusalén nga ya kiyá. ³²Jè Pedro ko xita xíkjin, tsí 'nó nijná-la, tanga k'e nga jye kitjaàxin-la nijná kijtseèxkon kjoajeya-la Jesús ko jñà xita xi jò ma-ne xi

títsajnakò. ³³K'e nga jye chinchat'aà xìn-là Jesús xità koi, jè Pedro kitsò:

—Maestro, ndaà tjin nga i titsajnaá. Kíndaá jàn ni'ya xkójndà, jngòè tsiji, jngòè ts'e Moisés, jè xi ìjngòè ts'e Elías.

Jè Pedro tà k'oaá kitsò, mì tì kiì beè-ne kó s'ín kichja.

³⁴Tik'e-né nga tíchja Pedro, j'ì jngòè 'nguién-là ifi xi tsibí'ma xità koi. K'e nga jahas'en-jiìn ifi, tà kitsakjòn-né. ³⁵Ya jjiìn ifi kina'yà jngòè-là 'én xi kitsò:

—Jè jèè xi ki'ndí-na xi 'nó matsjake, jè tiná'ya-là.

³⁶K'e nga jye kina'yà-là 'én koi tà jè tajngòè síjna-isa Jesús. Nàchrjein koi jñà xità-là jyò tsibítsajna, nímé 'én xi kiichja, mìtsà yá xità tsibénojmí-là kjoa xi kijtseè.

**K'e nga jè Jesús kisindaà jngòè-ne ti xi
inimà ch'o-là neí tjiìn inimà-là**

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

³⁷Xi komà inchijòn, k'e nga itjojen-jno-ne nindoò, 'nó kjìn xità kisatìlkjoò. ³⁸K'ée jngòè xità xi ya tijnajiìn-là xità kjìn, 'nó kiichja, kitsò-là Jesús:

—Maestro, tibitsi'bà-lè nga chítsejèn-là ki'ndí-na xi tà jè tajngòè-ne. ³⁹Jngòè inimà ch'o-là neí tsojà'nó; tà nitoón kjindáya, ìkjoàn 'nó síkatsé yijo-là; ochrje ndáxó tso'ba; tse kjo'in tsjá-là, mìkiì xátí tsjeiìn. ⁴⁰Kàbitsi'bà-là jñà xità xi kota'yàt'aà-lè nga kàtachrjekàjiìn inimà ch'o xi tjiìn yijo-la, tanga mìkiì kòma-là.

⁴¹K'ée kiichja Jesús kitsò:

—Jñò, xità xi mìkiì mokjeiín-nò it'aà ts'an, xi ch'o 'nè. ¿Skanda mé nàchrjein kótijnakò-nò koa ska-na kjoa-nò? Nchrohókoi ki'ndí-lè ijndé.

⁴²K'e nga tinchrobá chraña jè ti, jè inimà ch'o-là neí, tsajndoòt'aà nangui, ìkjoàn kisikatsé yijo-là; tanga jè Jesús, tsohótiko jè inimà ch'o-là neí; ìkjoàn kisindaà-ne jè ti; kisingatsja-ne na'èn-là. ⁴³Ngats'iì xità tà kjòxkón-là jè kjoajeya-là Nainá.

K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús kjoabiyaà-là xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Ngats'iì kjoa xi kis'iìn Jesús, tìkoáà tà kjòxkón-là ngats'iì xità. Jesús kitsò-là jñà xità xi kota'yàt'aà-là:

⁴⁴—Ndaà tìná'yaà jǎà 'én koi; kì nìjchàajiin-jèn: 'An xi Kì'ndí-là Xìtā xan-là yijo-na yaá sìnḡatsja-na xìtā nguixkōn xìtāxá.

⁴⁵Jǎà xìtā-là mìkìi kjòchiya-là jè 'én xi kōs'ín kitsò-là. Nainá tsibí'ma-né nga mìkìi kjoahas'en-jiin-là; tà kitsakjòn-né, mìkìi kiskònangui-là Jesús kó tsòya-ne 'én xi tsibénojmí-là.

Yá xìtā xíkjin xi kíjna ítjòn

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶Xìtā xi kota'yàt'aà-là Jesús, tsibíts'lià nga tsajoóya-ne yá xìtā xíkjin xi kíjna ítjòn. ⁴⁷Jesús, k'è nga kijtseè koni s'ín nchisíkítsjeèn, kiskoé jngòè ndí ti, kisìkíjnat'aà-là yijo-là, ⁴⁸kitsò-là:

—Nìtā yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngòè ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; jè xi skoétjò-na, tìkoá skoétjò-né jè xi kisikasén-na. Koií kjoa-là, jè xi isà nangui tíjna xi ya tíjnajiin-nò, jè-né xi isà tíjna ítjòn.

Yá xi kondra-là Cristo kō yá xi xìtā ts'e

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹Juan kitsò:

—Maestro, ki'ya jngòè-jen xìtā xi kō 'ín-lè ochrjekàjiin inìma ch'o-là neií xi tíjiin yijo-là xìtā; mìkìi kits'iì'nde-lajen nga mìtsà xìtā tsaján xi jǎà fit'aà-ná.

⁵⁰Jesús kitsò-là:

—Kì bichakjáya-là. Jè xi mìtsà kondra tsaján, xìtā tsaján-ná.

K'è nga jè Jesús tsohótiko Jacobo kō Juan

⁵¹K'è nga jye kjòchrañà nachrjein nga kjoì ijngòè k'a-ne Jesús ján ngajmìi, 'nó tsi'beé-là ikon nga kii ján Jerusalén. ⁵²Kisikasén ítjòn i'nga xìtā-là jngòè naxandá jtobá ján nangui Samaria. Kii kátsji'nde ñánda sùkjáya. ⁵³Jǎà xìtā Samaria mìkìi kitsjaà'nde-là nga jyeé tíjiin-là nga ján nchifi Jerusalén. ⁵⁴Xìtā xi kota'yàt'aà-là Jesús, Jacobo kō Juan, k'è nga kijtseè nga mìkìi kitsjaà'nde-là kitsò:

—Na'èn, ¿a mejèn-lè nga k'oa kixón-jen nga kàtjanchrobá-jen ni'ín xi ts'e ngajmìi nga kàtjehesòn xìtā koi koni s'ín kis'iin Elías?

⁵⁵Tanga jè Jesús kisikátji'a, tsohótiko. Kitsò-là:

—Jñò, mìkiì tjiin-nò yá ts'e inima xi kàtsjá-nò kjohítsjeèn jè. ⁵⁶ʼAn xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, mìtsà koi xá j'i-na nga kàtachija inima-la xita; jè-né nga kàtitjokàjiin kjo'in.

Ikjoàn xìn naxandá kiì.

Jè xi mejèn-la nga kjitjingui-la Jesús

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷K'e nga nchifiya ndiyá, jngoò xita kitsò-la:

—Na'èn, kjitjingui-lè nita ñánda-ne nga k'oín.

⁵⁸Jesús kitsò-la:

—Jñà ninda, tjin-la nguijo ñánda oyijò; tikoáá jñà nise tjin-la tjé; tanga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tsjin-na i'nde ñánda síkjáya.

⁵⁹Jesús kitsò ijngoò-la xita:

—Nchrobátjingui-ná.

Jè xita xi oki'mì-la kitsò:

—Na'èn, tji'nde-ná nga ítjòn kjián kìhijñaà na'èn-na.

⁶⁰Jesús kitsò-la:

—Jñà mik'en kàtìhijiin mik'en-la; ngaji t'in, tika'bí 'én kó s'in otixoma Nainá.

⁶¹Ijngoò xita xi k'oa ti kitsò:

—Kjitjingui-lè ngaji Na'èn, tanga tji'nde-ná nga kjián síhixat'aà ítjoàn jñà xita xi títsajna ni'ya-na.

⁶²Jesús kitsò-la:

—Nijngoò xita xi ijton íts'in tíkotsejèn-ne koma sikitasòn xá-la Nainá nga jè tíhotixoma. K'oaá गया-la tsà jngoò xita xi tísíkon nchraja, tsà ijton íts'in tíkotsejèn-ne, mìkiì koma sìxá.

Xá xi kits'iì-la xita xi jàn-kaàn ko te ma-ne

10 ¹K'e nga jye komà kjoa koi, Na'èn-ná Jesús kitsjaà-la xá nguì jàn-kaàn ko te xita xi kje'eií. Jò jò kisikasén ítjòn nga kjjndà naxandá ko i'nde ñánda nga isa iskan kjoì jè.

²Kitsò-la:

—Xi okixi, 'ñó tse xá tjin xi it'aà ts'e 'Én-la Nainá koni s'in ma k'e nga kjin tsojmì majchá, tanga jñà xita ch'i'nda xi síxá, chiba ma-ne. Tìtsi'ba-là jè Nei-la xá, kàtasikasén-isa xita ch'i'nda xi kojìkkò tsojmì koi. ³Tanguió; 'aán siikasén-nò koni orrè ki'ndí ya jjiin-la cho tsején. ⁴Kì chijtsa ton ch'aà, kì naxá na'yaá ch'aà, ni xoxté tsjayaà; tikoáá mìkiì yá xita

xi nìhixat'aà ya iya ndiyá. ⁵Nitá ñánda ni'ya nga kitjás'een, ítjòn k'oa tixón: "Nchán kàtas'e ni'ya jè." ⁶Ni'ya jè, tsà tjin xitá xi ok'in-la nga s'e-la kjoa'nchán, kitasòn-né; tsà majìn, mìkiì kitasòn. ⁷Titsajna ya ni'ya ñánda kitjás'een; kì xkì xi ján ni'ya onguió; chinee, t'iqo mé tsojmì xi tsjá-nò. Jè xitá xi síxá mochjeén-né nga k'oi-la chjí-la. ⁸K'e nga kijchoò jngoò naxandá ñánda tsjá'nde-nò, chinee mé tsojmì xi tsjá-nò. ⁹Tsà tjin xitá xi xk'én, tindaà-nò; koatìn-là: "Jye kjòchrañàt'aà-nò nga jchaa kó s'ín otíxoma Nainá." ¹⁰Tsà jngoò naxandá ñánda kijchoò, tsà mìkiì tsjá'nde-nò, titjáyaà ndiyá, koatìn-là: ¹¹"Skanda jè chijo-la naxandá-nò xi kàtsobà'ño ndsokòd-jen, kítsajneè-nòjen koni jngoò seña nga mì tì kiì sis'in-nòjen. Tanga kàtasijiin-nò nga jye kjòchrañàt'aà-nò nga jchaa kó s'ín otíxoma Nainá." ¹²K'oaá xán-nò, naxandá jè, isaá tse kjo'in s'e-la jè nachrjein k'e nga sindaàjìin-la xitá, mì k'oaá-ne koni jñà xitá ts'e naxandá Sodoma.

**Mé kjo'in xi tjoé-la naxandá xi mìkiì síkjahatjya
kjohítsjeèn-la kjoa ts'e jé-la**

(Mateo 11:20-24)

¹³'Ima xó-nò jñò, xitá naxandá Corazín! 'Ima xó-nò jñò, xitá naxandá Betsaida! Tsà ya-làne naxandá Tiro ko Sidón nga k'oas'ín kis'iaàn kjojkón xi ndaà tjin xi komà ya ijìin naxandá tsajòn, tsà jñà xitá Tiro ko Sidón kijtseè, jyeé-la nikje naxá íkjá ko chijo ni'ín títsajìin koni seña nga jye kisikájno jé-la nga mì tì jé ótsji-ne. ¹⁴Tanga jè nachrjein nga sindaàjìin, isaá tse kjo'in s'e-nò mì k'oaá-ne koni jñà xitá naxandá Tiro ko Sidón. ¹⁵Jñò xi xitá naxandá Capernaum tsajòn, ¿a k'oaá s'ín mokjeiín-nò nga jchaxkón-nò ján ngajmì? Majìn, yaá kítsajnajñòd i'nde ñánda tjin kjo'in.

¹⁶Jè xi 'nchré-nò, 'aán xi 'nchré-na; jè xi kochrjengui-nò, 'aán xi ochrjengui-na; jè xi kochrjengui-na, jè ochrjengui xi kisikasén-na.

Mé-ne kjòtsja-la jñà xitá xi jàn-kaàn ko te ma-ne

¹⁷J'i-ne jñà xitá xi jàn-kaàn ko te ma-ne. 'Nó tsja tjin-la, kitsò:

—Na'èn, xi it'aà tsiji, skanda jñà inima ch'o-la neif síkitasòn-najen.

¹⁸ Jesús kitsò-la:

—Kixíí kjoa, kijtseè-ná jè xita neíí koni kji ni'ín ch'oón kji nga kiskaàngui it'aà ngajmii. ¹⁹ 'An, jyeé kitsjaà-nò kjotíxoma kò nga'nó nga koma kinchanè yè kò cho na'yá, nga sikijneè-là ngats'iì nga'nó-la xita neíí xi kondra tsajòn; nimé xi ch'o siko-nò. ²⁰ Tanga kì matsja-nò nga jè inima ch'o-la xita neíí síkitasòn-nò; jè xi kàtatsja-nò nga jye tjin-nò i'nde ján ngajmii nga jyeé ya tjit'aà 'ín-nò.

Mé kjoa-ne nga jè Jesús kitsjaà-la kjondaà

Na'èn-la it'aà ts'e xita-la

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tijè-ne hora, Jesús, tsjaá komà-la xi it'aà ts'e Inima Tsjeè-la Nainá; kitsò:

—Na'èn, xi tsji ngajmii kò tsji isò'nde, tsjaà-lè kjondaà nga jnà kjoa koi tsbì'ma-la jnà xita xi tjin-la kjoachjine kò xi 'nó tjin-la kjohítsjeèn nga jnà tsakoð-la xi taxki ndí xita ima kjoa. Jon, Na'èn, nga k'oaá s'ín kjòmejèn-lè.

²² 'Ngats'iì kjoa ts'e kjotíxoma, 'aán kisìngatsja-na Na'èn-na. Mìtsà yá xi beèxkon yá-né xi Ki'ndí-la ma, tajngoð jè xi Na'èn ma; tikoaá mìtsà yá xi beèxkon yá-né xi Na'èn ma, tajngoð jè xi Ki'ndí-la beèxkon, kò jè Ki'ndí-la kokò-la jnà xita xi jè mejèn-la nga skoexkon, yá-né xi Na'èn ma.

²³ Jesús kisikáfaya'a xita xi kota'yàt'aà-la, tà jnà kiichjat'aà xìn-la, kitsò-la:

—Mé tà ndaà-la jnà xita xi xkon nchibeè-ne koni s'ín tita'yaà jnò. ²⁴ K'oaá xán-nò, kjìn xita xi kiichja ngajo-la Nainá, tikoa kjìn xitaxá ítòn xi kjòmejèn-la nga skoe jè kjoa xi jnò tita'yaà, tanga mìkiì kijtseè; tikoaá kjòmejèn-la nga kji'nchré jè xi tita'yaà, tanga mìkiì ki'nchré.

Xita samaritano xi ndaà xita

²⁵ Jngoð xita chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kiikon Jesús nga mejèn-la skónachan-la, kitsò:

—Maestro, ¿mé kjondaà xi s'iaàn nga kijnakon inima-na nita mé nachrjein-ne?

²⁶ Jesús kitsò-la:

—¿Mé xi tjit'aà jè xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés? ¿Kó tsò xi bixkejiin?

²⁷ Jè xit̃a chjine xojon kitsò:

—“T̃itsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mì-là nga ko inima-lè, ko nga'ñó-lè, ko kjohítsjeèn-lè; koa t̃is'ín t̃itsjachi xit̃a xinguii koni tsà t̃i yijo tsiji-ne.”

²⁸ Jesús kitsò-là:

—Ndaà kànokjoì. Tsà k'oas'ín s'iin, kijnakon-né.

²⁹ Jè xit̃a chjine xojon mejèn-là nga ndaà s̃ikíjna yijo-là 'én xi kiskònangui; ìjngòd k'a kiskònangui-là Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi xit̃a xinguiaa?

³⁰ Jesús kitsò:

—Jngòd xit̃a tífiyen ján ndiyá Jerusalén skanda Jericó. Ya iya ndiyá tsibíchjoà-là xit̃a chijé. Tsafaá'an tsojmì-là ko nikje-là. 'Nó kisiki'on. Ikjoàn yaá kisikájna k'en ya iya ndiyá. ³¹ Tijè-ne ndiyá, k'e chiba-là jahajen jngòd no'miì, tanga k'e nga kijtseèxkon nga ya kjinaya ndiyá xit̃a xi kitsi'on, tà jahat'aà xìn-là. ³² Tik'eé-ne ja jngòd xit̃a levita [xi iya ingo síxá] k'oaá t̃i kis'iin k'e nga kijtseèxkon xit̃a jè nga kjinaya ndiyá; t̃ikoaá tà jahat'aà xìn-là. ³³ Tanga k'e nga ijchò jngòd xit̃a Samaria [xi xit̃a kondra-là xit̃a judío] nga koa t̃is'ín tífi ndiyá jè, k'e nga kijtseèxkon, kjòhimakeè-né. ³⁴ Kii kasit'aà chraña-là. Kisixkii-là; kiskaàjno asit̃i ko xán nãnda kitii-là. Ikjoàn tsibíjtéjiin; kisikíjnasòn-là kohòyo-là; kiiko jngòd ni'ya nãnda nga ma nikjáyaá. Jè kisikinda. ³⁵ Xi komà inchiòn k'e nga jye tífi-ne jè xit̃a Samaria, tsibíchjí-là nei-là ni'ya, kitsjaà-là ton koni t̃jín chjí-là chi'nda xi jò nachrjein; kitsò-là: “T̃ikinda-ná xit̃a jè. K'e nga kjoì ìjngòd k'a-na kichjiá tsà isa tse s̃ikje.”

³⁶Ngaji, ¿kó si? Ingajàn x̄it̄a koi, ¿yá-né xi x̄íkjín jè x̄it̄a xi kisiki'on chijé?

³⁷Jè x̄it̄a chjine xojon kitsò:

—Jè xi x̄íkjín, jè x̄it̄a xi kjòhimakeè.

Jesús kitsò-l̄a:

—Ngaji, k'oaá t̄is'ín t'jin.

K'e nga jè Jesús tsibijna ni'ya-l̄a María k̄o Marta

³⁸Jesús k'e nga t̄ímaya-isa iya ndiyá, ijchò jngoò ndí naxandá jtohá ñánda t̄ijna ni'ya-l̄a chjoón xi 'mì Marta. Yáá kitsjaà'nde-l̄a nga tsibijna. ³⁹Jè Marta t̄ijna ijngoò-isa chjoón ndichja xi 'mì María. Jè María tsibijnat'aà ndsok̄o Jesús nga kii'nchré-l̄a 'én xi t̄ibénojmi. ⁴⁰Tanga jè Marta, 'ñó t̄isíkájno xá xi t̄jín-l̄a. Kii kasit'aà-l̄a Jesús, kitsò-l̄a:

—Na'èn, ¿a mì makájno-lè nga jè xinguiáa tajngoò síkijna-na nga s'iaàn xá? Kot'in-l̄a k̄atasíchjât'aà-na.

⁴¹Jesús kiichja kitsò-l̄a:

—Marta, Marta, tsí ndaà n̄ikájnoi, tsí ndaà bìnè-l̄a xá yijo-lè. ⁴²Tà jngoò kjoa xi 'ñó mochjeén. Jè María ndaà t̄jín xi kòfaájiin; niyá xi kjoaáxin-l̄a kjoa jè.

K'e nga jè Jesús tsakóya kjoa ts'e nga bitsi'baá

(Mateo 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹Jngoò k'a, Jesús t̄ijna jngoò i'nde ñánda t̄íchjât'aà-l̄a Nainá; k'e nga jye kiichjât'aà-l̄a, jngoò x̄it̄a xi kota'yât'aà-l̄a kitsò-l̄a:

—Na'èn, takóya-nájen kó s'ín k̄inókjoat'aà-lajen Nainá koni s'ín kis'iin Juan nga tsakóya-l̄a x̄it̄a xi kota'yât'aà-l̄a.

²Jesús kitsò-l̄a:

—K'e nga k̄inókjoat'aà-là, k'oaá s'ín tixón:

Na'èn xi tijni ngajmiì, k̄atayaxkón-l̄a kjoajeya-lè nga tsjeè tijni.

Kàtjanchrobá kjotixoma-lè.

K'oas'ín k̄atama i it'aà nangui koni s'ín mejèn-lè nga koma, koni s'ín ma ján ngajmiì.

³Tjiì kjit'aà-nájen niño xi mochjeén-najen nga nachrjein inchjòn.

⁴Tijchàat'aà-nájen jé-najen koni s'ín nijchàat'aà-lajen ngats'iì x̄it̄a xi ch'o síko-najen.

Kì kii biì'ndi yá xi mejèn-là nga kot'aà-najèn nga kìnchátsji jé-jèn.

⁵Jesús kitsò-ìsa-là:

—Jñò, tsà tjin jngòò-nò amigo, tsà osen nitjen onguíchoòn, tsà k'oín-là: “Amigo, tìkìña jàn-ná ìnchrajín-lè, ⁶jngòò amigo-na kòf'iikon-na koa tsjìn-na mé xi tsjaà-là.” ⁷Tsà jè amigo xi tìjna ìnga ni'ya, tsà kító: “Kì 'an nìjti-ná. Jè xotjoa ni'ya jyeé tíchjoàjto. Jñà ndí ìxti-na ko 'an jyeé kinikjáya-jèn. Mìkii koma kósitjèen nga tsjaà-lè tsojmì xi mochjeén-lè.” ⁸K'oaá xán-nò, nas'ín majìn-là nga osítjen nga amigo tsajòn, tsà 'nó sísii-là, chaán kosítjen. Tsjá yije mé xi mejèn-nò.

⁹K'oaá xan-nò: Tìjé mé xi mejèn-nò, jè Nainá tsjá-nò; tìnchátsjiòò Nainá, sakó-nò; tìnókjoat'aà-là Nainá mé xi mejèn-nò mé-ne skíx'a'nde-nò koni jngòò xotjoa. ¹⁰Ngats'iì xita xi síjé, tjoé-là, jè xi ótsji, sakò-là ko jè xi chjat'aà-là Nainá, tjáx'a'nde-là koni jngòò xotjoa.

¹¹Jñò xi na'èn 'mì-nò, tsà ìnchrajín sùjé-nò ìxti-nò, ¿a ndajoó k'oi-là? Majìn. Koa tsà tìn sùjé-nò, ¿a yeé k'oi-là? Majìn. ¹²Tsà chjoó sùjé-nò, ¿a cho na'yá k'oi-là? Majìn. ¹³Jñò, nas'ín xita xi ch'o 'nè, ma-nò 'biì-là ìxti-nò tsojmì xi ndaà kjoàn; jè Na'èn-nò xi tìjna ngajmì, isaá nìton sùs'in-nò nga tsjá-nò Inima Tsjeè-là tsà jñò sijét'aà-là.

Jngòò ni'ya xi jòya tjin

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴Jesús, tíhocrjejiìn inima ch'o-là neií xi tjiìn inima-là jngòò xita xi mìkii ma chja. Xita jè, k'e nga jye itjokàjiìn jè inima ch'o-là neií, komà kiìchja-ne. Jñà xita xi nchikotsejèn, tà kjòxkón-là jè kjoa jè. ¹⁵Tanga tjin i'nga xita xi kitsò:

—Jè xita sko-là xita neií xi 'mì Beelzebú, jè tsjá-là nga'nó nga k'oas'ín ochrjekàjiìn inima ch'o-là neií xi tjiìn inima-là xita.

¹⁶Tjin i'nga xita xi mejèn-là skót'aà tsà kixi kjoa nga Nainá kisikasén Jesús; kisijé jngòò-là seña xi jeya tjin xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne. ¹⁷Jesús, tìk'eé kijtseèya-là koni s'ín nchisíkítsjèen xita koi, kitsò-là:

—Ngats'iì naxandá xi jòya tjin nga kondra títsajna-là xíkjin, ti yijo-laá tísíxixòña-ne; tìk'oaá tsà jngòò ni'ya xita xi jòya

tjín nga kondra títsajna-la xíkjín tikoáá jngoò k'a tsjohoba xita. ¹⁸Tsà tikoá jè xita neí, tsà jòya tís'in xi tijè-ne yijo-la. ¿Kós'in koma s'e-la nga'nó nga kotixoma? Jñò, bixón-nò nga 'an, koó nga'nó-la Beelzebú ochrjekàjñaà inima ch'o-la neí. ¹⁹Tsà k'oas'in tjín kjoa, jña xita tsajòn, ¿yá xi tsjá-la nga'nó k'e nga ochrjekàjìn neí? Koií kjoa-la, tijña-ne xita-nò keènojmi nga mìtsà kixi kjoa nga jè sko-la neí sikkjeén. ²⁰Tanga 'an, k'e nga ochrjekàjñaà inima ch'o-la neí xi tjiìn inima-la xita, jè Nainá tsjá-na nga'nó. Jè kjoa koi tsòyaá-ne nga Nainá, jyeé i tíhotixoma i it'aà nangui.

²¹K'e nga jngoò xita xi tjín-la nga'nó ko tjín-la kicha, ko ndaà síkínda ni'ya-la, ndaà jncha tsojmi xi tjín-la. ²²Tanga tsà kjoí jngoò xi kj'eí xita xi isa tse nga'nó tjín-la, sikkijne-la, kjoaá'an yije kicha xi ma'nót'aà takòn, ikjoàn sijjòya yije tsojmi xi tjín-la; kjiko-né.

²³Niton yá xita-ne xi mì 'an fit'aà-na, jè-né xi kondra-na; koa nita yá xita-ne xi mìkìl síhját'aà-na nga bíxkóyako-na xita xi ts'an koma, jè tísitsjohoba xita.

Mé xi mat'in xita k'e nga f'ii jngoò k'a-ne inima ch'o-la neí

(Mateo 12:43-45)

²⁴K'e nga jngoò inima ch'o-la neí bitjokàjìn inima-la jngoò xita, yaá ojmeé i'nde ñánda kixi choòn, ótsji'nde nga sikkjáya. K'e nga mìkìl sakó'nde-la, jngoò k'a síkítsjeèn, tsò: “Kjín-la jngoò k'a-na ni'ya-na ñánda inchrobà-na.”

²⁵K'e nga bijchó jngoò k'a-ne ni'ya-la, beè nga ndaà kisatiicha ko tsjeè choòn. ²⁶Ikjoàn fikjaá nguì itoò xíkjín xi isa ch'o s'in. K'eé fahas'en-jìin inima-la xita jè; yaá bitsajna. Xita jè, isaá 'nó ch'o bijna koni s'in tsibijna nga sa ítjòn.

Yá xita-ne xi isa 'nó ndaà-la

²⁷Tik'e-né nga tíbènojmi Jesús jña kjoa koi, kiichja jngoò chjoón xi ya tijnajìn-la xita kjìn, 'nó kiichja, kitsò:

—jMé tà ndaà-la jè chjoón xi kisikatsejèn-lè isò'nde tikoá kisikaki-lè!

²⁸Jesús kitsò:

—jIsaá ndaà-la jña xita xi 'nchré 'én-la Nainá, tikoá síkitasòn!

Xità xi kisìjé jngoò kjojkón*(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)*

²⁹K'e nga jye kòkjìn xità ñánda tǐjna Jesús, tsibíts'ia nga kitsò:

—Xità xi tǐjn nachrjein i'ndeí, ch'oó s'ín; síjé jngoò seña xi it'aà ts'e Nainá, tanga nijngoò seña skoe. Tà jè skoe seña ts'e Jonás. ³⁰Koni s'ín komàt'in Jonás, jǎà xità naxandá Nínive kijtseè jngoò kjojkón xi ndaà tǐjn, 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, k'oaá tǐs'ín tǐjn jè kjoa xi sa komat'ian; jǎà xità xi tǐjn i'ndeí skoeé kjojkón xi ndaà tǐjn. ³¹Jè chjoón ítjòn xi yá otíxoma nangui sur, kosítjen-né jè nachrjein k'e nga koíndaàjìin Nainá; jè tsját'in 'én jǎà xità xi tǐjn nachrjein i'ndeí, koí kjoa-la nga kjiin nangui j'iì-ne nga j'iì 'nchré-la kjoachjine-la Salomón; tanga nachrjein i'ndeí, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'ñó jeya tǐjnaa mì k'oaá-ne koni Salomón. ³²Jǎà xità naxandá Nínive kosítjen-né jè nachrjein k'e nga koíndaàjìin Nainá; jǎà tsját'in 'én jǎà xità xi tǐjn nachrjein i'ndeí, koí kjoa-la nga kisikájno jé-la nga mì tǐ jé tsohótsji-ne k'e nga kiìchjaya 'én-la Nainá Jonás; tanga nachrjein i'ndeí, 'an xi tìchjàko-nò, isaá 'ñó jeya tǐjnaa mì k'oaá-ne koni Jonás.

Ni'ín xi síhiseèn-la xità*(Mateo 5:15; 6:22-23)*

³³'Nijngoò xità xi síkǐjna'ma k'e nga jngoò ni'ín bít'a'í. Mítsà kaxa síkǐjngangui; síkǐjna'nga-né, candelero síkǐjnaya mé-ne nga kohiseèn yije-la xità xi fahas'en ni'ya. ³⁴Jǎà xkoaán, jè ma ni'ín xi síhiseèn-la yijo-ná; k'e nga ndaà tsejèn-ná, iseèn choòn yije-la yijo-ná; tanga tsà mikii ndaà tsejèn-la xkoìin, jǎò choòn-la yijo-lè. ³⁵Ndaà chítsejìn, ¿a ndaà tǐjna inima-lè? ¿A iseèn choòn-la? ¿A xi jǎò choòn-la? ³⁶Tsà iseèn choòn kóhokji yijo-lè, tsà mì ñánda tǐjt'aà xi jǎò choòn, ndaà kotsejìn k'oaá गया-la koni tsà jngoò ni'ín xi 'ñó títì tísíhiseèn-lè.

**K'e nga jè Jesús kisikaká-la xità fariseo
ko xità chjine xojon ts'e kjotíxoma-la Nainá***(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 20:45-47)*

³⁷K'e nga jye kiìchja Jesús, jngoò xità fariseo kiìchja-la nga mejèn-la kòkjen-kò ya ni'ya-la. K'e nga jahas'en ni'ya Jesús,

tsibìjnat'aà ímìxà. ³⁸Jè xìtā fariseo, tà k'oaá komà-là nga kijtseè nga jè Jesús, mìkìi kisìhitasòn kjotíxoma xi xkón t́jín, mìkìi tsaníjno tsja nga tsakjèn. ³⁹Kiichjā Na'èn-ná Jesucristo, kitsò-là:

—Jñò, xi xìtā fariseo 'mì-nò, onìjnoè chít sín-nò kò chrobà-nò ya isò'nga-là, tanga jìin inìma-nò, 'nó fahajìin-nò nga chjaà'an-là tsojmì-là xìtā xi kj'eí tìkoáá binchaàtsjiod kjoa xi ch'o t́jín. ⁴⁰Jñò xi xìtā tònò 'mì-nò. ¿A mì tíjìin-nò: Nainá, k'e nga tsibíndaà isò'nga yìjo-là xìtā, tìkoáá tíjè-ne xi tsibíndaà inìma-là? ⁴¹Tjìl-là xìtā imā kjondaà xi tíjìin inìma-nò mé-ne nga tsjeè kít sajnaà nguixkòn Nainá.

⁴²'Imā xó-nò xi xìtā fariseo 'mì-nò! Nga ma-nò bíchjì-là Nainá xi teya oko-là ts'e xkà menta kò xkà ruda ngats'iì xkà xi ma chine, tanga mìkìi kjoa kixì nìkoo xìtā; mìkìi tjòcha 'yaà Nainá. Koií kjoa xi 'nó mochjeén nga kítasòn; tìkoáá mochjeén-né nga kítasòn jñà kjoa xi i'nga.

⁴³'Imā xó-nò xi xìtā fariseo 'mì-nò! Nga mejèn-nò nga jñò kít sanè íxìlè xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, tìkoáá mejèn-nò nga skoexkón-nò xìtā xi kj'eí, ndaà sìixat'aà-nò ya nditsìn.

⁴⁴'Imā xó-nò jñò xìtā xi okoòya kjotíxoma-là Nainá xi kiskìi Moisés kò xi xìtā fariseo 'mì-nò xi jò ma isén-nò! K'oas'ín titsjòè koni kjoàn ngajo-là mik'en nga mìkìi tsejèn; k'e nga binchimasòn xìtā, mìkìi beè mé xi jnchaya.

⁴⁵K'eé kitsò jngòè jñà xìtā chjìne xojòn:

—Maestro, k'e nga k'oas'ín nokjoi, tìkoáá 'on nokjoàkò-nájen.

⁴⁶Jesús kitsò:

—Tìkoáá, jìma xó-nò jñò xi xìtā chjìne xojòn 'mì-nò! Nga bìnè-là kjotíxoma-nò xìtā xi kj'eí xi 'nó 'in t́jín nga mìkìi chíkjoa-là nga síkitasòn, tanga jñò, nì itsè nìchját'aà-là.

⁴⁷'Imā xó-nò xi bìnndaà chrjò-là mik'en ts'e jñà xìtā xi kiichjā ngajo-là Nainá! Jñà xìtā jchínga-nò kisìk'en. ⁴⁸K'oaá s'ín bitjo kixì kjoa nga tíjngòè-takòn nga xìtā jchínga tsajòn kisìk'en xìtā koi, koa jñò, bìnndaà chrjò-là mik'en.

⁴⁹'Xi kjohítsjeèn ts'e Nainá kitsò-né xi it'aà ts'e xìtā jchínga-nò kò tsajòn: “Sìikasén xìtā xi kichjā ngajo-na kò xìtā xi 'an kotìixáya-là; tanga t́jín xi sìk'en koa t́jín xi kondra kjoì tjìngui-là.” ⁵⁰Nainá kindaá sìjé-là jñà xìtā xi t́jín i'ndeì, jní xi

kixixteèn ngats'iì xit̃a xi k'en xi kiichja ngajo-la Nainá skanda k'e nga tisa kisindaà isò'nde; ⁵¹ mats'iãko-ne Abel xit̃a xi k'en ítjòn skanda jè Zacarías xi jyehet'aà-ne nga k'en; jè xit̃a xi k'en ya i'nde jngoò osen-la ñánda t̃jna Ni'ya Tsjeè-la Nainá kò ñánda binchásòn k̃jotjò xi tsjá-la Nainá j̃nà xit̃a. K'oaá xán-nò, jè Nainá sĩjé-la kindá j̃nà xit̃a xi t̃jín i'ndeì.

⁵² 'iIma xó-nò j̃nò xit̃a xi okoòya k̃jotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés! Binchachjoà-là xit̃a xi kje'ei nga mikii kjoahas'en-jiin-la kjoa ch̃jine-la Nainá; j̃nò, mikii bitjaàs'en-j̃noò kò mikii biì'nde-là xi kje'ei xit̃a nga fahas'en-jiin kjoa ch̃jine-la Nainá.

⁵³ K'e nga jye okitsò Jesús j̃nà 'én koi, j̃nà xit̃a xi okóya k̃jotixoma-la Nainá kò xit̃a fariseo 'ñó tsibít'aà-la nga k̃jín skoya kjoa kiskònangui-la, ⁵⁴ t̃jkoá kisikinda nga skoe mé 'én xi kichja-isa mé-ne nga koma kohòngui-ne it'aà ts'e xitaxá.

Kjoa ts'e xit̃a xi jò isén t̃jín-la

12 ¹ K'e nga jye 'ñó k̃jín jmiì kòk̃jín xit̃a, ch̃iba-la ot̃jino, otít'aà xík̃jín, tsibíts'ia Jesús nga kiichja ítjòn-la xit̃a xi kota'yàt'aà-la; kitsò-la:

—T̃ikindaá yijo-nò it'aà ts'e xit̃a fariseo xi jò isén t̃jín-la; k̃i k'oaá s'ín komat'ioòn koni ma na'yo san nga sísan xík̃jín k'e nga ot̃jiiin-la. ² Ni mé t̃jín xi t̃jitsa'ma xi mikii kotsejèn; ngats'iì xi t̃jí'ma, jchaá-la. ³ Ngats'iì kjoa xi kinókjoa'maà k'e nga nit̃jen, k̃ji'nchré yije xit̃a k'e nga nachrjein; jè kjoa xi ya kinókjoa'maà iya ni'ya-nò, ján isò'nga ni'ya, 'ñó kiná'ya-la.

Yá-né xi kiskón-lá

(Mateo 10:26-31)

⁴ J̃nò xi amigo ts'an xan-nò, k̃i tsakjoòn-là j̃nà xi ma-la sík'en yijo-ná; k'e nga jye ma, ni t̃i mé xi síko-isa-ná. ⁵ An, k'oa xán-nò yá xi kiskón-là; jè xi tiskón-là, jè xi ma-la sík'en-ná, ikjoàn t̃jí'nde-la nga síkatjen-jiin-ná ñánda títi ni'ín xi ts'e kjo'in. K'oaá xan-nò, jè xi tiskón-là.

⁶ K'e nga 'òn ndí nise, saá jò ton sat̃jna-ne. Tanga Nainá, t̃jín-la kindá. Nijngoò nise síjchàajiin. ⁷ Xi it'aà tsajòn, isaá 'ñó tse ch̃jì-nò mì k'oaá-ne koni nas'ín 'ñó k̃jín ma nise. Skanda tsjaskoò tíxkeya yije-la Nainá. K̃i tsakjoòn-jèn, nga Nainá 'ñó ndaà s'ín-nò kindá.

Jñà xi beèxkón Jesús nga nguixkòn xita

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸'Ngats'iì xita xi tsjá 'én nga nguixkòn xita nga 'an fit'aà-na, tikoáá 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, tsjaà-la 'én jñà àkjale-la Nainá nga xita ts'an xan-la. ⁹Tanga jè xi kjójna'mat'in-na nga nguixkòn xita, tikoáá si'mat'in-né nga nguixkòn àkjale-la Nainá.

¹⁰'Ngats'iì xita xi ch'o tsò 'én xi kichjajno-na 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jchat'aà-la jé-la; tanga jñà xi kichjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá mìkii jchat'aà-la jé-la.

¹¹Jñò, k'e nga kjiko-nò xita ya ni'ya ingo sinagoga, ya nguixkòn xita ítjòn kò ts'e xitaxá, kì makájno-nò kó s'ín kixón nga kosiko yijo-nò mé 'én xi kinókjoaa. ¹²K'e nga kijchò hora nga kinókjoaa, jè Inima Tsjeè-la Nainá, keènojmiya-nò kó s'ín kixón.

Xi ts'e kjoa nchiná

¹³Jngod xita xi ya tijnajin-la xita kjin, kitsò-la Jesús:
—Maestro, kot'in-la jè 'ndsè kàtasíjòya tsojmi-la xita jchinga-najen; xi 'an oko-na, kàtatsjá-na.

¹⁴Tanga jè Jesús kitsò-la:
—Ji amigo, mìtsà xitaxá tjin-na nga 'an sìjòya-nò tsojmi xi tsajòn.

¹⁵Jesús tikoáá kitsò-isa-la:
—Chítsejèn, tikoá t'een kindá yijo-nò; kì 'nó kjin tsojmi binchaàtsjiod i isò'nde; nga jngod xita, nas'in 'nó kjin tsojmi tjin-la, mìkii sìikíjnakon tsojmi-la.

¹⁶Tikoáá tsibénojmi jngod-la kjoa xi mangàsòn; kitsò-la:
—Jngod k'a jngod xita xi 'nó nchiná, 'nó kjin tsojmi kòjchàsòn nangui-la. ¹⁷Xita jè, kisikítsjeèn; kitsò: “¿Mé xi s'iaàn? Tsjin-na ñanda kinchaàxkoá tsojmi-na.” ¹⁸K'eé kitsò: “Jyeé be mé xi s'iaàn. Sìikixòña ni'nga-na, ikjoàn kindaà-isa xi isa iì kjoàn; yaá kinchaàxkoá yije kóhotjin tsojmi xi kòjchá-na kò xi tjin-na. ¹⁹Ikjoàn xán-la yijo-na: Kjìn tsojmi 'nchaxkó-na. Kjìn nó koma-la; sìikjáyá, kókjeen, skiaa, siitsjakoaa isò'nde.” ²⁰Tanga jè Nainá kitsò-la: “Ji xi xita tondo 'mì-lè, nitjen jè, kiyá-né. Tsojmi xi 'nchaxkó-lè, ¿yá ts'e koma?” ²¹K'loáá s'in mat'in jñà xita xi tà tsojmi

ts'e yijo-la bincháxkó koa mìtsà xità nchiná nga nguixkōn Nainá.

Kós'ín síkinda Nainá jñà xi ixti-la ma

(Mateo 6:25-34)

²² Nga komà iskan Jesús kitsò-la xità xi kota'yàt'aà-la:

—Koií k'oa xan-nò: kì makájno-nò mé tsojmì xi chjinee nga sijchá yijo-nò kō mé nikje xi chikjá. ²³ Isaá 'ñó tse chjí-la nga titsajnakoaán i isò'nde koni jñà tsojmì xi ma chine.

Tikoaá yijo-ná, isaá 'ñó tse chjí-la koni jñà nikje xi chikjá.

²⁴ Chítsejèn-là jñà nchraá; mì jnoó 'beé, mì nijin bincháxkó, tsjin-la kaxa nojmé, tikoa tsjin-la ni'nga; tanga jè Nainá tsjá-la tsojmì xi kine. Jñò, isaá 'ñó chjí-nò mì k'oaá-ne koni jñà cho xi tjímajiin isén! ²⁵ Jñò, nas'ín takó 'ñó s'ikájnoò, ni itsé koma s'ikatonè-là nchrjein-nò koni s'ín tjindaà-la Nainá. ²⁶ Tsà mikii ma-nò nìkitasòn kjoa xi chiba tjín, mé-ne nga jè nìkájno-nò kjoa xi isa chjá tjín.

²⁷ Chítsejèn-là naxó lirio, kó s'ín majchá; mikii síxá, mikii ma-la faña nikje; tanga 'an, k'oaá xan-nò, ndaà tsà jè Salomón xi xitaxá itjòn tsibijna nga 'ñó xità jeya, mì k'oaá kjoàn nikje tsohòkjá koni kjoàn jñà naxó. ²⁸ Nainá, k'oaá s'ín ndaà kjoàn s'ín xka ijñá, xi jngoò nchrjein titsajnakon kō xi ma nchijòn kotsjòjiiin ni'ín. Jñò xi xità 'mì-nò xi mikii ndaà mokjeiín-nò, za mìtsà isa niton tsjá-nò Nainá nikje xi mochjeén-nò nga chikjá? ²⁹ Jñò, kì nìkájno-jèn; kì bixón-jèn: “¿Mé xi chjineé; mé xi s'ioaá?” ³⁰ Ngats'iì xità isò'nde, k'oaá tjín tsojmì xi ótsji, tanga jñò, tjijnaà-nò Na'èn xi Nainá; jyeé tjiiin-la nga kotjín tsojmì xi mochjeén-nò. ³¹ Jñò, tinchátsjiod kjoa ts'e Nainá koni s'ín otíxoma; ngats'iì tsojmì xi mochjeén-nò tikoaá tjoésòn-nò.

Tsojmì xi 'ñó tse chjí-la ngajmii

(Mateo 6:19-21)

³² Jñò, xi ndí orrè-na xan-nò, kì tsakjoòn-jèn; k'oaá s'ín kiskoòsòn-la Nainá nga jñò kotixomakjoò ya ñánda tíhotíxoma Nainá. ³³ Tatijnaà tsojmì xi tjín-nò; tjii kotjò-là jñà xità xi mochjeén-la; k'e nga tsà k'oas'ín s'een, k'oaá ngaya-la koni tsà nchisakó ngajo-nò chijtsa ton ján ngajmii xi mikii majchínga; sakò-nò tsojmì xi 'ñó tse chjí-la ján ngajmii ya ñánda mikii kjoehet'aà, mikii bijchó chijé, tikoa mikii

síkje chò kixo. ³⁴Yà ñánda kìnchajtiòn tsojmì-nò, tìkoáá yáá s̀ìkítsjeèn inìma-nò.

Chi'nda xi ndaà títsajnaandaà

³⁵'Ndaà títsajnaandaà nga s̀ìkítasòn-là Nà'è-ná koni jngòò xítà xi ndaà tíkjá xincho-là kò ndaà títi ni'ín-là. ³⁶K'oaá s'ín ndaà títsajnaakoòn koni j̀nà xítà chi'nda xi nchikoña-là nei-là xi s'eí kòfi ñánda kòbixan xítà, mé-ne k'e nga kjoíí-ne, nei-là ni'ya kichja, s̀ìlkjane xotjoa ni'ya, ikjoàn skíx'a-là. ³⁷Mé tà ndaà-là j̀nà xítà chi'nda xi títsajnakon k'e nga kjoíí-ne nei-là. Xi okixi, k'oaá xán-nò, jè sobà nei-là skoé nikje ot'aà-là nga kòòt'aà koa s̀ìkítsajnat'aà ímixa-là, ikjoàn s̀ìlkjèn. ³⁸Mé tà ndaà-là j̀nà chi'nda xi kos'ín títsajnakon nas'ín jye ijchò osen nitjen, nas'ín jye nchrohós'e isén nga kjoíí-ne nei-là. ³⁹Tíjiin-nò tsà jngòò nei-là ni'ya sjiin-là mé hora kjoíí xítà chijé nga s̀ìichijé-là, kíjnakon-né nga mìkiì tsjá'nde nga kochijé-là. ⁴⁰J̀nò, k'oaá tís'ín títsajnaandaà; 'an xi Kí'ndí-là Xítà xan-là yijo-na, kjoíí ijngòò k'a k'e nga mìkiì títsachiñà kjoaa.

Chi'nda xi mì ndaà s'ín

(Mateo 24:45-51)

⁴¹Pedro kiskònangui, kitsò:

—Nà'è-n, jè kjoa mangàsòn xi tinokjoì, ¿a tà jíin xi otì'mì-nájen, a xi kóhotjín xítà?

⁴²Kitsò Nà'è-ná Jesús:

—K'oaá xán-nò yá-né xi chi'nda kixi xi tjín-là kjoachjine nga jè nei-là s̀ìikíjna'nda j̀nà chi'nda-là xi i'nga xi yá síxá ni'ya-là mé-ne nga k'e kijchò chiba-là, s̀ìlkjèn chi'nda xíkjín. ⁴³Mé tà ndaà-là jè chi'nda xi k'oaas'ín ndaà tísfítasòn k'e nga kjoíí-ne nei-là. ⁴⁴Okixíí xi xan-nò, nei-là chi'nda jè, jè s̀ìikíjna'nda yije tsojmì xi tjín-là. ⁴⁵Tanga tsà jè chi'nda jè kítso nga kòòkò inìma-la: “Nei-na, k̀jìn nachrjein kochrjein-là nga kjoíí-ne.” Ikjoàn koìts'ia nga skaàn-kò chi'nda x'ín xíkjín, tìkoá k'oeè-là j̀nà chi'nda íchjín; kòkjen, koa skoí, koa koch'i. ⁴⁶Chi'nda jè, kjoíí-ne nei-là jè nachrjein kò jè hora k'e nga mìkiì tíkoña-là. 'Nó tse kjo'ín tsjá-là; yáá s̀ìikíjnajiin-là ñánda títsajna xítà xi mìkiì mokjeíin-là.

⁴⁷Jè chi'nda xi jye ndaà tíjiin-là mé xi mejèn-là nei-là, tanga mìkiì bíjnandaà, tìkoá mìkiì síkítasòn koni s'ín síjé nei-là, koíí

jé xi koma-la nga 'ñó kojà-la nei-la. ⁴⁸Tanga tsà jè ch'inda, tsà mìkì tjiin-la nga kjo'in tjín-la kjoa xi ch'o tjín, isaá chiba kjo'in s'e-la. Jè xi tse kitjóé-la, isaá tse sijé-la; tikoá jè xi tse kjòngatsja, tikoá isaá tse sijé-la.

Mé xi koma ya ni'ya-la xita xi jè ngatji-la kjoa ts'e Jesús

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹'Koni jngòè ni'ín xi oká tjé kò síkijne-ngui xi tsjeè, koif xá j'i-na i it'aà nangui nga kjoaxin-la jé-la xita mé-ne nga kotsjeè-ne. Tsí mejèn-na tsà jye títbasòn. ⁵⁰K'oaá s'ín tjínè-na nga tse kjo'in kotojñaà; jtsí ndaà makájno-na skanda k'e nga kitasòn! ⁵¹¿A k'oaá s'ín nikítsjeèn nga jè kjoa xi j'iikoá nga 'nchán kítsajna xita? Majìn, xán-nò, kjoasiì kítsajnajiin jè ngatji-la kjoa ts'an. ⁵²Mats'ia-ne skanda i'ndeì kóni nga fi-isa nachrjein, k'oaá ngaya-la tsà 'òn ma xita xi títajna nga jngòè ni'ya, jòya koma; xi jàn ma-ne skaàn-kjoòko xi jò ma-ne, jñà xi jò ma-ne skaàn-ko xi jàn ma-ne. ⁵³Jò skoya s'e. Na'èn-la, kondra-laá koma jè ki'ndí-la; koa jè ki'ndí-la, kondra-laá koma na'èn-la; nea-la, kondra-laá koma tsòti-la; jè tsòti-la kondra-laá koma nea-la; nachíya-la, kondra-laá koma jè kja'nda-la; jè kja'nda-la kondra-laá koma nachíya-la.

Seña ts'e nachrjein

(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

⁵⁴Jesús tikoá kitsò-la jñà xita xi kjìn ma-ne:

—K'e nga 'yaà nga nchrobá ifi, bixón-nò: “Jtsí k'oa.” K'oaá s'ín bitasòn. ⁵⁵K'e nga 'ba tjò tsjè, bixón-nò: “Ndobá kotsjè.” K'oaá s'ín bitasòn, matsjè-né. ⁵⁶Jñò, xita xi jò ma isén-nò! Maá-nò chitsejèn-là kó choòn it'aà ngajmì kò it'aà nangui, koa, ¿mé-ne nga mìkì ma-nò 'nè kindá mé kjoa xi tíma jñà nachrjein xi títajnaà?

Mé xi komat'iaán tsà mìkì nìton kíndaàjiin-koá kondra-ná

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷¿Mé-ne nga mì tà jñò bindaàjiin-là xinguiòo nga kàtakixiya kjoa xi tjín-nò? ⁵⁸K'e nga onguió ján nguixkon xitaxá kò kondra-lè, tìchátjì'nde-la ya iya ndiyá mé-ne nga koma jchibàndaà-nò nga mì ya kjìko-lè it'aà ts'e xitaxá koa jè xitaxá mì ya siingatsja-lè it'aà ts'e policia koa jè policia nga mì ndayá

skinìs'en-lè. ⁵⁹K'oaá xan-lè, mìkiì koma kitjoo-ne ndayá skanda k'e nga kíchjítjì yijo-lè nga yije xi sùjé-lè xitaxá.

Mé xi koma tsà mìkiì sùikájno jé-la jñà xità

13 ¹Tijñà-ne nachrjein koi, ijchò xità xi tsibénojmí-la Jesús nga jè Pilato tsatíxá-la xità nga taña kisik'en-kjoò cho ko xità Galilea k'e nga nchitsjá-la kjojtò Nainá. Kisikátjjiìn jní-la cho ko ts'e xità.

²Kiichja Jesús, kitsò:

—Jñò, ¿a k'oaá s'ín nìkítsjeèn nga ìsaá tse jé tjín-la jñà xità Galilea nga k'oas'ín komàt'in? ³Majìn, xán-nò; tsà mìkiì sùikájnoò jé-nò nga mì tì jé kírchátsji-nò, jñò, kiyá yije-nò. ⁴K'e nga k'en jñà xità xi chrj'oòn jàn ma-ne xi kiskaànè chrjò ts'e torre Siloé, ¿a k'oaá s'ín nìkítsjeèn nga ìsaá tse jé tjín-la xità koi nga kos'ín komàt'in, mì k'oa-ne koni ngats'ì xità xi tjín ján Jerusalén? ⁵Majìn, xán-nò; tsà mìkiì sùikájnoò jé-nò nga mì tì jé kírchátsji-nò, jñò, tìkooá kiyá yije-nò.

Kjoa xi mangásòn-kjoò yá iko xi mìkiì ojà-la toò

⁶Jesús tìkooá tsibénojmí jngòò-la kjoa xi mangásòn. Kitsò-la:

—Jngòò xità xi kijna jngòò-la ì'nde ñánda tjín-la toò uva, yaá títejiìn jngòò-la yá toò iko. Xità jè, j'ìi katsejèn-la tsà yijà-la toò, tanga nímé kisakò-la. ⁷K'eé kitsò-la jè xità xi tíjna'nda: “Kó jàn nó nga f'ìi katsejèn-la yá jè, tsà yijà-la toò. Tanga nímé tjín-la. Tichásoìn. Nanguí tísíkíts'ón.” ⁸Jè xità xi tíjna'nda kitsò: “Na'èn, tìkíjna-la nguì jngòò nó-isa. Sikòn-la, sùixan-ngui-la ni'nde nga jngòò itjandii; ìkjoàn kinguì-la tjé'nde. ⁹Tsà koií nachrjein-la, kjoa-la toò nó xi nchrobá; tsà majìn, komaá ìskan kíchásoìn.”

K'e nga jè Jesús jngòò chjoón kisindaà-ne nachrjein nìkjáya

¹⁰Jesús, k'e nga tíhokóya jngòò ni'ya ìngo sinagoga ts'e xità judío, jè nachrjein nìkjáya, ¹¹ya tíjna jngòò chjoón xi jye kò chrj'oòn jàn nó tíjna nga xk'éñ. Jngòò iníma ch'o-la neíí tísítsit'in koa mì xó kiì ma osìjna kixi. ¹²Jesús, k'e nga kijtseè, kiichja-la, kitsò-la:

—Chjoón, jyeé ndaà-ne ch'in xi tjín-lè.

¹³Ìkjoàn tsohósòn-la tsja; jè chjoón, nitoón kjòkixi ìjngòò k'a-ne, ìkjoàn kitsjaà-la kjondaà Nainá. ¹⁴Tanga jè xità sko-la

ts'e ni'ya ingo sinagoga kòjtíí-là nga jè Jesús kisindaà-ne chjoón jè, koií kjoa-là nga nàchrjein nìkjáya; kitsò-là jñà xitá xi títsajna:

—Joòn nàchrjein tjín nga ma maxá; jñà nàchrjein koi komaá kjinchrobà nga kondaà-nò, tanga mìkii tjí'nde jè nàchrjein nìkjáya.

¹⁵K'eé kiichja Na'èñ-ná Jesús, kitsò:

—Jñò, xi jò ma isén-nò. Jè nàchrjein nìkjáya, ¿a mì chíjnda'ñó-jèn nchraja-nò kò búrró-nò nga nachrjenguiod ni'nga nga onguí nìk'iod nandá? ¹⁶Kò jè chjoón jè, xi tsòti-là Abraham, jyeé kò chrj'oòn jàn nó tjín-là nga tjít'aà'ñó-là xitá neíí. ¿A mì koma tjájnda'ñó nas'ín jè nàchrjein nìkjáya?

¹⁷K'e nga jye okitsò Jesús, tà kjòsobà-là ngats'iì xitá kondra-là tanga jñà xitá naxandá kjòtsja-là koni s'ín tjín kjoókón xi 'ñó jeya tís'ín Jesús.

Kjoa xi mangásòn-kjoò xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

¹⁸Jesús kitsò:

—¿Mé xi k'oas'ín mangásòn-kjoò koni s'ín otíxoma Nainá? ¿Mé xi siingásòn-kjoaá? ¹⁹Jè mangásòn-kò koni kji xojmá mostaza; k'e jngod xitá bítjejiin nangui-là, ikjoàn bisò, ma'nga; jñà nise xi tjíma i'ngaá, bíndaà'a tjé-là jñà chrja-là yá.

Kjoa xi mangásòn-kjoò na'yo san

(Mateo 13:33)

²⁰Jngod k'a kiichja Jesús, kitsò:

—¿Mé xi singásòn-kjoaá koni s'ín otíxoma Nainá? ²¹K'oaá ngayá-là koni jè na'yo san, k'e nga jngod chjoón síkájiiin jàn chiba skoan inchrajín, masan yije-né kóhokji na'yo.

Xotjoa xi 'nchrèya kji

(Mateo 7:13-14, 21-23)

²²Jesús, nga tífi ján ndiyá Jerusalén, kjin naxandá jahato nga tsakóya, naxandá xi jtobá kjoàn kò xi ìi kjoàn. ²³Jngod xitá xi kiskònangui-là, kitsò-là:

—Na'èñ, ¿a chibaá ma xitá xi kochrjekàjiin kjo'in Nainá? Jè, k'eé kitsò:

²⁴—T'een-là kjo'ño yijo-nò nga kitjás'een jè xotjoa xi 'nchrèya kji. K'oaá xán-nò: kjin xita komejèn-la kjoahas'en tanga mikiì koma kjoahas'en. ²⁵K'e nga jè nei-la ni'ya kosítjen nga kiichjoajto xotjoa ni'ya, jñò, tsà nditsiaán titsajnaà, k'ée kíts'iaa nga kinókjoaa, kixón: “Na'èn, chíx'a-nájen xotjoa ni'ya.” Jè nei-la ni'ya kitso-nò: “Mikiì bexkon-nò ñánda-ne tsajòn.” ²⁶K'ée kíts'iaa nga kixón: “Tañaá chichiko-lèjen, tikoáa tañaá ki'yòko-lèjen, tikoáa yaá nditsin-najen tsakoòyi.” ²⁷Tanga jè, tà kitsóò-nò: “K'oaá xan-nò, mikiì bexkon-nò ñánda-ne tsajòn. ¡Tinchat'aàxìn-ná ngats'ioò xi ch'o 'nè!” ²⁸Yaá jchihindáyaà, tikoá sijts'ioòn ni'ñoò k'e nga jchaxkoòn jè Abraham, Isaac, Jacob, ngats'ii xita xi kiichja ngajo-la Nainá nga ya titsajna ñánda tíhotíxoma Nainá, koá jñò, xìn i'nde sùikasén-nò Nainá. ²⁹Kjoíí-ne xita xi kjinchrobà-ne nga ñijòn chrjangui-la isò'nde xi kítsajnat'aà ímixa nga kokjen ñánda tíhotíxoma Nainá. ³⁰I'ndeí, tjin xita xi titsajna-tjingui, nga koma iskan jñà kítsajna ítjòn; tikoáa tjin xita xi titsajna ítjòn i'ndeí, k'e nga koma iskan, jñà kjoehet'aà-ne.

K'e nga jè Jesús kiskindàyakeè naxandá Jerusalén

(Mateo 23:37-39)

³¹Tijè-ne nachrjein ijchò i'nga xita fariseo ñánda tíjna Jesús, kitsò-la:

—Tisit'aà xìn, jè Herodes mejèn-la sùik'en-lè.

³²Kitsò Jesús:

—Tanguió, kot'in-là xita maña jè: “I'ndeí ko nchijòn-lè k'oaá s'iaàn: kochrjekàjñaà inima ch'o-la neií xi tíjiin inima-la xita, tikoá siindaà-na xita xi xk'én; skanda k'e kijchò nachrjein nga kjoehet'aà xá-na.” ³³K'oaá s'ín koma i'ndeí, nchijòn-le ko jngui-le, kàtjì-isa ndiyá-na. Mikiì ndaà tjin nga jngoò xita xi chja ngajo-la Nainá, xìn-t'aà kiyá-la naxandá Jerusalén.

³⁴¡Jñò xi xita naxandá Jerusalén tsajòn xi nìk'eèn xita xi chja ngajo-la Nainá, ko binè ndajo jñà xita xi Nainá síkasén-nò! ¡Kjin k'a kjòmejèn-na nga tsibìxkóya ixti-nò koni s'ín xa'nda nga bíngui jngaá-la jñà ixti-la; tanga jñò, mikiì kòkjeíin-nò! ³⁵Chítsejèn-là ni'ya-nò nga jye tsjeiin-takòn Nainá; k'oaá xán-nò nga mì tì kii jchaxkoòn-ná skanda k'e nga kijchò nachrjein nga kixón: “¡Mé tà ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá!”

**Kós'ín komà k'e nga kisindaà jngoò-ne xit̃a
Jesús xi ch'in chjón-ndá t̃jín-là**

14 ¹Jngoò k'a jngoò nàchrjein nìkjáya, Jesús kiì kjèn ni'ya-là jngoò xit̃a sko-là j̃nà xit̃a fariseo; j̃nà xit̃a koi, nchisíkinda mé kjoa xi s'iin Jesús. ²Tìkoa yaá t̃jna nguixkon Jesús jngoò xit̃a xi ch'in chjón-ndá t̃jín-là (j̃nà xit̃a xi nandá sinchá indso'ba). ³Jesús kiskònangui-là j̃nà xit̃a chjine xojon ts'e kjotíxoma-là Nainá ko xit̃a fariseo, kitsò-là:

—¿A t̃j'nde-né nga sixkiì-lá xit̃a jè nàchrjein nìkjáya, a xi majìn-né?

⁴Tanga j̃nà xit̃a koi, mikii kiichja, tà jyò tsibitsajna. Tanga jè Jesús kiskoé xit̃a jè, kisindaà-ne, ikjoàn kisikasén-ne ni'ya-là.

⁵K'eé kitsò-là j̃nà xit̃a koi:

—J̃nò, tsà búrró-nò, ko tsà nchraja-nò kixoya jngoò ngajo, ¿a mìtsà ñton kinàchrje-nò nas'ín nàchrjein nìkjáya?

⁶J̃nà xit̃a fariseo, ñi t̃i mé 'én kiichja-ne.

Xit̃a xi faájiin íxile xi jncha ítjòn

⁷Jesús, k'e nga kijtsee j̃nà xit̃a xi xó kinokjoà-là nga nchifaájiin íxile ts'e xit̃a ítjòn ya it'aà ímixa, tsibénojmí jngoò-là kjoa xi mangásòn, kitsò-là:

⁸—Tsà xó kinókjoa-lè ya ni'ya ñánda t̃jín s'eí nga xit̃a bixan, mikii ya bijnasoin íxile ts'e xit̃a ítjòn, tsà koi nàchrjein-là t̃jín ìjngoò-isa xit̃a xi 'ñó ítjòn koni ngaji, xi t̃ikoa xó kànokjoà-là; ⁹jè xit̃a xi xó kàchja-nò kitso-lè: “T̃ji'nde-là xit̃a jè nga kàt̃jna.” Ngaji, kosobà-lè nga kj'eíí íxile kijnasoin ñánda fehet'aà-ne. ¹⁰K'e nga xó kinókjoa-lè, yaá t̃jnasoin íxile xi fehet'aà-ne mé-ne k'e nga kjoíí jè xit̃a xi xó kàchja-lè, kitso-lè: “Amigo, t̃jnat'eìí ímixa ñánda s̃jna íxile ítjòn.” Ngaji, skoexkón-lè xit̃a xi taña titsajnat'aà ímixa. ¹¹Jè xit̃a xi 'nga sík̃jna yijo-là, isaá nangui k̃jna; jè xi nangui sík̃jna yijo-là, isaá 'nga k̃jna.

¹²Jesús, t̃ikoaá kitsò-là jè xit̃a xi xó kiichja-là:

—K'e nga xó kinókjoa-là xit̃a nga kichikoíi nga nchisen, o nas'ín nguixòn, k̃i j̃nà nokjoà ítjòn-là amigo-lè, 'ndsì, xit̃a xingui, ñi j̃nà xit̃a indii ni'ya-lè xi xit̃a nchiná, mé-ne nga j̃nà xit̃a koi, tsà koi nàchrjein-là k'oaá t̃is'ín kichja ngajo-lè nga kojndà-ne. ¹³Tà saá k'e nga s'eí s'iin, j̃nà t̃inókjoa ítjòn-là xit̃a

ima, xi tsjìn tsja, xi mìkìl ma fì, kò xi mìkìl tsejèn-là. ¹⁴Ngaji, k'è nga k'oas'ín s'iin, ndaà s'e-là inima-lè nga jnà xita koi mìkìl koma sijnndà ngajo-lè; tanga ngaji, k'èé kochjí ngajo-lè k'è nga kjoaáya-là jnà xi xita kixi.

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi kjèn s'eí

(Mateo 22:1-10)

¹⁵K'è nga kiì'nchré jngòè xita xi ya taña títsajnat'aà ímíxa, kitsò-là Jesús:

—jMé tà ndaà-là jè xita xi kòkjen ya ñánda tíhotíxoma Nainá!

¹⁶K'èé kitsò Jesús:

—Jngòè xita, xi s'eí tsibíjna, kjìn xita kiichja-là. ¹⁷K'è nga ijchò hora-là nga jye kòkjen xita, kisikásén chí'nda-là nga kiì kichja-là jnà xita xi xó kinokjoà-là, kitsò-là: “Nchrobá, jyeé tjíndaà yije.” ¹⁸Ngats'iì xita kisijé kjoa niichàat'aà. Kitsò jè xi tíjtòn: “Mì-la kiì koma kjián; jngòè nangui jye kòhotse; mochjeén-né nga kjián katsejèn-là; kitsi'bà-lè, tije-là takòin, mìkìl kjián.” ¹⁹Jè xi ijngòè kitsò: “'An, 'òn nga nchraja xi bínchi jyeé kòhotse; mejèn-na kjián kat'aà tsà ndaà síxá; kitsi'bà-lè, tije-là takòin, mìkìl kjián.” ²⁰Xi ijngòè, k'oaá tì kitsò: “'An, saá jye kòbixan, koií kjoa-là nga mìkìl koma kjián.” ²¹K'è nga j'iì-ne chí'nda jè, tsibénojmi yije-là nei-là ngats'iì kjoa koi. Jè nei-là ni'ya, kòjti-là; k'èé kitsò-là chí'nda-là: “T'in nitoiin ján ndítsin, kóhokji iya ndiyá-là naxandá; nchrohókoii yije xita ima, xi tsjìn tsja, xi mìkìl ma fì, kò xi mìkìl tsejèn-là.” ²²Chí'nda jè, nga komà iskan kitsò: “Na'èn, jyeé kòbitasòn yije koni s'ín kò'mì-ná, tanga tjín-isa i'nde.” ²³K'èé kitsò jè nei-là chí'nda: “T'in kóhokji ndiyá teè, kò ndiyá itsjí; nchrohókoii xita; k'o'ño t'en-là nga kàtjahas'en mé-ne nga kàtatseè ni'ya-na. ²⁴K'oaá xán-nò; nijngòè xita xi kichjà ítjòn-là kòkjen-kò-na s'eí-na.”

Mé kjo'in xi singui nga onguítjngui-lá Cristo

(Mateo 10:37-38)

²⁵Ñó kjìn xita tjingui-là Jesús; kisikáfayat'aà-là, kiichja, kitsò-là:

²⁶—Tsà yá xi mejèn-là nga 'an kjinchrobà-tjingui-na, tsà jè yijo-là, tsà na'èn-là, tsà nea-là, tsà chjoón-là, ixti-là, 'ndse, ndichja, tsà isa tjòkèè mì k'oaá-ne koni 'an, mìkìl koma nga xita ts'an xán-là nga 'an kota'yàt'aà-na. ²⁷Jè xi mìkìl síkitasòn

koni jngoò x̄it̄a xi 'yajen krò-la, tsà mìkiì t̄ijnandaà nga s̄iikjeiìn kjo'in nga 'an k̄jinchrobà-tjinguina, mìkiì koma nga x̄it̄a ts'an xán-la nga 'an kota'yàt'aà-na. ²⁸ J̄nò, tsà mejèn-nò nga chrjò torre kíndaà jngoò, ¿a mìtsà ítjòn jchósòn-là kó t̄jín s̄ingui chjì-la, a t̄jín-nò tòn xi s̄indaà yije-ne? ²⁹ Tsà koi nachrjein-la tà jè tàts'en chrjò sijna. Tsà mìkiì kongásòn yije chrjò, ngats'iì x̄it̄a xi skoe kijnokeè-né. ³⁰ Kitso: "J̄nà x̄it̄a koi tsibíts'ia nga kiskímiitjen chrjò ni'ya tanga mìkiì kisikjehet'aà." ³¹ Tsà jngoò x̄itaxá ítjòn xi mejèn-la koiìts'ia kjoichán nga skaàn-kjoòko xíkjín xi ngásòn x̄itaxá ítjòn, ¿a mìtsà ítjòn skósòn-la tsà te jmiì ma x̄it̄a-la, a kichikjoaá-la nga skaàn-ko tsà kaàn jmiì ma x̄it̄a kondra-la? ³² Tsà beè-la ikon nga mìkiì kichikjoa-la, tik'eé-ne nga kjiìn t̄jna x̄itaxá ítjòn xi ijngoò, s̄iikasén x̄it̄a xi kjoì s̄ijé kjoa'nchán. ³³ K'oaá t̄is'ín t̄jín, ngats'ioò, n̄it̄a yá-nò xi mejèn-nò nga x̄it̄a ts'an koma, ítjòn tikítsjeèn, a sijngoò-takòn nga sichjaà yije tsojmì xi t̄jín-nò. Tsà majìn, mìkiì koma nga x̄it̄a ts'an xán-nò.

J̄nà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Cristo, k'oaá s'ín ngaya-la koni naxa

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴ Jè naxa, ndaà-né; tanga tsà mì t̄i k̄i s̄ijnchra-ne tsojmì, ¿kó t̄is'ín kochjeén-ne? ³⁵ Mì t̄i mé chjì-la; mì t̄i k̄i kochjeén-la nangui; mì t̄i k̄i kochjeén-ne koni tjé'nde, tà xixteèn-né. ¡Ndaà tiná'yaà koni xan-nò!

Kjoa xi mangásòn ts'e paxtò xi kisakò-ne orrè-la

(Mateo 18:10-14)

15 ¹ J̄nà x̄it̄a-la x̄itaxá Roma xi s̄ikíchjítjì tsojmì kò j̄nà x̄it̄a xi ch'o t̄jín kjoa xi s'ín, ijchò kinchat'aà chrañà-la Jesús n̄anda t̄jna, nga mejèn-la kji'nchré-la. ² J̄nà x̄it̄a fariseo kò x̄it̄a xi okóya kjoíxoma-la Nainá xi kiskìl Moisés kiichjajno-la Jesús, kitsò:

—X̄it̄a jè, ndaà óko j̄nà x̄it̄a xi ch'o s'ín, t̄ikoaá tañaá kjen-ko.

³ Jesús, k'eé tsibénojmi jngoò-la kjoa xi mangásòn, kitsò-la:

⁴—Tsà jngoò x̄it̄a tsajòn xi t̄jín-la jngoò sindo orrè, tsà chija jngoò orrè-la, ¿a mìtsà s̄iikítsajna ij̄iìn ij̄ná j̄nà xi ñijòn kaàn kò chrj'oòn ñijòn ma-ne? Ikjoàn kjoì kátsji jè xi kichijà skanda kó nga sakò-la. ⁵ K'e nga jye sakò-la, tsjaá koma-la; koa'nga kohòsòn chrja-la. ⁶ K'e nga kijchò-ne ni'ya-la, kichja-la amigo-la kò x̄it̄a indii ni'ya-la, kitso-la: "T̄itsjako-ná, jye

kàsakó-ne orrè-nà xi kichijà.” ⁷K'oaá xán-nò, k'oaá tìs'ín ìsà ndaà s'e kjotsja ján ngajmì ìt'aà ts'e jngoò xìtā jé xi síkájno jé-là nga mì tì jé ótsji-ne, mì k'oaá-ne koni tsà ñijòn kaàn ko chrj'òòn ñijòn ma-ne xi tjin-là okixi xi mìkiì mochjeén-là nga sìkájno jé-là.

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón xi kisakò-ne tòn-là

⁸Tsà jngoò chjoón xi te ma-ne tòn-là, tsà chija jngoò tòn-là, ¿a mìtsà kòkà ni'ín, tìkoà kotìcha ìnga ni'ya-là; ndaà ndaà kòhótsji tòn-là skanda kó nga sakò-là? ⁹K'e nga jye sakò-là, kichja-là amiga-là ko íchjín ìndiì ni'ya-là, kitso-là: “Tìtsjako-ná, jye kàsakó-ne tòn-nà xi kichijà.” ¹⁰K'oaá xán-nò, k'oaá tìs'ín tjin kjotsja nga nguixkon àkjale-là Nainá k'e nga jngoò xìtā jé síkájno jé-là nga mì tì jé ótsji-ne.

Kjoa xi mangásòn ts'e ti xi kichijà

¹¹Jesús tsibénobjmì ìjngoò kjoa xi mangásòn; kitsò:
—Jngoò xìtā xi jò ma ìxti-là. ¹²Jè ti xi ma ki'ndí kitsò-là na'èn-là: “Na'èn, tjiì-ná tsojmì xi 'an kòkò-na.” Jè na'èn-là kisijòya yije-là tsojmì xi tjin-là, ìkjoàn kitsjaà-là. ¹³Xi jye tsato jò jàn nachrjein, ti jè, nitoón tsatìjna yije tsojmì-là xi kitjoé-là, kisijngoò tòn-là. Ìkjoàn kù jngoò naxandá xi 'nó kjìin kijna. Yaá kisikjeheya yije tòn-là nga taxkì kisìkò yijo-là. ¹⁴K'e nga jye kisikjeheya yije tòn-là, ya ì'nde ñánda tsibijna, j'iì jngoò kjinchrá 'nó; mì tì mé tjin-là xi kine. ¹⁵K'ée kù síjé-là xá jngoò xìtā xi ya ì'nde-là naxandá jè. Xìtā jè, kisikasén ñánda tjin-là rancho nga kisikinda chinga. ¹⁶Ti jè, mejèn xó

kine chrjoa najmá xi kjèn chinga tanga mì yá xi tsjá-la. ¹⁷K'e nga jye kjòndaàya-ne kjòhítsjeèn-la kitsò: “¡Kjín xita chí'nda tjin-la na'èn-na ya ni'ya-la xi ningui-la inchrajín xi kjèn, koa 'an, ijndé, tìbiyaà-ná kjinchrá! ¹⁸Kjín ijngòd k'a-na ni'ya-la na'èn-na; k'oaá xán-la: Na'èn, tseeé jé tsohotsjià xi it'aà ts'e Nainá xi tjna ngajmì ko it'aà tsji; ¹⁹mì tì kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'oín-ná; k'oaá s'ín jcha-takòn-ná koni tsà jngòd chí'nda-lè.” ²⁰K'eé tsasítjen, kiikon na'èn-la.

²¹Tik'eé-ne nga kjiin tífi, jè na'èn-la kijtseèxkon, kjòhimakeè, tsangachikon, ikjoàn kitsobàkjá ki'ndí-la, kiskine'a. ²¹Jè ki'ndí-la kitsò: “Na'èn, tsohotsjià jé xi it'aà ts'e Nainá xi tjna ngajmì ko it'aà tsji; mì tì kiì ok'in-na nga ki'ndí-lè k'oín-ná.” ²²Tanga jè na'èn-la kitsò-la chí'nda-la: “Niton nchrobákoð nikje xi isa 'nó ndaà kjoàn, tikákjá, tikoa tíkjá jngòd tangò jnótsja, tjayaà xoxte ndsoko. ²³Tanguíchjaà jngòd nchraja ki'ndí xi 'nó xiné, tik'eèn. ¡Chjineé, s'eí s'eén! ²⁴Jè ki'ndí-na, maá-na tsà jyeé k'en, tanga tijnakon-né; kichijà-né tanga i'ndeí kàsakó-ne. Ikjoàn tsibíts'ia s'eí.”

²⁵Jè ti-la xi ma jhínga, ján tísíxá rancho-la. K'e nga j'ìi chraña-ne ni'ya-la, kiì'nchré-la música nga s'eí tjin; xita

nchitè. ²⁶ K'ée kiichja jngòd-là chi'nda, kiskònangui-là mé xi tíma. ²⁷ Jè chi'nda kitsò: “Jè 'ndsì kòf'iì-ne; jè na'èn-lè kàsík'en jngòd nchraja ki'ndí xi 'nó xiné, koií kjoa-là nga ndaà kòf'iì-ne jè 'ndsì.” ²⁸ Jè ti xi ma jchínga, 'nó kòjti-là; majìn-là fahas'en ni'ya; k'ée itjo ni'ya na'èn-là, tsibítsi'ba-là nga kàtjahas'en ni'ya. ²⁹ Kitsò-là na'èn-là: “'An, kjò kjìn nó sixá-lè; nìkjé-ne nga mìkiì sikitason-lè; nì saà jngòd ndí tíndso ki'ndí 'biì-ná nga sìtsjakoaa amigo-na. ³⁰ Tanga k'e nga kòf'iì-ne ki'ndí-lè xi kisìkjeheya ton-lè, tsojmì-lè, kisìkjeheyako íchjín ská; ikjoàn kànìk'en jngòd-là nchraja ki'ndí xi 'nó xiné.” ³¹ Jè na'èn-là kitsò-là: “Ngaji xi ki'ndí-na xan-lè, íf tìjnako kjit'aà-ná; ngats'iì tsojmì xi tjín-na, tsiji-né. ³² Mochjeén-né nga s'eí s'eén mé-ne nga sìtsjakoaa yijo-ná, koi kjoa-là nga jè 'ndsì, jye kòf'iì-ne. Maá-na tsà jyeé k'en tanga tìjnakon-né; kichijà-né tanga i'ndeí kàsakó-ne.”

Kjoa xi mangásòn ts'e chi'nda xi konachan

16 ¹ Jesús tsibénojmí ijngòd-là kjoa xi mangásòn, jñà xita xi kota'yat'aà-là, kitsò-là:

—Jngòd k'a, jngòd xita nchiná, tíjna jngòd-là xita xi síkinda chi'nda. Xita xi kjeí kii nga nguixkon nei-là nga kitsjaat'in 'én nga tsojmì-là tísìkje. ² Jè nei-là, k'ée kiichja-là, kitsò-là: “¿Mé 'én xi tsját'in-lè xita? Tjiì-ná kindá kjoa ts'e xá-lè; mì-la tì kii chi'nda sko-là kijna-ne.” ³ Chi'nda jè, k'ée tsohóko yijo-là, kitsò: “¿Mé xi s'iaàn? Jè nei-na mì tì kii tsjá-na xá. 'An, mìkiì chíkjoa-na nga siixákoaa nangui. Masobà-na tsà ton siijé kjotjoà. ⁴ Jyeé be mé xi s'iaàn mé-ne nga s'e-na amigo xi tsját'nde-na ni'ya-la k'e nga tjáxin-na xá jè.” ⁵ K'ée kiichja ijngòd ijngòd-là jñà xita xi tjen-là ton ts'e nei-là. Kitsò-là jè xi ítjòn: “¿Kó tjin kitjen-lè ts'e nei-na?” ⁶ Xita jè kitsò: “Jngòd sìndò barril asitì kitjen-na.” Jè chi'nda kitsò-là xíkjín: “Chjoí xojon-lè, tìjni, nìton tindaà ijngoì xi kjeí xojon xi tà icháte chjí-là.” ⁷ Ikjoàn kiskònangui-là xi ijngòd, kitsò-là: “Ngaji, ¿kó tjin kitjen-lè?” Xita jè kitsò: “Jngòd sìndò naxá trigo kitjen-na.” K'ée kitsò-là: “Chjoí xojon-lè; tindaà ijngoì xi tà ñijòn kaàn chjí-là.” ⁸ Chi'nda jè, kijtseèxkón nei-là nga tjin-là kjohítsjeèn nga amigo tsohótsji, nas'ín ch'o kis'iìn nga kiskoðnachan-là nei-là. Jñà xi mìtsà xita-là Nainá,

isaá tjin-la kjohítsjeèn kó s'ín ótsji amigo-la xi skoétjò mè k'oaá-ne koni jñà xita xi iseèn tjin kjohítsjeèn-la.

⁹K'oaá xán-nò, tikjeén ton kò tsojmì xi tjin i isò'nde nga kàtas'e-nò amigo mé-ne k'e nga mè tì kii kochjeén-ne i isò'nde, ján ngajmì s'e-nò amigo xi skoétjò-nò ya ñánda kitsajnaà nita mé nachrjein-ne.

¹⁰Jè xi ndaà síkitasòn jè kjoa xi chiba tjin, tikoaá ndaà síkitasòn jè kjoa xi tse tjin; tanga jè xi konachan kjoa xi chiba tjin tikoaá konachan-né kjoa xi tse tjin. ¹¹Jñò, tsà mè ndaà titsanìchjeén tsojmì kò ton xi tjin isò'nde jè, mìkii tjoé-nò kjoa xi nguì ndaà tjin ts'e ngajmì. ¹²Tsà mè ndaà titsanìkjeén tsojmì kò ton xi mè tsajòn-jèn xi Nainá kisingatsja-nò i isò'nde, tikoaá mìkii tjoé-nò xi nguì tsajòn ján ngajmì.

¹³Nijngòò chi'nda xi jò koma nei-la nga sùxá-la; tsà jò koma nei-la, jngòò kojtikeyè koa jngòò kotsjakeè; jngòò ndaà kjit'aà-la koa ch'o sùko xi ijngòò. Jñò, tsà kjoa nchiná sùs'in-là, mìkii kos'in-la kjoa ts'e Nainá.

¹⁴Jñà xita fariseo nga tsjakeè ton, k'e nga kii'nchré ngats'iì kjoa koi, tà tsijnòkeyè Jesús. ¹⁵K'e kitsò-la jè Jesús:

—Jñò, ndaà nikítsajnaà yijo-nò nga nguixkon xita, tanga Nainá, beè inima-nò nga mìtsà kixi kjoa nga ndaà 'nè. Jè kjoa xi jeya síkijna xita, Nainá ochrjekàngui-né.

Kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés

¹⁶Jesús kitsò-isa:

—Jñà Xojon-la Nainá xi kiskii Moisés kò xita xi kiichja ngajo-la Nainá, jñà tímakjeén xojon koi skanda k'e nga j'iì Juan xi kis'iìn bautizar xita. Tjen-ne nachrjein koi, skanda i'nde, tìnokjoáya 'én ndaà-la Nainá kó s'ín otíxoma Nainá. Ngats'iì xita xi mejèn-la kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá, bínè-la yijo-la.

¹⁷Ñó 'in tjin tsà jè isò'nde kò ngajmì chija, tanga isaá tà 'ñó 'in tjin nga chija jngòò letra ts'e kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Mìkii chija nita kjé-ne —kitsò Jesús.

Kíis'ín tsakóya Jesús it'aà ts'e xita xi tsjìin xíkjin

(Mateo 19:1-12; Marcos 10:1-12)

¹⁸—Nita yá-ne xi tsjìin chjoón-la ikjoàn bixan-kò jngòò chjoón xi kj'eif, kjoa chijngui tís'ín; tikoaá jè x'in xi bixan-kò

chjoón xi kitsjiin x'in-la, tikoá kjoa chijngui tís'in —kitsò-isa Jesús.

Xita nchiná ko xita ima xi 'mì Lázaro

¹⁹ Jesús kitsò:

—Tsbijna jngoò xita nchiná xi 'ñó ndaà kjoàn nikje chjí xi tsohòkjá; nachrjein inchiòn kis'iin s'eí xi taxki 'ñó ndaà ma. ²⁰ Tikoá tsbijna jngoò xita ima xi Lázaro ki'mì, xi jtsé tjin yijo-la. Yaá bijna xotjoa ni'ya-la jè xita nchiná. ²¹ Xita ima jè, fahajiin xó-la jñà xi-la tsojmi xi kine jè xita nchiná nga bixòngui ímixa; tikoá jñà nañá bijchó xó nga tomàjno jtsé-la. ²² K'e nga k'en jè ndí xita ima, jñà àkjale-la Nainá kiiko; yaá kisikíjnat'aà-la Abraham. Tikoá chaán k'en jè xita nchiná; ikjoàn kisihjiin.

²³ Ya i'nde ts'e mik'en ñanda nga tísíkjeín kjo'in jè xita nchiná, kiskoòtsejèn, kijtseèxkon Abraham nga kjiin tjna; yaá tijnat'aà-la jè Lázaro. ²⁴ Xita nchiná, k'eé 'ñó kiichja kitsò: “¡Na'èn Abraham, chahima-takòn-ná! Tikasín Lázaro nga kàtasíka'nchi jnótsja ya jjiin nandá nga kàtasíkijne 'nchán nijen-na; 'ñó tse kjo'in tìsikjaán i jjiin ni'ín.” ²⁵ Jè Abraham kitsò-la: “Na'èn, tikítsjiin k'e nga tsijni isò'nde, 'ñó ndaà tsijni. Jè Lázaro, kjo'ín kisikjeín, tanga i'ndeí, ndaà tjna ijndé. Ngaji, kjo'ín tìnikjeín. ²⁶ K'oaá s'ín tjin, tikoá jngoò xajngá jñò xi 'ñó nanga kijna-ikòn mé-ne nga mikìi koma ján kotot'aà jñà xita xi i títajna; tikoá xi títajna ján, mìkiì koma kjinchrobà ijndé.”

²⁷ Kitsò jè xita nchiná: “Na'èn Abraham, 'an bitsi'bà-lè tikasín Lázaro ya ni'ya-la Na'èn-na; ²⁸ 'òn ma-ne 'ndsè xi títajna; kàtènojmi-la xi okixi mé-ne nga tikoá mì i kjinchrobà-ne i'nde ts'e kjo'in.” ²⁹ Abraham kitsò-la: “Xita xingui, jyeé tjin-la xojon-la Moisés ko ts'e xita xi kiichja ngajo-la Nainá; jñà kàta'nchré-la!” ³⁰ K'eé kitsò jè xita nchiná: “Majìn, na'èn Abraham, tsà jngoò mik'en xi jye kijtseè kjo'in kjoì keènojmi-la, siikájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne.” ³¹ Jè Abraham kitsò-la: “Tsà mìkiì 'nchré-la Moisés ko xita xi kiichja ngajo-la Nainá, tikoá mìkiì kokjeín-la nas'ín kjoaáya jngoò-la mik'en.”

Xiṭa xi bít'in-ná nga binchaàtsjiaá jé*(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)***17**¹ Jesús kitsò-la xiṭa xi kota'yàt'aà-la:

—Kjit'aà nachrjein s'e xiṭa xi koìt'in-ná nga kinchátsjiaá jé, tanga imā-xó-ne jè xiṭa xi koìt'in.

² Ìsaá-la ndaà koma tsà singui'nó jngod ndajo natsí ís'iin, ikjoàn sikatjen-jiin ndáchikon, mé-ne nga mì jé skinijiin-ne ndí xiṭa xi mochjeén-la nga kòkinda. ³ Ì'een kinda yijo-nò!"Tsà jè xingui ótsji jé xi kondra tsiji, tinókjoa-la nga kàtakixi; tsà sùlkájno jé-la nga mì tì jé kohótsji-ne, tijchàat'aà-la. ⁴ Tsà itod k'a nga jngod nachrjein ótsji jé xingui xi kondra tsiji, koa tsà sùlkájno jé-la koa tsà itod k'a nga jngod nachrjein kjoìkon-lè, kitso-lè: "Mì tì kù k'oa s'iin-na", tsà k'oa kitso-lè, tijchàat'aà-la.**K'e nga mokjeiín-ná it'aà ts'e Jesús**⁵ Jñà xiṭa xi tsibíxáya-la Na'è-ná Jesucristo kitsò-la:

—Tisìko-nájen mé-ne nga isa 'nó ndaà kòkjeiín-najen it'aà tsiji.

⁶ Jè Na'è-ná k'ée kitsò:

—Jñò, tsà tà okji kòkjeiín-nò koni kji xojmá mostaza nga itsé kji, koma k'oín-là yá xanchroè jè: "Chjínèyi yijo-lè, ikjoàn ya kàtatjen-jiin ndáchikon"; jè yá, k'oaá s'ín sùkitasòn-nò.

Xá-la chi'nda⁷ Jñò, tsà tíjna jngod-nò chi'nda xi kàfì síkínchi nchraja, o xi kàfì ka'ndà tíndsó, k'e nga kjoì-ne nga kàfì síxá, ɔa k'oín-là: "Tijni, tijnat'eii ímixa"? ⁸ Majìn, a mìtsà tã sa k'oín-là: "Tindaà-ná tsojmì xi kókjeen; tíxkóngui nikje-lè; tìya-ná tsojmì xi kókjeen kò xi skiaa. K'e nga jye kjoè koma, ikjoàn tichi koa tioji jì." ⁹ Jè nei-la, tìkoaá mìkù tsjá-la kjonndaà chi'nda-la nga ndaà kàsikitasòn jè xá xi kàsít'in-la; mìtsà tsò-la: "Ndaà chjì-lè." ¹⁰ Tìkoaá jñò, k'e nga jye nikitason yije xá xi tsjá-nò Nainá, k'oaá tixón: "Ngajen, taxkì chi'nda-nájen, tà jè kànikitasòn-jen koni s'ín ki'mì-nájen."

**Kós'ín komà k'e nga jè Jesús, te xit̃a
kisindaà-ne xi t̃bindojno chrjoa yijo-l̃a**

¹¹ Jesús, k'e nga tífi ján naxandá Jerusalén, jahato ya nangui Samaria ko Galilea. ¹² K'e nga jahas'en-jìin jngoò ndí naxandá xi jtoá kji, te xit̃a kiskaajìin ya iya ndiyá xi t̃bindojno chrjoa yijo-l̃a; kjiin chincha-ne ¹³ nga 'nó kiichja kitsò:

—¿Jesús, Maestro, चाहिमा-takòn-nájen!

¹⁴ Jesús, k'e nga kijtseè, kitsò-l̃a:

—Tanguió, takó-là yijo-nò jè no'miì.

K'oaá s'ín komà, k'e nga nchifi-ne, kjòtsjeè-ne yijo-l̃a ch'in xi t̃jín-l̃a. ¹⁵ K'e nga kijtseè yijo-l̃a nga jye kjòndaà-ne ch'in xi t̃jín-l̃a, jngoò-ne xi inchrobà ijngoò k'a-ne; 'nó kiichja nga kitsjaà-l̃a kjondaà Nainá. ¹⁶ Tsasèn-xkó'nchit'aà-l̃a Jesús skanda it'aà nangui, nga kitsjaà-l̃a kjondaà. Xit̃a jè, Samaria i'nde-l̃a.

¹⁷ Jesús kitsò-l̃a:

—¿A mìtsà te ma-ne xi kòmatsjeè-ne ch'in-l̃a? Jñà xi ñijaàn, ¿ñánda títsajna? ¹⁸ ¿A tà jè tà jngoò xit̃a xi xìn nangui-l̃a kànchrobà ijngoò k'a-ne nga tsj̃a-l̃a kjondaà Nainá?

¹⁹ Jesús kitsò-l̃a xit̃a jè:

—Tis̃t̃j̃iin, t'in-ne; koi-né nga mokjeiín-lè nga kòmandaà-ne.

K'e nga jch̃a-l̃a kó s'ín kot̃ixoma Nainá

(Mateo 24:23-28, 36-41)

²⁰ Jñà xit̃a fariseo kiskònangui-l̃a Jesús, kitsò-l̃a:

—¿Kjé-né nga jch̃a-l̃a kó s'ín kot̃ixoma Nainá?

Jesús kitsò-l̃a:

—Koni s'ín ot̃ixoma Nainá mìtsà tsejèn jch̃a-l̃a. ²¹ Mìtsà yá xi kit̃so: “Íí t̃jna ijdé”, ko “Ján t̃jna ján”; nga jyeé t̃jnajiin-nò kó s'ín ot̃ixoma Nainá.

²² Jesús, kiichja-isa; kitsò-l̃a xit̃a xi kota'yat'aà-l̃a:

—Kijchò nachrjein k'e nga komejèn-nò jchaxkòon-ná nga jye kótijnajiin-nò 'an xi Ki'ndí-l̃a Xit̃a xan-l̃a yijo-na, tanga nachrjein jè, mìkii jchaxkòon-ná. ²³ K'oaá kit̃so-nò xit̃a: “Chítsejèn-là ijdé, chítsejèn-là ján.” Tanga kì kii mokjeiín-nò, t̃k̃oaá kì kii onguít̃j̃ingui-là nas'ín k'oa kit̃so-nò. ²⁴ Koni ma ni'ín ch'on k'e nga ote, ma iseèn kó ok̃ji nga jngoò it̃jandii, k'oaá s'ín koma k'e nga kijchò nachrjein nga kjoiaa ijngoò k'a xi Ki'ndí-l̃a Xit̃a xan-l̃a yijo-na. ²⁵ Tanga 'an xi Ki'ndí-l̃a

Xit̄a xan-la yijo-na, ítjòn, tse kjo'in siikjaán; jñà xit̄a xi t̄jín n̄achrjein i'ndeì, kochrjekànguì-na. ²⁶Koni s'ín komà jñà n̄achrjein ts'e Noé, k'oaá t̄is'ín komà jñà n̄achrjein k'e nga kjoiaa ìjngod̄ k'a 'an xi Ki'ndí-la Xit̄a xan-la yijo-na. ²⁷Xit̄a, tsakjèn, kits'iì, chixàn íchj̄a k̄o íchj̄ín skanda jè n̄achrjein nga jahas'en ni'ya chitso jè Noé, ìkjoàn j'iì jtsí xkón, yaá jyehesòn yije xit̄a kóhotj̄ín. ²⁸K'oaá t̄is'ín komà n̄achrjein ts'e Lot [xit̄a xi tsiniì kitsò-la Abraham]. Jñà xit̄a tsakjèn, kits'iì, tsatse tsojmì, tsat̄j̄na tsojmì, tsibítj̄e tsojmì, tsibíndaà ni'ya; ²⁹tanga jè n̄achrjein nga itjojiìn jè Lot ya naxandá Sodoma, ts'a jtsí ni'ín xi ngajmì inchrobà-ne xi nguì chijo azufre, yaá jyehesòn yije xit̄a kóhotj̄ín. ³⁰K'oaá s'ín komà jè n̄achrjein k'e nga 'an kítj̄ojen ìjngod̄ k'a xi Ki'ndí-la Xit̄a xan-la yijo-na.

³¹Jè xi t̄jnasò'nga ni'ya-la, kì t̄i kii nchrobájen-ne nga skoé tsojmì xi 'ncha ni'ya-la; t̄ikoaá jè xi t̄isíxájiìn nangui-la kì t̄i kii nchrobá-ne ni'ya-la. ³²T̄ikítsjeèn koni s'ín komàt'ín chjoón-la Lot. ³³Nit̄a yá xit̄a xi mejèn-la kochrjetj̄i yijo-la nga mì mé kjo'in sakò-la, tà saá siichija-né k̄o kjo'in kíjnajiìn; tanga jè xi t̄jñandaà nga tsjá yijo-la, jè-né xi k̄itjokàjiìn kjo'in nga it'aà ts'an ndaà kíjna.

³⁴K'oaá xan-nò, jè nit̄jen k'e nga okoma, t̄jín ni'ya ñánda jò xit̄a kjoòsòn n̄achan, jngod̄ t̄jámiitjen nga kjik̄o Cristo, xi ìjngod̄ sijna-né nga kjo'in s'e-la. ³⁵T̄ikoaá t̄jín ni'ya ñánda jò íchj̄ín nchi'o na'yo, jngod̄ t̄jámiitjen nga kjik̄o Cristo, xi ìjngod̄ sijna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁶Jò xit̄a xi nchisíxángui rancho-la, jngod̄ t̄jámiitjen nga kjik̄o Cristo, jè xi ìjngod̄ sasijna-né nga kjo'in s'e-la.

³⁷Jñà xit̄a kiskònangui-la Jesús:

—¿Ñánda-ne nga k'oas'ín komà Na'èn?

Jesús kitsò-la:

—Ya ñánda kijna cho k'en, yaá kítsajnajt̄ín jñà líké.

Kjoa xi mangásòn ts'e chjoón ka'àn k̄o xit̄axá ts'en

18 ¹Jesús t̄ikoa tsibénojmí jngod̄-la kjoa xi mangásòn nga mochjeén-né nga mìkii siìndaajñáa inima-ná; n̄achrjein inchijòn k̄inókjoat'aà-lá Nainá. ²Kitsò-la:

—Jngod̄ naxandá ñánda t̄jna jngod̄ xit̄axá xi mìkii beèxkón Nainá t̄ikoa mìkii beèxkón xit̄a xi kj'eíí. ³T̄iya-ne naxandá jè, t̄jna jngod̄ chjoón ka'àn xi f'iìkon k̄jit'aà xit̄axá jè nga tsò-la:

“Tìndaàjìin-ná kjoa ts'e kondra-na.” ⁴Jè xitá xi tjin-la xá, mìkii xátì tsibìndaàjìin-la, tanga xi komà iskan kisikítsjeèn nga tsibìndaàjìin-la jè chjoón mé-ne nga mì ta tsja siji-ti-la. Kitsò jìin inima-la: “Nas'in mìkii bexkoán Nainá, tikoá mìkii bexkoán xita, ⁵tanga chjoón jè, 'nó tísisii-na, koií kjoa-la nga kìndaàjìin-la mé-ne nga mì ta tsja i kjoifkon-na, mì ta tsja 'an siji-ti-na.”

⁶Kitsò Na'èn-ná:

—Tiná'ya-là koni tsò xitaxá xi tsjin-la okixi. ⁷Nainá, ¿a mìtsà isa ndaà siis'in-la xita-la xi xó k'oas'in jaàjìin-ne nga ko naxrjein ko nitjen 'nó siji't'aà-la? ¿A mìtsà isa niton siis'in-la? ⁸K'oaa xán-nò nga isa xátíya koiindaàjìin-la. Tanga k'e nga kjoiaa ijngòd k'a 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, ¿a sakó-na xita i isò'nde xi mokjeín-la it'aà ts'an?

Kjoa xi mangásòn ts'e xitá fariseo ko xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmi

⁹Jesús tsibénojmi ijngòd-la kjoa xi mangásòn ts'e xitá xi xita kixi tsò-la yijo-la koa ochrjekàngui xi i'nga. Kitsò:

¹⁰—Jò xitá kii nánda tìjna ingo itjòn nga kiichjat'aà-la Nainá: jngòd xi xitá fariseo, xi ijngòd, xita-la xitaxá Roma xi síkíchjítjì tsojmi. ¹¹Jè xitá fariseo, nga síjna kixi, tíchjatjì yijo-la, kitsò: “Nainá, tsjaà-lè kjondaà, ndaà chí-lè nga 'an mì k'oaa s'iaàn koni s'in xita xi kje'eií xi tsjin-la kjoa kixi, xita chijé, xita ts'en, xita chijngui; ni mì k'oaa s'iaàn koni s'in jè xita xi síkíchjítjì tsojmi. ¹²Jò k'a ótijnachjan nga jngòd xomàna; tsjaà-ná xi teya ngats'iì xi sikijne.” ¹³Tanga jè xita xi síkíchjítjì tsojmi, kjiin síjna; skanda majin-la nga kotsejèn ngajmi; tà jè inima-la 'beé-la; tsò: “jNainá, kàtas'e-lè kjohimatakòn xi it'aà ts'an nga xita jé 'mì-na!” ¹⁴K'oaa xán-nò, xita jè, k'e nga kii-ne ni'ya-la, jyeé xita kixi kitsò-la Nainá; tanga jè xita fariseo majin. Koií kjoa-la, nita yá-ne xi 'nga síkíjna yijo-la, isaá nangui kíjna, koa jè xi nangui síkíjna yijo-la, isaá 'nga kíjna.

K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵Tikoaa j'iiko-la ndí ixti mé-ne nga koòt'aà-la tsja; jnà xita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga kijtseèkxon jnà xita xi ijchòko

ndí ixti, tsohótiko. ¹⁶Tanga jè Jesús kiìchja-la jñà ixti; kitsò-la xita-la:

—Tjiì'nde-là jñà ndí ixti nga kàtjanchrobákon-na, ki binchahikon-là. Jñà xi k'oa s'ín tjín inima-la koni ts'e ndí ixti, jñà xi tjín-la kjondaà nga Nainá tíhotíxoma-la. ¹⁷K'oaá xan-nò xi nguì okixi, jñà xi mìkiì kòkjeiín-la koni jngoò ndí ixti nga skoé kjondaà-la Nainá nga jè kotíxoma-la, mìkiì kjoahas'en-jiiìn ñánda tíhotíxoma Nainá.

Jngoò xita xi 'ñó nchiná

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸Jngoò xi xita sko-la kiskònangui-la Jesús kitsò:

—Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nita kjé-ne?

¹⁹Jesús kitsò-la:

—¿Mé-ne nga xita ndaà 'mì-ná? Nijngoò xita xi ndaà; ta jngoò jè Nainá xi ndaà. ²⁰Jyeé tíjiìn-lè kó tsò kjotíxoma: “Kì kjoa chijnguí 'nì, kì xitaá nìk'in, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nokjoi it'aà ts'e xita xi kj'eíí, chaxkoín na'èn-lè kò nea-lè.”

²¹Xita jè kitsò:

—Ngats'iì kjotíxoma koi, jyeé kisikitasoàn kó nga sa chítia.

²²K'e nga kiì'nchré Jesús, kitsò-la:

—Nguì jngoò kjoa chija-lè: tatjini yiji kóhotjín tsojmì xi tjín-lè; ikjoàn tika'bí-la xita ima mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmì. Ikjoàn nchrobátjngui-ná.

²³Xita jè, k'e nga kiì'nchré, tà kjòbaá-la, koií kjoa-la nga 'ñó nchiná. ²⁴Jesús, k'e nga kijtseè nga 'ñó ba kis'e-la kitsò:

—Jñà xita nchiná, 'iín koma-la nga kjoahas'en-jiiìn ñánda tíhotíxoma Nainá! ²⁵Isaá mì 'in koma-la jngoò cho camello nga kjoahas'en xkon nindoò xi tjahaña-ne nikje, mì k'oaá-ne koni jngoò xita nchiná xi 'ñó tjín-la tsojmì nga koma kjoahas'en-jiiìn ñánda tíhotíxoma Nainá.

²⁶Jñà xita xi kiì'nchré kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokàjiìn kjo'in?

²⁷Jesús kitsò-la:

—Jè kjoa xi mìkiì koma-la xita, Nainá komaá-la.

²⁸K'eé kitsò Pedro:

—Na'èn, ngajen, jyeé kiníkítsajna yije-jen tsojmì xi tjín-najen nga tjaàtjngui-lèjen.

²⁹Jesús kitsò-la:

—Okixií xi xan-nò, ngats'iì xita xi kitsjiìn-takòn ni'ya-la, na'è-n-la, 'ndse, chjoón-la, ixti-la, nga mejèn-la k'oas'ín siijchá yijo-la koni s'ín otíxoma Nainá, ³⁰ngats'iì xita koi, tsojmì xi kisikítsajna, isaá tse tjoé ngajo-la jñà nachrjein xi titsajnaá i'ndeì i isò'nde; koa jñà nachrjein xi sa nchrobá, s'eé-la kjoabinachon nita kjé-ne.

Jesús, ijngòò k'a tsibénojmí kjoabiyaà-la

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹Jesús kiichjat'aà xìn-la xita-la xi tejò ma-ne, kitsò-la:

—I'ndeì, ján onguiá Jerusalén; yaá kítasòn yije ngats'iì kjoa xi tjít'aà xojon it'aà ts'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, koni s'ín kiskii xita xi kiichja ngajo-la Nainá. ³²Yaá siingatsja-na it'aà ts'e xita xi mìtsà xita judío; kijnokeè-na; ch'o siiko-na; kiichrájno-na; ³³kojà-na, ikoàn siik'en-na; tanga xi koma jàn nachrjein kjoaáya-na.

³⁴Tanga jñà xita-la mìkii kjòchiya-la 'én xi tsibénojmí-la; tjí'maá-la; mìkii jahas'en-jiìn-la koni s'ín kitsò Jesús.

Kós'ín kisindaà-ne Jesús jngòò xita xi mìkii

tsejèn-la ya naxandá Jericó

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵K'e nga jye tímachrañàt'aà nga kijchò Jesús ya naxandá Jericó, jngòò xita ima xi mìkii tsejèn-la tíjna indii ndiyá; tísíjé kjotjò ton. ³⁶Xita jè, k'e nga kiì'nchré nga kjìn xita nchifa, kiskònangui mé kjoa xi tíma. ³⁷K'eé kitsò-la xita nga jè Jesús xi Nazaret ts'e tífahato. ³⁸K'eé 'nó kiichja, kitsò:

—;Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David [nga jì tíjna ngajo-la], jchahimatakòn-ná!

³⁹Jñà xita xi tíjma ítjòn, tsohótiko nga jyò kàtìjna; tanga jè, isaá 'nó kiichja nga kitsò:

—;Jì xi ya nchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá ítjòn David, jchahimatakòn-ná!

⁴⁰K'eé tsasijna Jesús; kitsò: “Nchrobákoò.” K'e nga ijchò kasit'aà chrañà-la kiskònangui-la, kitsò-la:

⁴¹—;Mé xi mejèn-lè nga siiko-lè?

Jè xita xi mìkii tsejèn-la, kitsò:

—Na'è-n, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

⁴² Jesús kitsò-la:

—¡Kàtatsejèn-lè! Koi-né nga mokjeín-lè nga kòmandaà-ne.

⁴³ Xità jè, nitoón kjòtsejèn-la, ikjoàn kiitjingui-la Jesús; jeya kisikíjna Nainá. Ngats'iì xità naxandá xi kijtseè kjoa koi, tìkooá jeya kisikíjna Nainá.

Jesús kò Zaqueo

19 ¹ Jesús k'e nga ijchò naxandá Jericó, tsibíts'ia nga jahas'en-jiìn naxandá. ² Ya tíjna jngoò xità xi 'mì Zaqueo xi xità sko-la jñà xità-la xitaxá Roma xi síkíchítì tsojmì; tìkoo 'nó xità nchiná. ³ Mejèn-la nga skoexkon yá-né xi 'mì Jesús; tanga mikii ma kotsejèn-la nga kjìn ma-ne xità, nga jtobá kji Zaqueo. ⁴ K'eé tsangachikon ítjòn, ikjoàn tsijin-jno jngoò yá sicómoro nga mejèn-la skoexkon Jesús koni s'ín kjoahato. ⁵ K'e nga jahaya ndiyá Jesús, kiskoòtsejèn mijìn k'oa kijtseèxkon Zaqueo nga ya tíjna'a yá; kitsò-la:

—Zaqueo, nitoón titajiin, i'ndeì mochjeén-né nga ya siikjája ni'ya-lè.

⁶ Zaqueo, nitoón tsitajen. Tsjaá komà-la nga kitsjaà'nde-la ni'ya-la. ⁷ Jñà xità k'e nga kijtseè nga ya kisikjája ni'ya-la

Zaqueo, tsibíts'ia nga kiichjajno-la Jesús; kitsò nga ya kisikjáya ni'ya-la xita xi jé tjín-la. ⁸K'eé tsasijna kixi Zaqueo, kitsò:

—Na'èn, osen tsojmì xi tjín-na tsjaà-la xita ima; koa tsà tjín xita xi 'an kiskoðnachaàn-la, ñijòn k'a kokji tsjaà ngajo-la.

⁹Jesús kitsò-la:

—Ngats'iì xita nei-la ni'ya jè, nàchrjein i'ndeì, jyeé kòbitjokàjiin kjoa ts'e jé-la, koí kjoa-la nga k'oas'ín mokjeíin-la Zaqueo koni jè xita jhínga-la Abraham.

¹⁰'An xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, koí xá j'i-na nga j'i katsjià xita xi kichijà, tikoá j'i kàchrjekajñaà jé-la xita.

Kjoa xi mangàsòn xi okóya kjoa ts'e ton

(Mateo 25:14-30)

¹¹Jña xita, k'e nga nchi'nchré-la Jesús, koni s'ín tíbénójmí kjoa koi, k'oaá s'ín kisikítsjeèn nga yaá koíts'ia nìton nga kotixoma Nainá; nga jè Jesús, jyeé kjomeè bijchó chraña Jerusalén. Koí kjoa-la, Jesús, tsibénójmí jngòd-la kjoa xi mangàsòn nga mìtsà k'oas'ín koma.

¹²Kitsò-la:

—Jngòd k'a, jngòd xita xi tje-la xita ítjòn kii jngòd nangui ñánda 'ño kjiin nga tjoé-la xá ítjòn, ikjoàn kjinchrobà-ne k'e nga jye tjoé-la xá. ¹³Tanga k'e nga tikj'eè bitjo xita jè, te xita chi'nda-la kiichja-la nga tse ton kisingatsja nga jngòd ìjngòd; kitsò-la: “Chjóé ton koi, tixáko skanda k'e nga kjoì-na.” ¹⁴Tanga jña xita xi tiya-ne naxandá-la nga jtikeè komà, kisikasén-tjìngui i'nga-la xita xi kitsò-la xitaxá ítjòn: “Majìn-najen nga jè xitaxá jè kotixoma-najen.”

¹⁵Tanga jè xita jè, k'e nga jye kitjóé-la xá, j'iì ìjngòd k'a-ne nangui-la. Ikjoàn kiichja-la ngats'iì xita chi'nda-la xi kisingatsja ton mé-ne nga skoe kó tjín kisikijne ki'ndí-la jè ton xi kisingatsja nga jngòd ìjngòd. ¹⁶Jè xita xi j'iì ítjòn kitsò: “Na'èn, ton-lè xi kinìngatsja-ná, te k'a okji kisikijnesòn ki'ndí-la.” ¹⁷Jè xitaxá ítjòn kitsò-la: “Ndaà tjín; ngaji, chi'nda ndaà-né; ndaà kinikjiin ton xi chiba kjòngatsjei; i'ndeì, te naxandá sìnngatsja-lè xi jì kotixoma-la.” ¹⁸Ijchò ìjngòd xi ma-ne jò chi'nda, kitsò: “Na'èn, ton-lè xi kinìngatsja-ná, 'òn k'a okji kisikijnesòn ki'ndí-la.” ¹⁹Jè xitaxá ítjòn kitsò: “Tikoá ngaji, 'òn naxandá sìnngatsja-lè xi jì kotixoma-la.”

²⁰ 'J'iì ìjngòò xi kitsò: "Na'èn, ì tíjna tòn-lè xi kinìngatsja-ná. Ndaà tsibìtjòà; pahitò tsibìjté'ñoá. ²¹ Kitsakjoón-lè; ngaji, xìta jti-takòn-né; chjoí xi mì ngají tsibìjni tìkoà bixkoí xi mì ngaji tsibìtjii." ²² Jè xìtaxá ítjòn kitsò: "Ngaji xi chí'nda ch'o 'mì-lè; tìjè-ne 'én xi nokjoì sinè-lè jé, nga si: xìta jti-takòn-né; chjoí xi mì ngaji tsibìjni tìkoà bixkoí xi mì ngaji tsibìtjii. ²³ Tsà jye tíjiin-lè, ¿mé-ne mì yaá kinìkìjna-ne tòn-na ya banco nga kisikijnesòn ki'ndí-la mé-ne k'e nga kjoì ìjngòò k'a-na sìnagsja-ná tòn-na?" ²⁴ K'eé kitsò-la jñà xìta xi ya títsajna: "Chjaà'an-là tòn; jè tjiì-là xìta xi te k'a kisikijnesòn." ²⁵ Jñà xìta xi oki'mì-la kitsò: "Na'èn, ìxìta jè, jyeé kò te k'a kotjín tjín-la!" ²⁶ Jè xìtaxá ítjòn kitsò: "K'oaá xán-nò, ngats'iì xi tjín-la, k'oií-isa-la; tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la mé xi chiba tjín-la. ²⁷ Tìkoà jñà xìta kondra-na xi majìn-la nga 'an kotiixoma-la, nchrohóko-ná ijndé, tìk'eèn nga nguixkoaàn."

K'e nga jahas'en Jesús ya naxandá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸ K'e nga jye okitsò Jesús, kiì ítjòn-la xìta-la nga kiìko ján Jerusalén. ²⁹ K'e nga jye ijchò chraña jñà naxandá xi 'mì Betfagé ko Betania ya chrañat'aà-la jè nindoò xi 'mì Yá Olivo, kisikasén jò xìta xi kota'yàt'aà-la. ³⁰ Kitsò-la:

—Tanguió ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján; k'e nga kijchòò, yaá sijnat'aà'ño jngòò ndí búrró ki'ndí xi nì sa yá xìta bijnasòn-la. Chíjnda'ño, nchrohóko. ³¹ Tsà yá xi kjònangui-nò, tsà kitso-nò: "¿Mé-ne chíjnda'ño-nò?" tìn-là: "Jè xó Na'èn-ná Jesús kochjeén-la."

³² Kii jñà xìta-la; k'oaá s'ín kisakò-la koni s'ín tsibénojmí-la Jesús. ³³ K'e nga nchikìjnda'ño ndí búrró ki'ndí, kitsò nei-la:

—¿Mé-ne chíjnda'ño-nò ndí búrró?

³⁴ Jñà xìta-la Jesús kitsò:

—Jè xó kochjeén-la Na'èn-ná Jesús.

³⁵ K'e nga ijchòko ñanda tíjna Jesús, jñà kisikjeén nikje-la nga tsohótsa-la ndí búrró; ikjoàn kisikijnasòn-la. ³⁶ Koni s'ín tífi Jesús, jñà xìta tsohójngòò nikje-la ya iya ndiyá. ³⁷ K'e nga jye kjòchrañat'aà nga nchifjen ya nindoò Yá Olivo, ngats'iì xìta xi kota'yàt'aà-la xi tjiìko tsibíts'ia nga 'ño kiìchja xi ngui tà kjotsja-la nga kitsjaà-la kjondaà Nainá nga koií kjoa-la jñà kjojkón xi jye kijtseè. ³⁸ Kitsò:

—Mé tà ndaà-là jè xitaxá ítjòn xi jè nchrobá ngajo-là Nainá. Tjín kjoa'nchán it'aà ngajmii. Tíkoa tjín kjoajeya.

³⁹ Jñà xitá fariseo xi ya taña tjíko xitá kjin kitsò-là:

—¡Maestro, jchitikoji xitá xi kota'yàt'aà-lè!

⁴⁰ Tanga jè Jesús kitsò-là:

—K'oaá xán-nò tsà jñà xitá koi kítsajnajyò, jñà ndajo kichja.

⁴¹ Jesús, nga jye ijchò chraña naxandá Jerusalén, k'e nga kijtseèxkon, kiskindâyakeè xi it'aà ts'e naxandá. ⁴² Kitsò:

—Jñò xi xitá naxandá Jerusalén 'mì-nò, tsà jè-là-ne naxrjein i'ndei kòkjeiín-nò it'aà ts'e jè kjoa xi tsjá-nò kjoa'nchán; tanga i'ndei, tjí'maá-nò. ⁴³ Kjoíi naxrjein k'e nga jñà kondra-nò koìndii-nò chrjó ndajo, sùikinda-nò kò kít'aà-nò nga jngod ítjandiì. ⁴⁴ Jngod k'a sùikjehesòn-nò, sùik'en yijéè-nò; níí tì jngod ndajo siyijòsòn-là xíkjin. Koíí jé xi koma-nò nga mìkii kiyaxkoòn Nainá k'e nga j'ii katsejèn-nò.

Kíí komà k'e nga jè Jesús tsachrje xitá xi otíjna tsojmì ya ingo ítjòn ts'e Jerusalén

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵ Jesús jahas'en ya ñanda kijna ingo ítjòn, ikjoàn tsibíts'ia nga tsachrje jñà xitá xi nchihotíjna kò xi nchihotse tsojmì; ⁴⁶ kitsò-là:

—K'oaá s'ín tíchja Xojon xi tjít'aà 'Én Tsjeè-là Nainá:

“Ní'ya-na, ní'ya ts'e ochikon-né, tanga jñò, nguijo-là xitá chijé titsa'nè.”

⁴⁷ Jesús, naxrjein inchijòn tsakóya-là xitá ya nditsin ingo ítjòn; jñà xitá sko-là no'mii, xitá xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés, kò jñà xitá sko-là naxandá, nchihótsji'nde-là nga mejèn-là sùik'en Jesús. ⁴⁸ Tanga mìkii kisakò-là kó s'ín sùiko nga jñà xitá naxandá, 'ñó ndaà nchi'nchré-là koni s'ín tsò 'én xi tíbénojmí.

Kjotíxoma-là Jesús

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 ¹ Jngod naxrjein, k'e nga jè Jesús tíhokóya-là xitá 'én ndaà-là Nainá ya nditsin ingo ítjòn, ijchò xitá sko-là no'mii kò xitá xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés; kjihijtako xitá jchínga. ² Kitsò-là:

—Koatìn-nájen, ¿mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'nì?
¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma koi?

³Kiichja Jesús, kitsò:

—Tikoá 'an, jngod kjoa skònangui-nò. Koatìn-ná: ⁴¿Yá xi kitsjaà-là kjotíxoma Juan nga kis'iìn bautizar xita? ¿A Nainá-né xi tjna ngajmì, o xi tà xita-né?

⁵Jñà xita koi k'eé tsajoóya-ne; kitsò-là xíkjin:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-là kjotíxoma”, kitsò-né: “¿Mé-ne nga mìkì kòkjeiìn-nò it'aà ts'e?” ⁶Tikoá tsà kixoán: “It'aà ts'e xita-né”, jñà xita naxandá ndajoó koi'nè-ná nga k'oaá s'ín mokjeiìn-là nga jè Juan xi kiichja ngajo-là Nainá. ⁷K'eé kitsò:

—Mìkì 'ya-jen yá xi kitsjaà-là kjotíxoma.

⁸Jè Jesús, kitsò-là:

—Tikoá 'an, mìkì k'oa xán-nò yá-né xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn.

Kjoa xi mangásòn ts'e jñà chi'nda ts'en

(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

⁹Ikjoàn tsibíts'ia Jesús nga kiichja-là xita naxandá; tsibénojmi jngod-là kjoa xi mangásòn, kitsò:

—Jngod k'a jngod xita tsibítje toò uva, ikjoàn kisikìña-là xita xi k'eií nga kisixásòn; jè nei-là nangui, kjiìn nó kiì.

¹⁰K'e nga ijchò nachrjein nga jye kòjchá toò uva, jè nei-là, kisikasén jngod chi'nda-là nga tjoé chiba-là chjí-là toò uva xi jè oko-là; tanga jñà xita xi kisixásòn nangui, tà kiskaàn-ko-né, tà kisikasén tiyaá-ne. ¹¹Xi komà iskan, jè nei-là nangui ijngod xita chi'nda-là kisikasén; k'oaá tis'ín kisiko; kiskaàn-ko, ch'o kisiko, ikjoàn kisikasén tiya-ne. ¹²Ijngod kisikasén xi ma-ne jàn xita chi'nda; tà ngásòn kisiko; kisiki'on, koa tsachrjekàjiìn nangui-là.

¹³'K'eé kitsò jè nei-là nangui: “¿Mé xi s'iaàn? Jè-la sikasén ki'ndí-na xi 'ñò tsjakeè; jè-la xi skoexkón.” ¹⁴Tanga jñà xita chi'nda koi, k'e nga kijtseèxkon, kitsò-là xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjotjò-là i'nde; s'ik'eén mé-ne nga tsaján koma i'nde.”

¹⁵Tsachrjekàjiìn ya ñánda títje toò uva; ikjoàn kisik'en.

'Jñò, ¿kó bixón? Nei-là nangui, ¿mé xi sìiko xita koi? ¹⁶Kjoí sík'en xita koi; k'eií xita sìngatsja jè nangui ñánda tjin toò uva.

Jñà xita xi nchi'nchré-là Jesús kitsò:

—iNikjé-ne k'oas'ín koma!

¹⁷Tanga Jesús, kiskod'an, kitsò-la:

—Tsà majìn, ¿kó bixón? ¿Kó tsòya-ne koni s'ín tíchja Xojon xi tjít'aà 'Én-la Nainá nga tsò?:

“Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjòn,
jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-la ni'ya.”

¹⁸Ngats'iì xi ya kixosòn ndajo jè, koxkoaya-né; kò tsà jè ndajo skanè xita, kochijo-né.

¹⁹Jñà xita sko-la no'miì kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés, mejèn-la nga tijè-ne hora tsobà'nño Jesús, nga jè kjoa xi mangásòn, kiskaàya-la nga kondra ts'e koni s'ín tsibénojmi; tanga jñà xita naxandá kitsakjòn-la.

Kjoa ts'e xi machjítjì tsojmì

(Mateo 21:45-46; 22:15-22; Marcos 12:12-17)

²⁰Jñà xita sko-la no'miì kisikinda; kisikasén-'ma-la xita xi ijchò 'nchré-la xi k'oas'ín kis'iìn koni tsà xita ndaà nga mejèn-la sakòtsji jngoò-la 'én xi ch'o tsò mé-ne nga koma sìingatsja-ne jè gobernador xi tjíya kjotíxoma tsja nga jè koìindaajìiìn. ²¹Jñà xita koi kiskònangui-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen jñà 'én xi nokjoi, ndaà okòdyi; mìkìi chjaajìiìn xita; k'oaa s'ín okòdyi ndiyá-la Nainá koni s'ín tjín xi kjoa kixi. ²²¿A ndaà tjín nga kíchjítjì-jen tsojmì it'aà ts'e xitaxá ítjòn ts'e Roma? ¿A xi majìn-né?

²³Jesús, tik'eé kijtseèya-la nga nchikonachan-la, kitsò-la:

—¿Mé-ne nga mejèn-nò nga 'an chít'aà-ná? ²⁴Takó jngoò-ná tòn. ¿Yá ts'e isén kò 'ín xi tjít'aà?

Kitsò xita koi:

—Ts'eé César xi xitaxá ítjòn ts'e Roma.

²⁵Jesús kitsò:

—Tjiì-lá César xi ts'e César, koa tjii-là Nainá xi ts'e Nainá.

²⁶Ngats'iì 'én xi kiìchja Jesús nga nguixkòn xita naxandá, mìkìi kisakò-la xi koma kohòngui-ne. Tà kjòxkón-la; tà saá tà jyò tsibìtsajna.

Kós'ín kiskònangui kjoa ts'e nga faáya-la mik'en

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷Jñà xita saduceo xi mìkìi mokjeiín-la nga faáya-la xita xi jye k'en ijchò kjònangui-la Jesús, kitsò-la:

²⁸—Maestro, Moisés, k'oaá s'ín kiskii: Tsà jngoò xitá xi kiyá 'ndse, tsà tsjin-la ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-la mik'en, tije-ne 'ndse kixan-ko ijngoò k'a-ne mé-ne nga s'e-la ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁹Kis'e xó jngoò k'a xitá xi itoò komà 'ndse. Jè xi síjna íjtòn, kis'e xó-la chjoón; tanga mikii kis'e-la ixti skanda kóni nga k'en. ³⁰Jè 'ndse xi ma-ne jò, chixàn-koó; tikoáá k'e nga k'en, mikii kis'e-la ixti. ³¹Chjoón jè, chixàn-koó xi ma-ne jàn; k'oaá xó s'ín chixàn-ko ngats'iì nga itoò 'ndse, tanga nijngoò xi kis'e-la ixti skanda k'e nga k'en. ³²Xi komà iskan, tikoáá k'en jè chjoón. ³³K'e nga tsà kjoaáya-la, nga itoò 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-la koma? Nga jñà tsibitsajnakò nga itoò 'ndse.

³⁴Jesús, k'eé kitsò-la:

—Jñà xitá xi tjin nachrjein i'nde, ko chjoón ko x'in, bixan-né. ³⁵Tanga jñà xitá xi Nainá okitso nga ok'in-la nga kjoaáya-la nga kítsajna isò'nde xi sa kjoí, mì tì kii kixan-ne. ³⁶Tikoáá mì tì kii kiyá-ne. K'oaá s'ín ngàsòn kítsajnakon koni àkjale; yaá kítsajnakò Nainá nga ixti-la ma nga jye kòfaáya-la. ³⁷Tijè-ne Moisés k'oaá s'ín okóya nga jñà xi jye k'en, kjoaáya-la. K'oaá s'ín tít'aà xojon it'aà ts'e yá na'yá xi títì k'e nga tsò Moisés: “Jè xi Nainá 'mì-lá, tikoáá Nainá tsò-la Abraham, Isaac, ko Jacob.” ³⁸Jñà xi jye k'en, mìtsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! It'aà ts'e Nainá, ngats'iì-né nga títsajnakon.

³⁹K'eé kiichja xitá xi okóya kjoíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, kitsò:

—Maestro, kixí kjoa 'én xi nokjoì.

⁴⁰Nì tì jngoò xitá xi kjò'ñó-ne ikon nga kiskònangui-isa-la.

Ñánda kitjen-la Cristo [xitá xi xó kisikasén-ne Nainá]

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹Jesús kitsò:

—¿Mé-ne kòtsò-ne jñà xitá nga jè xi Cristo, [xitá xi xó sikkasén-ne Nainá], nga ya kjinchrobàt'aà-ne tje-la xitaxá íjtòn David? ⁴²Tijè-ne David, tsò xojon-la ya ts'e Salmo:

Jè Nainá kitsò-la Cristo, jè xi otíxoma-na:

“Tijnat'aà-ná i kixi-na,

⁴³skanda k'e nga sikkítsajnanguia kondra-lè ñánda nchasòn ndsokoiì nga 'an, jye kisikijne-la.”

⁴⁴Jè David, tsà kòs'ín kitsò-la Cristo, ¿kó s'ín tjin-ne nga ya nchrobát'aà-ne tje-la David?

Kii kitsò Jesús it'aà ts'e xita xi okóya kjotixoma-la Nainá

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

⁴⁵K'e nga nchi'nchré ngats'iì xita naxandá, Jesús kitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la:

⁴⁶—Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tikoaá tsjaá ma-la nga ndaà beèxkón xita xi kje'eí, ndaà síhixat'aà ya nditsin. Tikoaá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, kò mejèn-la nga jñà kítsat'aà ítjòn ímixa k'e nga kjèn xita nãnda tjin s'eí. ⁴⁷Faá'an ni'ya-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la. Ikjoàn 'nó ndojò fikò ochikon-la nga mejèn-la nga bitsajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xita koi isaá tse kjo'in s'e-la.

Ton xi kitsjaà kjotjò chjoón ka'àn xi 'nó ima

(Marcos 12:41-44)

21 ¹Jesús k'e nga kiskoòtsejèn, kijtsee xita nchiná xi 'nó tjin-la ton nga nchibítsajnaya ton-la ya kaxa nãnda sinchá ton kjotjò-la Nainá. ²Tikoaá kijtsee jngoò chjoón ka'àn xi 'nó ima nga tsibítsajnaya jò ndí ton xi chibachjí chjí-la. ³K'eé kitsò:

—Xi kjoa kixi, k'oaá xán-nò, chjoón ka'àn ima jè, isaá tse ton kòbíjna mì k'oaá-ne ngats'iì xita xi i'nga.

⁴Ngats'iì xita koi xi tjin-la ton, koií tsjá-la Nainá jè xi ningui-la, tanga jè chjoón ima, kàtsjá yijeé ton xi tjin-la xi tímajchá-ne.

K'e nga kiichja Jesús it'aà ts'e ingo kó s'ín tjinè-la nga kixoña

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵Tikoa nchijoóya i'nga-ne xita xi nchikotsejèn-la ingo ítjòn nga ndaà kjoàn ndajo-la; tikoa ndaà kjoàn tsojmì xi kitsjaà kjotjò-la Nainá jñà xita. Jesús kitsò-la:

⁶—Kjoíí nachrjein k'e nga jñà ndajo kò tsojmì xi ndaà kjoàn xi chitsejèn-là, níí tí jngoò siyijòsòn-la xíkjín, kixoña yije-né.

**Seña xi s'e k'e nga nchrobá machraña nacherjein
nga kjoehet'aà isò'nde**

(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

⁷K'eé kiskòngui-là kitsò-la:

—Maestro, ¿mé nacherjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye kochraña nga k'oas'ín koma kjoa koi?

⁸Jesús kitsò:

—Tikindaá yijo-nò nga mì yá xita xi skónachan-nò. Kjin xita kjoí xi 'ín ts'an sìkjeén; kitso: “'An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá]”, tikoá kitso-nò: “Jyeé tjna chraña nacherjein nga 'an kotixoma.” Kì kiì onguítjngui-là. ⁹K'e nga kiná'ya kjoa ts'e kjojchán, kjoasì, kì tsakjoòn-jèn; mochjeén-né nga k'oas'ín koma ítjòn tanga kj'eè tsà jè nacherjein nga kjoehet'aà.

¹⁰Kitsò-isa-la:

—Naxandá skaàn-kjoò xi kj'eíí naxandá. Koá xitaxá koíts'ia nga skaàn-kjoòko xitaxá xi kj'eíí naxandá. ¹¹Ndaà jchán k'oa ch'ón xkón; xkì xi ján naxandá s'e kjinchrá kò ch'in xi 'nó kjan. Ján ngajmì jcha-la kjoxxkón xi ch'o tjin kò xi ch'o kjoàn.

¹²Tanga jñò, ítjòn tsoba'nó-nò xita; kjitjnguikeè-nò kjiko-nò ya ni'ya ingo sinagoga nga ya sindaàjiin. Skinis'en-nò ndayá; kjiko-nò it'aà ts'e xitaxá ítjòn kò ts'e gobernador, tà koí kjoa-la nga mokjeín-nò it'aà ts'an. ¹³K'e nga k'oas'ín komat'ioòn, jè hora nga kénojmi-là xita xi it'aà ts'an. ¹⁴K'oaá s'ín t'è-là takòn, kì tà chjà ítjòn nikítsjeèn kó kixón nga kinókjoaa nga kinchakoo yijo-nò, ¹⁵koí kjoa-la nga 'an, tsjaà-nò 'én tikoá tsjaà-nò kjoa kjin-takòn kó s'ín kinókjoaa mé-ne nga jñà xita kondra-nò mìkiì sìkijne-nò k'e nga chibàkjoò. ¹⁶Skanda jñà sìngatsja-nò xi na'èn-nò, 'ndsè, xinguiòo kò amigo-nò, tikoá sìk'en i'nga-nò. ¹⁷Ngats'ii xita isò'nde kojtikeyè-nò xi kjoa ts'an. ¹⁸Tanga nijngòò tsjaskòò chija. ¹⁹Jè xi kichìkjoa-la kjo'in, kíjnakon inima-la!

²⁰K'e nga jcha naxandá Jerusalén nga kitsee jngòò itjandii-la soldado, k'oaá s'ín tjiin-nò nga jye kjòchraña nga jngòò k'a kjoehesòn yije mé xi tjin. ²¹Jñà xita xi títsajna Judea, kàtanga, kàtji ñanda nindoò choòn; jñà xi títsajna Jerusalén, kàtitjokàjiin naxandá, jñà xi ján títsajna campo, kì tì kiì nchrobá-ne jjiin naxandá-la. ²²Koí kjoa-la nga nacherjein ts'e

kjo'in-né mé-ne nga k̄itasòn yije-ne koni s'ín tíchja Xojon xi t̄jít'aà 'Én Tsjeè-la Nainá. ²³ ¡Ima xó-ne j̄nà íchjín xi ki'ndí 'ya k̄o xi íxti xó nchisíkaki j̄nà n̄achrjein koi, nga 'ñó tse kjo'in s'e it'aà nangui! Xi kjoajti-la Nainá, tse kjo'in koi'nè-la x̄ita naxandá Israel. ²⁴ Tjín x̄ita xi k̄ich̄a machitín kiyá-ne; t̄jikoáá tjín xi kje'íí nangui k̄jiko preso j̄nà x̄ita kjojchán. J̄nà xi mìtsà x̄ita judío, 'ñó ch'o s̄ìk̄o nga skoetoòn j̄nà x̄ita naxandá Jerusalén; j̄nà kotixoma skanda k'e nga k̄itasòn n̄achrjein-la x̄ita koi.

K'e nga kjoíí ijngod̄ k'a-ne Ki'ndí-la Xita

(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

²⁵ ¡Kjoàn jch̄a-la jè ts'oi, sá k̄o ni'ño nga kotsejèn-la seña xi ch'o kjoàn. I it'aà nangui, ngats'iì x̄ita 'ñó tsakjón nga k̄jì'nchré-la nga 'ñó k̄jone nga fì nchrobá ndáchikon. ²⁶ J̄nà x̄ita ch̄iba-la kiyáya-né nga tsakjón k'e nga skoe kjoa xi komat'in isò'nde. Skanda j̄nà ni'ño xi tjín ngajmìi k̄jitiyaá-la. ²⁷ ¡Kjoàn skoe-na x̄ita xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga k̄jinchrobàj̄nà ijìin ifi. Tseé nga'ño k̄o kjoajeya kjoìikoaa. ²⁸ K'e nga kots'ia kjoa koi nga k'oas'ín koma, kixi t̄inchaà, ch̄jímìi'ngaà skoò, tsja t'è-la inima-nò, chíñakjoaa nga jyeé kjòchrañà n̄achrjein nga j̄nò k̄itsajnandejí-nò.

²⁹ K'eé tsibénojmi jngod̄-la kjoa xi mangásòn; kitsò-la:

—Chítsejèn-la yá toò iko, ngats'iì yá xi tjín. ³⁰ K'e nga jye bíts'ia nga bíjts'én xka-la yá, jyeé 'yaà nga nchrobá machrañà chon ndobá. ³¹ K'oaá t̄is'ín tjín, k'e nga jchaa nga k'oas'ín tíma kjoa koi, k̄atasijìin-nò nga jye t̄jnat'aà chrañà-nò n̄achrjein nga jchaa kó s'ín otixoma Nainá.

³² 'Xi okixi, k'oaá xán-nò: Mikìi kiyá x̄ita xi tjín n̄achrjein koi skanda kóni nga jye k̄itasòn yije j̄nà kjoa koi. ³³ Jè ngajmìi k̄o isò'nde kjoehet'aà-né, t̄anga j̄nà 'én-na mìkìi kjoehet'aà; k̄itasòn-né.

³⁴ 'T'een kind̄a yijo-nò; mìkìi bìi'nde nga sítájaajìin inima-nò j̄nà kjoa xi ch'o tjín koni kjoa ch'i, kjoa chrjá'a, k̄o kjoa xi n̄ikájnoò i isò'nde. Tsà k'oas'ín s'een, mìkìi t̄itsajnandaà jè n̄achrjein k'e nga 'an kjoiaa ijngod̄ k'a; tà n̄iton kjoíí n̄achrjein, skañè-nò koni jngod̄ ch'an. ³⁵ K'oaá s'ín komat'in ngats'iì x̄ita xi tjín nga t̄jtsa isò'nde. ³⁶ J̄nò, ndaà t̄itsajna, t̄itsi'ba kijndà nga k̄jít'aà n̄achrjein mé-ne nga s'e-nò nga'ño nga koma kitjoiñoò

ngats'iì kjo'in xi k'oas'in koma, tikoà mé-ne nga mìkii kosobà-nò nga kincha nguixkon Ki'ndí-la Xita.

³⁷K'e nga nachrjein, Jesús, yaá tsakóya ya nditsin ingo ítjòn. K'e nga majnò yaá fisikjáya ya nindoò xi 'mì Yá Olivo. ³⁸Kjìn xita naxandá, f'iìkon ya nditsin ingo ítjòn nga xkì tajnòya; f'iì 'nchré-la mé 'én xi okóya.

Kiís'in tsohótsji'nde-la xita kondra-la Jesús nga tsoba'ñó

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

22 ¹Jyee tímachraña nachrjein nga bitjo s'eí Paxko k'e nga kjèn inchrájin xi tsjin-la na'yo san jña xita judío. ²Jña xita sko-la no'miì ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, nga tsakjón-la xita naxandá, tsohótsji'nde-la kó s'in siko Jesús nga sikk'en.

³Jè xita neií jahas'en-jìin inima-la jè Judas xi tikoà Iscariote 'mì, xi ya itjojìn ts'e xita xi tejò ma-ne xi tsajmeiiko Jesús.

⁴Judas, kiikáko jña xita sko-la no'miì ko xita sko-la xi síkinda ingo ítjòn nga tsajoóya-ne kó s'in siingatsja Jesús. ⁵Jña xita koi, tsjaá komà-la; tsibíndaàjìin nga ton tsjá-la. ⁶Judas, kòkjeiín-la, ikjoàn tsohótsji'nde-la kó s'in siingatsja Jesús nga mìkii skoe jña xita naxandá.

K'e nga jè Jesús tsakjèn-ko xita xi kota'yàt'aà-la

(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

⁷Ijchò nachrjein-la s'eí ts'e inchrájin xi tsjin-la na'yo san, k'e nga k'oas'in tjínè-la nga biyaà orrè xi bíxteèn jní-la xi it'aà ts'e s'eí Paxko. ⁸Jesús kisikasén Pedro ko Juan, kitsò-la:

—Tanguió kindaa tsojmì xi kjoa ts'e s'eí Paxko mé-ne nga kichiaá.

⁹Jña xita-la kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Ñánda mejèn-lè nga konguí kindaa-jen?

¹⁰Jesús kitsò:

—K'e nga kitjás'en-jñòè naxandá, ya skakjoè jngoè xita x'in xi 'yajen jngoè nisa nandá. Tanguítjìngui-là skanda ya ñánda kjoahas'en ni'ya. ¹¹Kot'in-là nei-la ni'ya: “Jè Maestro kjònangui: ¿Ñánda tíjna cuarto-la ni'ya ñánda kókjen-koaa xita xi kota'yàt'aà-na ts'e s'eí Paxko?” ¹²Xita jè, kòkò jngoè-nò cuarto xi tiyà kji xi jye ndaà choòn xi ya tíjnasò'nga ni'ya. Ya tindaà nga kichiaá.

¹³Jñà xit̃a koi, kiì; k'oaá s'ín kisakò-là koni s'ín kitsò-là Jesús. Yaá tsibindaà tsojmì xi kokjen kjoa ts'e s'eí Paxko.

¹⁴K'e nga ijchò hora nga kòkjen, Jesús tsibijnat'aà ímìxa ko xit̃a-là xi tsibíxaya-là. ¹⁵Kitsò-là:

—i'Nó tìsikìtsjeèn nga mejèn-na kókjen-ko-nò ts'e s'eí Paxko nga tikj'eè fì-na kjoa biyaa! ¹⁶K'oaá xán-nò nga mì tì kiì kókjeen-na s'eí Paxko skanda k'e nga kitàsòn yije kjoa ts'e s'eí Paxko jñà nachrjein k'e nga Nainá kotìxoma.

¹⁷K'eé kiskoé jngoò chitsín, kitsjaà-là kjondaà Nainá, kitsò:

—Chjóé, tika'bí-là xinguiò; ¹⁸k'oaá xán-nò nga mì tì kiì ski-na vino skanda k'e nga kotìxoma Nainá.

¹⁹Ikjoàn kiskoé inchrajín, kitsjaà-là kjondaà Nainá, kisixkoaya, kitsjaà-là xit̃a-là, kitsò:

—Inchrajín jè, yijo-na-né nga 'aán kiyá ngajo-nò. K'oa tìs'ín t'een nga tixkoaya inchrajín, mé-ne nga koìtsjeèn-nò xi it'aà ts'an.

²⁰K'e nga jye tsakjèn, k'oaá tìs'ín kis'iìn; kiskoé chitsín, kitsò:

—Chitsín jè, jè-né xi kjoa xit̃se xi bindaàjìin-ko-nò xi it'aà ts'e jní-na xi xíxteèn xi kjondaà tsajòn nga makixiya kjoa.

²¹Ií tijnat'aàko-ná ímìxa, jè xit̃a xi sìngatsja-na it'aà ts'e xit̃a kondra-na. ²²Xi okixi, 'an xi Ki'ndí-là Xit̃a xan-là yijo-na, tijnè-na nga kiyá. Tanga, jìma xó-ne jè xit̃a xi sìngatsja-na!

²³Jñà xit̃a-là tsibíts'ia nga kiskònangui-là xíkjín, kitsò:

—¿Yá-né xi k'oas'ín sìngatsja?

Yá-né xi tìjna ítjòn

²⁴Jñà xit̃a-là tsajoókjoò xi kjoa ts'e yá-né xi tìjna ítjòn.

²⁵Jesús kitsò-là:

—Jñà xit̃axá ítjòn-là xi mìtsà xit̃a judío, 'nó beètoòn xit̃a naxandá-là, tanga jñà xit̃axá koi, tsò-né nga ndaà xit̃a. ²⁶Tanga jñò, mìkiì k'oas'ín s'een. Jè xi tìjna ítjòn, ìsáá nangui kàtijna; jè xi otíxá, tà saá jè kàtama chi'nda. ²⁷¿Yá-né xi tìjna ítjòn? ¿A jè xi bijnat'aà ímìxa, o xi jè xi bíya tsojmì? ¿A mìtsà jè xi bijnat'aà ímìxa? Tanga i'ndeì, mìkiì k'oas'ín koma. 'An, tijnajìin-nò koni jngoò xit̃a chi'nda xi síxá-nò.

²⁸'Skanda kó-ne nga tàts'en-là kjoa, jñò-nò xi titsajnakò kjit'aà-ná nit̃a mé kjoa xi tímat'ian. ²⁹Koiì kjoa-là nga 'an sìngatsja-nò kjotìxoma nga jñò kotìxomaà koni s'ín kisingatsja-na Nainá xi Na'èn-na, ³⁰mé-ne jñò, ya kichioò tìkoà

s'iioo ya it'aà ímìxa-na ñánda tìhotìixoma, tìkoa ya kìtsajnasòn íxìle ts'e k'jotìxoma nga jñò, kíndaàjìin-là xìta xi tejò tje-la ts'e naxandá Israel.

'Én xi kùichja Jesús nga jè Pedro k'jò'mat'in

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Kùichja-isa Na'è-ná, kitsò:

—Simón, Simón, jè xìta neí k'isijé'nde nga mejèn-la 'ñó skót'aà-nò. K'e nga skót'aà-nò, yaá jcha-la yá-né xi ndaà kò xi mìkìi ndaà, koni s'ín nìkò trigo nga matsjeè.

³² 'Tanga 'an, tsibìtsi'batji-lè mé-ne nga mì jchijat'aà-lè nga mokjeifn-lè xi it'aà ts'an. K'e nga jye s'ikátjifaya-ne xi it'aà ts'an, t'isikoi xingui nga kixi k'ítsajna.

³³ Simón kitsò:

—Na'è, tijnandaà-ná nga k'jiko-lè nas'ín ndayá k'oín, nas'ín skanda kiyáko-lè.

³⁴ Jesús kitsò-la:

—Ngaji Pedro, k'oaá xan-lè, i'nde, jàn k'a k'oa sí nga mìkìi yaxkon-ná k'e nga t'ikj'eè kjindáya kóxtí.

K'e nga jye k'jòchraña nachrjein nga k'oi-la k'jò'in Jesús

³⁵ Jesús kiskòngui-la, kitsò-la:

—K'e nga k'isikasén-nò nga tsanguió nika'bió 'én-na nga mìkìi kich'à ton, mìkìi kich'à chijtsa, mìkìi xóxté kitsjaya, ¿mé xi k'isichjaat'aà-nò?

Jñà xìta kitsò:

—Nimé-jèn.

³⁶ K'eé kitsò-la:

—I'nde, jè xi t'jín-la chijtsa ton, kàtakjoé; tìkoa jè xi t'jín-la na'ya kàtakjoé; kò jè xi tsjìn-la k'icha ndojò, kàtatjina nachrokisòn-la koà kàtatse k'icha-la. ³⁷ K'oaá xán-nò nga t'jínè-la nga k'itasòn koni s'ín t'ichja Xojon xi t'jít'aà 'Én Tsjeè-la Nainá xi it'aà ts'an nga tsò: “K'oaá s'ín skoe-ikon koni jngòò xìta xi mìkìi ndaà s'ín.” Koni s'ín t'ichja 'Én Tsjeè-la Nainá xi it'aà ts'an, k'itasòn yije-né.

³⁸ Jñà xìta-la kitsò:

—Na'è, kjiod jò-najen k'icha ndojò ijndé.

Jè Jesús kitsò:

—Kàtje k'joa.

K'e nga jè Jesús tsibítsi'ba ya nindoò Yá Olivo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Jesús kiì nga kiichjat'aà-la Nainá ya ñánda 'mì nindoò Yá Olivo koni s'ín s'ín kjit'aà; ikjoàn kiitjingui xitá xi kota'yat'aà-la. ⁴⁰ K'e nga ijchò i'nde jè, kitsò-la xitá-la:

—Titsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajñoò.

⁴¹ K'ée tsasit'aà xìn chiba-la koni kji saté jngodò ndajo k'e jngodò xitá osén. Tsasèn-xkó'nchi, ikjoàn kiichjat'aà-la Nainá.

⁴² Kitsò:

—Na'èn, tsà mejèn-lè, chjaàxìn-ná kjo'in jè; tanga mìtsà jè kitasòn 'én-na, jè kàtabitasòn tsiji.

⁴³ K'e nga tíchjat'aà-la Nainá tsatsejèn jngodò àkjale-la Nainá xi inchrobà-ne ngajmì nga kitsjaà-isa-la nga'ño. ⁴⁴ Nga tse kjo'in tísíkjeiín inima-la, isaá 'ño kiichjat'aà-la Nainá; chiba-la kitjoondá-né, jè ndátsjèya-la xi chixòt'aà nangui, jní kjoàn.

⁴⁵ K'e nga jye kiichjat'aà-la Nainá, kiì jngodò k'a-ne ñánda títsajna xitá xi kota'yat'aà-la. Tanga k'e nga ijchò, jyeé kjiyijòfè, koií kjoa-la nga 'ño 'on ma-la inima-la. ⁴⁶ Kitsò-la:

—¿Mé-ne titsayijòfè-nò? Tísítjeen, titsi'ba-là Nainá mé-ne nga mì jé skajñoò.

Kíí komà k'e nga kindobà'ño Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Tákó tik'eé tíchja-isa Jesús, kjin xitá ijchò; jè tsó'ba ítjòn Judas, xi ya itjojin ts'e xitá-la Jesús xi tejò ma-ne. K'e nga ijchò, kiì kasit'aà chraña-la Jesús nga kiskine'a. ⁴⁸ Jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji Judas, ¿a k'oaá s'ín tà jngodò kjoa xi chine'aá nìngatsja-ná 'an xi Ki'ndí-la Xitá xan-la yijo-na?

⁴⁹ Jña xitá-la xi i'nga, k'e nga kijtsee kjoa xi komat'in Jesús, kitsò:

—Na'èn, ¿a mejèn-lè nga kich'on-jen kicha ndojò?

⁵⁰ Jngodò xitá-la Jesús tsajá-la kicha ndojò jè chi'nda-la no'miì ítjòn, tsatet'aà líká kixi-la. ⁵¹ K'ée kitsò Jesús:

—¡Kì k'oaá nìkoo, kàtje kjoa!

Ikjoàn tsohót'aà-la tsja líká-la; nitoón kjòndaà-ne. ⁵² K'ée kitsò-la jña xitá xi j'iikjaá xi xitá sko-la no'miì ko xitá xi síkinda ingo ítjòn ko xitá jchínga:

—¿Mé-ne k'oa_s'ín kà'nè-nò nga kichà machìtìn kò yá kich'à koni tsà jngodò xitá chijé kòf'iichjaà? ⁵³Nachrjein inchiòn tsohotijnako-nò yà nditsin ingo ítjòn; ¿mé-ne nga mikii yá kindobà'nó-ná? Koií kjoa-là nga jè hora jè nga jñò choòn, tsajòn-nò k'e nga jè xitá neíí tíhotíxoma.

K'e nga jè Pedro mikii tsibénomí nga beèxkon Jesús

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴Jesús, kitsobà'nó xitá, kiikò ni'ya-là no'mii ítjòn. Jè Pedro, tà kjiin tà kjiin tsajmeètjingui-là. ⁵⁵Yà jngodò osen nditsin, jñà xitá tsibítse jngodò ni'ín, ikjoàn tsibítsajna'ngui jngodò itjandiì. Tíkòá jè Pedro tsibijnajiin-là xitá. ⁵⁶K'ée jngodò chjoón chi'nda kijtseèxkon Pedro nga tíjna'ngui; kiskoò'an, kitsò:

—Xitá jè, tíkòá yáá tsóhokò Jesús.

⁵⁷Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né, kitsò:

—Ngaji chjoón, xitá jè, mikii bexkoan.

⁵⁸Xi komà ljngodò tjò, ngui jngodò xitá kijtseèxkon Pedro, kitsò-là:

—Tíkòá ngaji, yáá tjaàkoi Jesús.

K'ée kitsò Pedro:

—Ngaji x'iin, mìtsà yá tsòhokòaa.

⁵⁹Nga komà iskan, tjín-là tsà jngodò hora, tíkòá 'nó okitsò ngui jngodò xitá:

—Kixíí kjoa, xitá jè, yáá tsóhokò, tíkòá yáá i'nde-là Galilea.

⁶⁰Pedro kitsò:

—Ngaji x'iin, mikii be mé 'én xi kò'mì-là.

Tík'ée-ne tíchja Pedro kiskindàya kóxtí. ⁶¹Kisikátjifaya Na'èn-ná Jesús, kiskoòtsejèn-là Pedro. K'ée tsibítsjeèn-là Pedro 'én xi kitsò-là Na'èn-ná Jesús nga kitsò-là: “Jàn k'a k'oa sí nga mikii yaxkon-ná k'e nga tikj'eè kjindàya kóxtí.” ⁶²Jè Pedro, k'ée itjo ni'ya, ikjoàn 'nó jchán kiskindàya nga 'on komà-là inima-là.

Kós'ín kiichja xitá xi kisìsobà-là Jesús

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³Jñà xitá xi nchisíkinda Jesús, kisìsobà-là tíkòá tsajá-là.

⁶⁴Tsibíchjoà xkon, ikjoàn kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Koatìn-nájen yá xi tí'beé-lè!

⁶⁵Kjìn kjoa tjín-isa xi kje'íí xi 'nó 'on kitsò-là.

K'e nga kiiko Jesús ñánda tǐjna xitaxá ítjòn ts'e xitá judío

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶K'e nga kis'e isén, kjòxkóya jǎà xitá jchínga ts'e xitá judío, xitá sko-lá nò'miì kò xitá xi okóya kjotíxoma-lá Nainá xi kiskii Moisés; kiiko Jesús ya ñánda maxkóya jǎà xitaxá ítjòn; ikjòàn kiskònangui-lá, kitsò-lá:

⁶⁷—Koatìn-nájèn, ¿a ngaji-né xi Cristo, [xi xó kisikasén-lè Nainá], o xi majìn-né?

Jesús kitsò:

—Tsà k'oa xán-nò: “'An-ná”, mìkii kòkjeíin-nò.

⁶⁸Tsà 'an skònangui-nò, jǎò, mìkii kìnókjoaa tìkooá mìkii sikíjnandeíí-ná. ⁶⁹Jyeé ijchò hora-lá nga 'an xi Ki'ndí-lá Xitá xan-lá yijo-na yaá kótijnat'aà kixi-lá Nainá xi 'ñó tse nga'ño tǐjn-lá.

⁷⁰Ngats'iì xitá kitsò:

—¿A ngaji-né xi Ki'ndí-lá Nainá 'mì-lè?

Jesús kitsò-lá:

—Jǎò sobà xi obixón nga 'an-ná.

⁷¹K'eé kitsò jǎà xitá:

—¿Yá xitá xi mochjeén-isa-ná xi tsja 'én? Jǎà sobá títsana'yà-lá koni s'ín tǐchja-ne tso'ba.

K'e nga kiiko Jesús ñánda tǐjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 ¹Tsasítjen ngats'iì xitá, kiiko Jesús ñánda tǐjna Pilato.

²K'e nga ijchòkò nguixkòn Pilato, jǎà xitá tsibíts'ia nga tsohóngui, kitsò:

—Xitá jè, kjòtsji-najen nga kj'eíí ndiyá fìkò naxandá-ná. Tsò-né nga mì xó kii kichjítjía tsojmì xi it'aà ts'e César, xitaxá ítjòn ts'e Roma; tìkooá tsò-né nga jè xó xi Cristo [xi xó kisikasén-ne Nainá] nga xitaxá ítjòn kǐjna.

³Jè Pilato kiskònangui, kitsò-lá:

—¿A jì-né xi xitaxá ítjòn-lá jǎà xitá judío?

Kitsò Jesús:

—Ngajíí xi k'oa si nga 'an-ná.

⁴Pilato kitsò-lá jǎà xitá sko-lá nò'miì kò xitá naxandá:

—Nìmé jé xi matsji-na it'aà ts'e xitá jè.

⁵Tanga jǎà xitá, isaa'ño kiichja nga tsohóngui, kitsò:

—Kj'eíj s'ín okóya-la x̄ita naxandá nga ótsji-la kjoasiì.
Tsiíbts'ia-ne nangui Galilea, kóhokji nangui Judea, skanda i
Jerusalén.

K'e nga kiiko Jesús ñanda t̄jna Herodes

⁶K'e nga kiì'nchré Pilato jè 'én xi tsò, Galilea, kiskònangui-la x̄ita: ¿A yaá i'nde-la? ⁷K'e nga kis'enojmí-la nga ya i'nde-la, kisikasén-la jè x̄ita xi t̄jna x̄itaxá ítjòn Galilea xi 'mì Herodes; j̄nà nachrjein koi, t̄ikoáá ján t̄jna naxandá Jerusalén.
⁸Herodes, k'e nga kijtseèxkon Jesús, 'ñó tsja komà-la nga kjòtseé mejèn-la nga skoexkon, nga jyeé j̄in kjoa kiì'nchré xi it'aà ts'e. Mejèn-la skoe jngod̄ kjoxxkón xi s'ín. ⁹K̄j̄in skoya kjoa kiskònangui-la, tanga jè Jesús, nijngod̄ 'én kiìchja. ¹⁰T̄ikoáá yaá t̄itsajna j̄nà x̄ita skò-la no'miì kò x̄ita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga 'ñó nchihóngui. ¹¹Jè Herodes kò soldado-la tsachrjekàngui-né; kisikákjá nikje xi 'ñó ndaà kjoàn koni ts'e x̄itaxá ítjòn nga kisísobà-la; ikjoàn kisikasén ijngod̄ k'a-la jè Pilato. ¹²Nachrjein jè, tsajoóndaà-ne jè Pilato kò Herodes; k'e nga sa ítjòn, kondraá t̄itsajna-la x̄ikjín.

K'e nga kitjoònè kjoa Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³Pilato tsibíxkóya j̄nà x̄ita skò-la no'miì kò j̄nà x̄itaxá, ngats'iì x̄ita naxandá, ¹⁴kitsò-la:

—J̄nò, kinikasén-ná x̄ita jè nga onguiod̄; bixón-nó nga kjoasiì ótsji-la x̄ita naxandá; tanga 'an, kiskònanguií-la nga nguixkoòn; ngats'iì 'én xi 'bioð, n̄imé jé sakó-na it'aà ts'e.

¹⁵T̄ikoáá jè Herodes, kisikasén ijngod̄ k'a-na x̄ita jè nga n̄imé jé kisakòt'aà-la. Tsjin-la jé nga kiyá. ¹⁶Tsjaà-la kjo'in, ikjoàn siikj̄jnandeí-na.

¹⁷K'oaá s'ín t̄jínè-la, k'e nga bitjo s'eí Paxko, b̄jnandeí jngod̄ x̄ita xi ndayá t̄itsajna'ya. ¹⁸Tanga j̄nà x̄ita naxandá, tà jngod̄ jtaá kiì ngats'iì, kitsò:

—¡Kàtiyaà Jesús; t̄ikj̄jnandeí-nájen Barrabás!

¹⁹Barrabás, ndayá t̄jna koií kjoa-la nga x̄ita naxandá Jerusalén kisikjaán-kjoð t̄ikoá x̄ita kisik'en jngod̄. ²⁰Pilato, mejèn-la nga siikj̄jnandeí Jesús; ijngod̄ k'a kiìchja-la x̄ita naxandá. ²¹Tanga j̄nà x̄ita naxandá, isaá 'ñó kiìchja, kitsò:
—¡Tjat'aà krò! ¡Tjat'aà krò!

²² Xi ma-ne jàn k'a kitsò-la xit̃a naxandá:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne? 'An, nimé jé sakó-na xi it̃aà ts'e nga kiyá. Tikoáá-ne tsjaà-la kjo'in, ikjoàn siikíjnandeí-na.

²³ Siì kis'iin xit̃a, 'nõ kiichja nga mejèn-la krò sit̃aà Jesús. Koií kjoa-la nga 'nõ chja xit̃a naxandá ko xit̃a sko-la no'miì, kisikijne nga kisikitasòn Pilato. ²⁴ Jè Pilato kitsjaà okixi nga kàtitasòn koni s'ín síjé xit̃a naxandá. ²⁵ Kisikíjnandeí Barrabás, xit̃a xi xó k'oas'ín kisijé-ne naxandá xi tijn'a'ya ndayá nga kjoasiì tsohótsji koa xit̃a kisik'en. Ikjoàn kisìngatsja Jesús nga k'oas'ín kàtasíko koni s'ín mejèn-la.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶ K'e nga kiìko Jesús nga kiì sík'en it̃aà krò, kitsobà'nõ jngod xit̃a xi tìnchrobá-ne rancho-la xi 'mì Simón xi ya i'nde-la ñánda 'mì Cirene; jè kisik'ajen krò nga kiitjinguiko-la Jesús.

²⁷ Kjin xit̃a naxandá tjingui-la, tikoáá kjin íchjín tjingui-la xi kjindáyakeè nga mahimakeè kjoa xi tímat'in Jesús. ²⁸ Jesús, kisikátji, kiskoòtsejèn-la, kitsò:

—Íchjín xi Jerusalén tsajòn, kì 'an chihindáyachaà-ná, chihindáyachaà yijo-nò ko ts'e ixti-nò. ²⁹ Kijchò nachrjein k'e nga tse kjo'in s'e nga kitso xit̃a: “Mé tà ndaà-la jñà íchjín xi 'ndi, xi tsjìn-la ixti, xi mìkì ki'ndí tsi'beé, xi mì ixti kisikaki nga isaá chiba siikájno.” ³⁰ Ikjoàn koit̃s'ia nga kitso-la nindoò: “¡Kàtakaànè-najen!” K'oa tì kitso-la chrjangui-la nindoò: “¡Tjtsa'nde-nájen!” ³¹ 'An, koni jngod yá xkoén, tanga 'nõ ch'o síko-na xit̃a; jñò xi xit̃a Jerusalén tsajòn, isaá tà 'nõ ch'o siìko-nò xit̃a koni jñà yá kixì.

³² Tikoá kiìko jò xit̃a xi tse jé tjin-la nga tikoá krò kiyát'aà.

³³ K'e nga ijchòko ya i'nde ñánda 'mì I'nde Sko Mik'en, tsasíjnat'aà krò Jesús ko xit̃a xi jò ma-ne, jñà xi tse jé tjin-la; jngod, tsasíjnat'aà nga kixi-la koa jngod, tsasíjnat'aà nga ngaskón-la. ³⁴ K'eé kitsò Jesús:

—Na'èn, tijchàat'aà-la; mìkì beè mé kjoa xi s'ín.

Ikjoàn jñà soldado kisiskáko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xíkjin yá ts'e koma. ³⁵ Jñà xit̃a naxandá nchikotsejèn-la; tikoá jñà xit̃axá ítjòn nchisisobà-la, nchitsò:

—Xit̄a xi kj'eíj tsachrjetjì kjo'in; tsà kixi kjoa nga jè xi Cristo xi xó k'oas'ín jaàjìn-ne Nainá, kàtachrjetjì kjo'in yijo-la.

³⁶Tikoaá jñà soldado kisìsobà-la Jesús. Ijchò kinchat'aà chrañà-la; kitsjaà-la nandá vinagre nga s̄ik̄iì. ³⁷Kitsò-la:

—jTsà jì-né xi xitaxá ítjòn-la xit̄a judío, tikíjnandeíj yijo-lè!

³⁸Tikoa tjt̄'aàsòn-la skò krò xi 'én griego, 'én latín, kò 'én hebreo xi tsò: “Jè jèe xi Xitaxá ítjòn-la xit̄a judío.”

³⁹Jñà xit̄a xi tse jé tjín-la xi tikoa ya t̄johónguit'aà krò, jngodò xi 'ñó 'nga kiichjako Jesús, kitsò-la:

—jTsà jì-né xi Cristo [xi xó kisikasén-lè Nainá], tikíjnandeíj yijo-lè tikoa tikítsajndeíj-nájen!

⁴⁰Jè xit̄a xi ìjngodò tsohótiko xíkjín, kitsò-la:

—¿A mì tsakjoòn-la Nainá nga ngásòn kjo'in titsanìkjaán?

⁴¹Xi okixi, jñà ok'ín-ná nga s̄ik̄jiaán kjo'in nga kíchjía jé-ná, koi kjoa-la nga 'ñó ch'o ki'né; tanga jè xit̄a jè, nímé xi ch'o kis'iin.

⁴²K'eé kitsò-la Jesús:

—Tikíjsjeèn-ná k'e nga jye kíts'iì nga kotixomai.

⁴³K'eé kitsò Jesús:

—Okixíj xi xan-lè; i'ndeì, ján kijnako-ná ngajmìi ya i'nde ñánda 'ñó ndaà choòn.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴K'e nga ijchò nchisen, kòjñò nga tjt̄tsa isò'nde skanda xi jàn nga nguixòn. ⁴⁵Jè ts'oi, kòjñò, koa jè nikje xi t̄johóya jngohosen ingo ítjòn, jòya komà nga kixojndà. ⁴⁶Jesús 'ñó kiichja, kitsò:

—jNa'èñ, ndsejì bíjnaya inima-na!

K'e nga jye okitsò, k'en.

⁴⁷Jè xit̄a skò-la soldado, k'e nga kijtseè kjoa koi koni s'ín komà, kijtseèxkón Nainá, kitsò:

—Kixíj kjoa, xit̄a jè, xit̄a kixi-né.

⁴⁸Ngats'iì xit̄a xi chixoña nga nchikotsejèn, k'e nga jye kijtseè kjoa xi komà, kiì-ne ni'ya-la; kisijts'iìn-sòn inima-la nga 'ñó tse kjoaba kis'ejiìn inima-la. ⁴⁹Ngats'iì xit̄a xi beèxkon Jesús kò íchjín xi inchrobà-tj̄ingui-la skanda ján Galilea, kjiìn jncha-ne nga nchikotsejèn-la.

K'e nga kisihijiin Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰Tíjna jngodò xita xi 'mì José xi 'nõ ndaà xita, tikoáá xita kixi-né. Yaá i'nde-la ñánda 'mì Arimatea, jngodò naxandá xi chja-ne Judea. Tikoáá xá ítjòn tjín-la ts'e xita judío. ⁵¹Jè José, tikoáá tíkoñaá-la nga mejèn-la skoe kó s'ín otíxoma Nainá; mikiì tjngodò-ikon koni s'ín tsajoóya-ne xitaxá xíkjin koni s'ín kisikò Jesús. ⁵²Kiikon Pilato; kiì síjé'nde-la nga kjinchrobàko yijo-la Jesús. ⁵³Kiskónájen-t'aà krò; kisikájté jngodò nikje lino chroba. Ikjoàn kiì kíhijiin. Kiskinìs'en-ngui jngodò ngajo mik'en ñánda nga xó k'oas'ín kitáx'a-ne naxi. I'nde jè, ni saá jngodò mik'en sihijiin. ⁵⁴Nachrjein jè, víspera-la s'eí Paxko-né; jye kjomeè bijchó hora nga kots'ia jè nachrjein nikjáya.

⁵⁵Jña íchjín xi tjiko kóni nga inchrobà-ne Galilea, kiitjingui-la; kijtseèxkon ngajo mik'en kó s'ín kisijna yijo-la Jesús. ⁵⁶K'e nga j'iì-ne ni'ya-la tsibítsajnaandaà xkiì xi 'nõ ndaà jne kò xkiì na'yo. Ikjoàn kisikjáya íchjín jè nachrjein nikjáya, koni s'ín tíchja kjotíxoma.

Mé xi komà k'e nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 ¹Jè nachrjein nga tàts'en xomàna, 'nõ tajñòya kiì jña íchjín ya ngajo mik'en ñánda kisihijiin Jesús nga kiikò xkiì jne xi tsibítsajnaandaà nga kiixten-jno yijo-la Jesús; tikoá kjihijtako íchjín xi kje'eií. ²K'e nga ijchò, kijtsee jè ndajo xi tíchjoajto-la ngajo mik'en, xìn kijna. ³K'e nga jahas'en-ngui ngajo mì tì kiì kjòtsji-la yijo-la Na'èn-ná Jesús. ⁴K'e nga nchisíkájno íchjín koi, tà nitoón chinchat'aà jò-la xita x'ín xi íkjá nikje xi ote ni'ín kjoàn. ⁵Íchjín koi, tà kitsakjòn-la; chinchá-ñiat'aà nangui. K'eé kitsò jña xita x'ín xi jò ma-ne: —¿Mé-ne i binchaàtsijjiin-là mik'en jè xita xi tíjnakon? ⁶Mi tì yá tjín-ne ijndé, jyeé kòfaáya-la. Tíkítsjeèn koni s'ín kitsò-nò k'e nga tisa tsibijna Galilea, ⁷nga kitsò: “Mochjeén-né nga jè Ki'ndí-la Xita, jña kongatsja xita jé nga koòt'aà krò tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein kjoaáya-la.”

⁸Jña íchjín koi, k'eé tsibítsjeèn-la koni s'ín kitsò Jesús. ⁹K'e nga j'iì-ne nga kiì katsejèn-la ngajo mik'en, tsibénojmí-la jña xita xi tsibíxáya-la xi tejngodò ma-ne kò xita xi i'nga. ¹⁰Jña

*Jñà àkjale xi jò ma-ne xi nchisíki'nchré
jñà íchjín nga jye jaáya-lá Jesús*

íchjín koi, jè xi 'mì María Magdalena, Juana, María xi nea-lá ma-ne Jacobo kò xi kj'eíí íchjín-isa; jñà xi ijchòko 'én nga tsibénojmi-lá jñà xitá xi tsibíxáya-lá. ¹¹Tanga jñà xitá-lá Jesús, xi kjoa nítòn, tà kjoaská komà-lá; mikiì kòkjeín-lá 'én xi tsibénojmi-lá jñà íchjín.

¹²Tanga jè Pedro, tsangachikon, kiì katsejèn-lá ngajo mik'en; k'e nga kiskoòtsejèn-s'en ngajo, kijtseè nga tà jñà kjioò nikje xi kisijtèjìn Jesús. Ikjoàn kiì-ne ni'ya-lá; tà kjòxkón-lá kjoa xi komà.

Ndiyá Emaús

(Marcos 16:12-13)

¹³Tijè-ne nachrjein, jò xitá xi kota'yàt'aà-lá Jesús nchifi jngod naxandá xi 'mì Emaús, xi tjin-lá tsà tejngod kilómetro skanda ján Jerusalén. ¹⁴Nga nchifi ya ndiyá, koií nchijoóya-ne ngats'iì kjoa xi komà. ¹⁵Nga nchijoónojmí tikoá nchikjòngangui-lá xíkjin íchòtjingui chrañà-lá xi tijè-ne Jesús xi taña tsoháhtako. ¹⁶Tanga jñà, k'oaá komà-lá koni tsà tíchjoà xkon, mikiì kijtseèxkon. ¹⁷Jesús kiskòngangui-lá, kitsò-lá:

—¿Mé 'én xi ondaà chibàya-nò nga tjaàya ndiyá? ¿Mé-ne ba tjin-nò?

¹⁸ K'eé kiichja Cleofas, kitsò:

—Ngats'iì xit̃a naxandá Jerusalén, tà jì t̃a jngoò-lè xi mikii tíjìn-lè jè kjoa xi komà ján Jerusalén, jñà nachrjein xi tsato.

¹⁹ Jesús kitsò:

—¿Mé kjoa-ne?

Jñà xit̃a koi kitsò-la:

—Kjoa ts'e Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kiichja ngajo-la Nainá; kis'ee-la nga'nó, ma yijeé-la nit̃a mé kjoa-ne, nit̃a mé 'én-ne nga nguixkon Nainá, nguixkon ngats'iì xit̃a naxandá. ²⁰ Xit̃a sko-la no'miì, ko xit̃axá tsajen, kisingatsja xit̃a Romano nga kisik'en, tsohót'aà krò. ²¹ Ngajen, titsachiñá-lajen, bixón-nájen tsà jè Mesías xi siikítsajnadeií-ne xit̃a naxandá Israel. Tanga i'nde, jyeé tjín-la jàn nachrjein nga k'oas'ín komà kjoa koi. ²² Tikoáá tjín i'nga íchjín xi títsajnajin-najen, xi tajñòya kòfi katsejèn-la jè ngajo mik'en. K'e nga kòf'i-ne kàbincháxkón-najen nga kàbénojmi-najen ²³ nga mì xó kii kàsakó-la yijo-la Jesús; tikoá kàbeèxkon xó àkjale xi kàtsò-xó-la: Jesús tíjnakon-né. ²⁴ K'eé kòfi i'nga xit̃a xingui-jen xi kòfi katsejèn-la ngajo mik'en, k'oáá tís'ín kàbeèxkon koni s'ín kàtsò jñà íchjín tanga jè Jesús, mì xó kii kòbeè.

²⁵ K'eé kitsò Jesús:

—jMé tà tònḍo-nò tikoḗ mé tà tájaajìin tjin inima-nò nga mìkiì ndaà mokjeiín-nò kjoḗ xi kitsò jñà xitḗ xi kiichja ngajo-la Nainá! ²⁶ ¿A mìtsà tíjìin-nò? K'oaá s'ín tjinè-la Cristo, [xitḗ xi xó kisikasén-ne Nainá], nga ítjòn s̄ikjeiín kjo'in, ikjoàn kjoahas'en ngajmiù ñánda jeya k̄jna.

²⁷Tsibénojmíya-la kó tsòya-ne koni s'ín tichja ngats'iù Xojon-la Nainá it'aà ts'e Cristo. Tsibíts'iaḗko-ne xojon xi kiskìi Moisés; ikjoàn tsibénojmíya-la ngats'iù xojon xi kiskìi jñà xitḗ xi kiichja ngajo-la Nainá.

²⁸K'e nga ijchò ya naxandá ñánda nchifì xitḗ koi, Jesús, k'oaá kis'iin koni tsà isa k̄jìin tífi. ²⁹Tanga jñà xitḗ koi, kjo'ño kis'iin-la nga kisik̄jna; kitsò-la:

—Tijnako-nájen; jyeé kjòhoxòn, jye kiskaàtjì ts'oi.

Jè Jesús, kòkjeiín-la; jahas'en ni'ya; tsibijnako. ³⁰K'e nga jye títsajnat'aà ím̄ixa, kiskoé inchrajín, kitsjaà-la kjondaà Nainá, kisixkoaya, ikjoàn kitsjaà-la jñà xitḗ.

³¹K'ée kitáx'a xkon; kijtseèxkon nga jè Jesús; tanga jè Jesús, tà kichijà-né nga nguixkon xitḗ koi. ³²K'ée kitsò-la xíkjin:

—Koi-la kjoḗ-la nga ndaà kòmatsja-la inima-ná k'e nga tíhókonojmí-ná ya iya ndiyá nga tíbénojmí-ná kjoḗ ts'e Xojon-la Nainá.

³³Mì tì kiì kiskodñà-ne, kisikátji niṭoón-ne nga kiì-ne Jerusalén; ijchò ijngod k'a-ne jngod ni'ya ñánda títsajnajtín xíkjin xi tejngod ma-ne ko xitḗ xi kje'íi-isa. ³⁴Jñà xitḗ xi tejngod ma-ne kitsò-la xíkjin:

—Kixíi kjoḗ, jyeé kòfaáya-la Na'èn-ná Jesús; jyeé kòbeèxkon Simón.

³⁵K'ée tsibénojmí jñà xitḗ xi jò ma-ne kó s'ín komàt'in ya iya ndiyá koḗ kó s'ín komà nga kijtseèxkon Jesús k'e nga kisixkoaya inchrajín.

K'e nga jè Jesús tsatsejèn-jìin osen ñánda títsajna xitḗ xi kota'yàt'aà-la

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23)

³⁶Tákó tik'eé nchichja-isa nga nchibénojmí-la xíkjin kjoḗ koi, nga tsasijnajìin osen-la Jesús; kisihixat'aà, kitsò-la:

—Nainá, 'nchán kàtasíkítsajna-nò.

³⁷Jñà xit̄a koi, tsí ndaà kitsakjòn, koà tsí ndaà kisinchaàxkón; k'e nga kijtseè, komà-la tsà tà inima-la mik'en-né. ³⁸Tanga Jesús kitsò-la:

—¿Mé tà ndaà tsakjoòn-nò? ¿Mé-ne k'oa tsò-ne kjohítsjeèn xi bitjojiìn inima-nò? ³⁹Chítsejèn-là ndsaa kò ndsokoaà. 'An-ná. Tjat'aà-ná ndsaa koà chítsejèn-ná. Jngòè xit̄a xi tà inima, tsjìn-la yijo, t̄ikoáá tsjìn-la nindaà, tanga 'an, tjín-na koni s'ín titsa'yaà-ná.

⁴⁰K'e nga jye okitsò-la, tsakó-la tsja kò ndsoko. ⁴¹Tanga jñà xit̄a-la mìkii xátí kòkjeiìn-la nga tsja komà-la t̄ikoa kisinchaàxkón nga kijtseèxkon Jesús; k'eé kiskònangui Jesús, kitsò-la:

—¿A tjín chiba-nò tsojmì xi ma chine?

⁴²Kitsjaà it̄sé-la t̄in xi jye kichjàn, kò tsjén-la cho cera.

⁴³Jesús kiskoé, ikjoàn kiskine nga nguixkon jñà xit̄a-la. ⁴⁴K'eé kitsò-la jñà xit̄a-la:

—Jñà kjoa xi komàt'ian, jñà-né xi tsibenojmí-nò k'e nga tisa tshótijnakò-nò. K'oaá s'ín kixan-nò nga kítasòn yije-né koni s'ín t̄ichja xojon it'aà ts'an, jè kjot̄ixoma-la Nainá xi kiskii Moisés kò ts'e xit̄a xi kiichja ngajo-la Nainá kò xi tjít'aà libro ts'e Salmo.

⁴⁵K'eé kisikichiya-la kjohítsjeèn-la mé-ne nga kàtjahas'en-jiiìn-la koni s'ín t̄ichja Xojon xi tjít'aà 'Én Tsjeè-la Nainá. ⁴⁶Kitsò-la:

—K'oaá s'ín t̄ichja Xojon-la Nainá nga tsò nga 'an xi Cristo, [xi xó kisikasén-na Nainá], k'oaá s'ín tjínè-na nga kiyá; tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein, kjoáaya-na it'aà ts'e kjoa biyaà.

⁴⁷Xi it'aà ts'an, Nainá siijchàat'aà-la jé-la xit̄a k'e nga siikájno jé-la nga mì t̄i jé kohótsji-ne. Jè 'én koi, mochjeén-né nga kinókjoayajiìn yije-la xit̄a mats'iaako-ne Jerusalén kó nga t̄jtsa isd'nde. ⁴⁸Jñò kénojmió kjoa kixi koni s'ín komà. ⁴⁹'An sikasén-nò jè kjot̄jò xi tsjá Na'èn-na koni s'ín kitsjaà tso'ba. Tanga jñò, ií t̄itsajna naxandá Jerusalén skanda k'e nga tjoé-nò nga'nó-la Nainá xi nchrobá-ne ngajmiì.

K'e nga kiimijìn ngajmiì Jesús

(Marcos 16:19-20)

⁵⁰K'eé kiikò xit̄a-la skanda ján naxandá Betania. Kiskímiì'nga tsja nga kisijét'aà-la Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà xit̄a koi.

⁵¹ K'e nga tísíjét'aà-la, kitjámiì'nga nga kii-ne ngajmiì. ⁵² Jñà xita-la, k'e nga jye chincha-xkó'nchit'aà-la nga jeya kisikíjna Jesús, kii-ne Jerusalén; 'ñó tsja kis'e-la. ⁵³ Nachrjein inchijòn tsibìtsajmaya ingo ítjòn nga kitsjaà-la kjondaà Nainá tikoà jeya kisikíjna.